

અંગુલિ નિર્દેશ

ભજન અને પદના સાધનથી લોકહૃદયમાં પ્રભુ ભક્તિના સરકારો જોડવા સરળતાથી જીગી નીકળે છે તેટલા માત્ર ઉપદેશ અથવા બોધથી જગત થતા નથી. આવા જાત અનુભવને અંતે ફેટલાક વર્ષોથી કવિવર્ય પડિત મહારાજ શ્રી નાનચંદ્રજીસ્વામી વખતો વખત ચૂંટી કાઢેલા ભજનો અને પદોનો સંગ્રહ કરી જનતાના ચરણે ધરે છે. તેમાં ફેટલાક પોતાના રચેલા ઉત્તમ પદોની પ્રસાદી પણ હોય છે.

એ વર્ષ પહેલા જ્યારે ધરમપુર સ્ટેટમાં મહારાજ-શ્રીનુ ચોમાસુ થયેલુ ત્યારે સર્વધર્મ પ્રત્યે આદરભાવ બતાવતા ફેટલાક સુદર શ્લોકોની પ્રાર્થના અને એવાજ ચૂંટી કાઢેલા પદોનો એક સંગ્રહ 'પ્રાર્થનાપદ' ના નામથી પ્રસિદ્ધ થયો હતો. થોડા સમયમાં તેની એ આવૃત્તિ ખલાસ થઈ ગઈ હતી.

પોતે પગે ચાલીને પર્યટન કરતા હોવાથી, ગામડે ગામડે એવી પ્રાર્થનાની પગ્ગો મંડાય અને ગ્રામ્ય જનતા તેટલાજ ઉત્સાહથી એ વસ્તુને સ્વીકારી લે એટલે અહીં (અમદાવાદ) પહોંચતા સુધીમાં તો બીજી એક નાની પુસ્તિકા (પ્રભુ પ્રાર્થના) પણ પેટલાદમાં પ્રસિદ્ધ થઈ ચૂકી હતી. આમ આ વસ્તુના બહોળા પ્રચાર પ્રત્યે સ્વાભાવિકજ રીતે ધ્યાન ખેંચાયું, અને સુધારા વધારા સાથે નવી આવૃત્તિ

સદ્ગત શેઠ અમરશી કરમચંદ શાહ
વીસલપુરવાળા

જન્મ સવત ૧૯૧૭ : વેદ શુદ્ધ ૧૫
અવસાન . સ ૧૯૯૫ . ચૈત્ર શુદ્ધ ૭ તા ૨૭ ૩--૩૯

છપાય તો જનતાને તેનો સારો લાભ મળી શકે એવા વિચારો પણ એકથી વધારે વાર ઉત્પન્ન થયેલા.

દરમ્યાન પૂ. મહારાજશ્રી પોતે અમારા વતન (વીસલપુર) માં પધાર્યા હતા તે અરસામાં જ એક એવો પ્રસંગ બની ગયો કે જેના ગર્ભમાં પ્રાર્થનાપદની આ ત્રીજી આવૃત્તિના પ્રકટીકરણની બધી સામગ્રીઓ રાહ જોઈને બેઠી હતી. આ સ્થળે એ પ્રસંગનો સહજ ઉલ્લેખ કરી, આમ જનતાની પુનિતદષ્ટિમા અમારી જાતને ખુલ્લી મૂકવા માટે હું મારા અહોભાગ્ય માનું છું. એ પ્રસંગ નીચે મુજબ છે.—

સદ્ગત પુણ્યાત્મા મારા પૂજ્ય પિતાશ્રી અમરસીભાઈ તે વખતે (પૂ. મહારાજશ્રી વીસલપુર પધાર્યા ત્યારે) અકસ્માત પથારી વશ થયા હતા. પૂ. મહારાજશ્રી વારંવાર અમારા ઘેર પધારી તેમને સદ્બોધનુ અમૃત સીંચન કરતા હતા. પિતાશ્રીના ધાર્મિક સંસ્કારો ખૂબજ ઊંડા હતા એટલે મહારાજશ્રી જે જે પદો અને પ્રાર્થનાઓ સંભળાવતા તેમાં તેઓને અલૌકિક આનંદ અનુભવાતો. પૂ. મહારાજશ્રીની રચેલ ‘સજનપદ પુષ્પિકા’માંથી અવારનવાર પદો સાંભળતા અને એ રીતે પોતે સંભાવમા ઝીલતા. આવી સ્થિતિમાં, લગભગ એક અઠવાડિયાના સાગારી સંચારાપૂર્વક તેઓ ખૂબ સમાધિ ભાવે અવસાન પામી ગયા. તે વખતે બહોળા કુટુંબનો સર્વ પરિવાર સહજ-સહજ ભેગો થઈ ગયો હતો તેમના સરસ ભદ્રિક આત્માની એવી મીઠી સુવાસ હતી કે આખા ગામમા તેમના અવસાન નિમિત્તે જાણે પોતાનો આમ્મજન

શુભાવ્યો હોય તેવી ગમગીની ફેલાઈ હતી. અને એક સંત પુરુષની માફક તેમની ભવ્ય સ્મશાનયાત્રા ભજનમંડળીઓ સહિત નીકળી હતી.

તેમના ધાર્મિક સંસ્કારોને લક્ષ્યમાં લેતાં, પાછળથી તેમની પુણ્યસ્મૃતિ કાયમ રાખવા માટે ‘પ્રાર્થના પદ’ પ્રગટ કરવાની મારી મનોભાવના મેં મારા વડીલ બંધુઓ પાસે રજુ કરી. બધા ભાઈઓએ મારા તે વિચારને ખૂબ જ પસંદ કર્યો. અને મેં તેજ હેતુપૂર્વક પૂ. મહારાજશ્રીને વિનંતિ કરી. પૂજ્ય મહારાજશ્રીએ અતિપરિશ્રમથી ત્રીજી આવૃત્તિનું સંપાદન કાર્ય શરૂ કર્યું. પરિણામે ઘણા નવા પદોના વધાગ સાથે, આવા સ્વરૂપે આ ત્રીજી આવૃત્તિ જનતા સમક્ષ મૂકવામાં, હું ઉપરોક્ત નિમિત્તનો સદુપયોગ કરવા ભાગ્યશાળી થઈ શક્યો છું.

છેવટે, શ્રેયાર્થી વર્ગ આવી પ્રાર્થના અને ભજનોનો યથાશક્તિ લાભ ઉઠાવી, જીવનને વધુ ઉન્નત કરે એવી આશા રાખી હું વિરમું છું.

વાડીલાલ અમરસી શાહ

અ નુ ક્ર મ

૧ પ્રાર્થના શા માટે ?	
૨ સવારની પ્રાર્થના	૧
૩ સાંજની પ્રાર્થના	૧૪
૪ પદો	૨૯
૫ તીર્થંકરોની સ્તુતિ	૧૫૩
૬ ધૂન..	૧૫૪
૭ અન્તર્યામીને પ્રાર્થના (ગદ્ય)...૧૫૬	

વ ણી નુ ક્ર મે પ દ સૂ ચિ

પદ	પાનુ	પદ	પાનુ
અક્ષલસે રે કૌન	૯૦	અવધૂ એસો શાન	૧૪૩
અગર હૈ શૌક	૧૪૨	અવધૂ નટ નાગરકી	૧૪૪
અજળ હેરાન હૌ	૩૦	અવધૂ નિરપક્ષ વિરલા	૧૪૫
અજહુ ન નિકસે પ્રાણ	૫૩	અવર તજીને ભજ	૮૬
અજિત જિનંદ દેવ	૯૨	અહિસાની મૂર્તિ	૧૫૨
અનેક યુગ વીત્યારે	૧૩૯	અતરંગમી કયા જાશે	૩૩
અખતો મેરા રામ	૫૪	અંતરમમ વિકસિત	૩૩
અખ મોહો દરશન	૪૫	અંતરમા રે આતમજ્ઞાન	૧૨૬
અખ લાગી (૨) અખ	૧૪૧	આ અતરમાં અધારા	૧૨૫
અખ હમ અમર ભયે	૧૪૫	આજ આનંદ મુજ	૧૦૭
અભિનંદન જિન	૯૩	આતમ દરશન વિરલા	૮૮
અમૃત ઝરનારા	૧૦૧	આવી મારી ઝુંપડીમા	૫૫
અરજ એક અમારી	૪૨	આવો આવો (૨) અવો	૪૩
અરે જીવ કાં અવળાઈ	૮૪	આવો આવો આવો દેવ	૪૨
		આવો આવો તમેઆવોને	૧૨૮

શુભાવ્યો હોય તેવી ગમગીની ફેલાઈ હતી. અને એક સંત પુરુષની માફક તેમની લવ્ય સ્મશાનયાત્રા લજ્જનમંડળીઓ સહિત નીકળી હતી.

તેમના ધાર્મિક સંસ્કારોને લક્ષ્યમાં લેતાં, પાછળથી તેમની પુણ્યસ્મૃતિ કાયમ રાખવા માટે ‘પ્રાર્થના પદ’ ગ્રંથ કરવાની મારી મનોભાવના મેં મારા વડીલ બંધુઓ પાસે રજુ કરી બધા ભાઈઓએ મારા તે વિચારને ખૂબ જ પસંદ કર્યો અને મેં તેજ હેતુપૂર્વક પૂ. મહારાજશ્રીને વિનંતિ કરી. પૂજ્ય મહારાજશ્રીએ અતિપરિશ્રમથી ત્રીજી આવૃત્તિનું સંપાદન કાર્ય શરૂ કર્યું. પરિણામે ઘણા નવા પદોના વધારા સાથે, આવા સ્વરૂપે આ ત્રીજી આવૃત્તિ જનતા સમક્ષ મૂકવામાં, હું ઉપરોક્ત નિમિત્તનો સદુપયોગ કરવા ભાગ્યશાળી થઈ શક્યો છું.

છેવટે, શ્રેયાર્થી વર્ગ આવી પ્રાર્થના અને લજ્જનોનો યથાશક્તિ લાભ ઉઠાવી, જીવનને વધુ ઉન્નત કરે એવી આશા રાખી હું વિરમું છું.

વાડીલાલ અમરસી શાહ

અ નુ ક મ

૧ પ્રાર્થના શા માટે ?	
૨ સવારની પ્રાર્થના.. .. .	૧
૩ સાંજની પ્રાર્થના	૧૪
૪ પદો	૨૯
૫ તીર્થંકરોની સ્તુતિ	૧૫૩
૬ ધૂન	૧૫૪
૭ અન્તર્યામીને પ્રાર્થના (ગદ્ય) .	૧૫૬

વર્ણનુક્રમે ૫૬ સૂચિ

પદ	પાનુ	પદ	પાનુ
અક્ષલસે રે ડોન	૯૦	અવધૂ ઐસો જ્ઞાન	૧૪૩
અગર હૈ શૌક	૧૪૨	અવધૂ નટ નાગઝી	૧૪૪
અજળ હેરાન હૌ	૩૦	અવધૂ નિરપક્ષ વિરલા	૧૪૫
અજહુ ન નિકસે પ્રાણ	૫૩	અવર તજીને ભજ	૮૬
અનિત જિનંદ દેવ	૯૨	અહિસાની મૂર્તિ	૧૫૨
અનેક યુગ વીત્યારે	૧૩૯	અંતરજામી કયા જાશે	૩૩
અખતો મેરા રામ	૫૪	અંતરમમ વિકસિત	૩૩
અખ મોહે દરશન	૪૫	અંતરમા રે આત્મજ્ઞાન	૧૨૬
અખ લાગી (૨) અખ	૧૪૧	આ અંતરમાં અધારા	૧૨૫
અખ હમ અમર ભયે	૧૪૫	આજ આનંદ મુજ	૧૦૭
અભિનંદન જિન	૯૩	આતમ દરશન વિરલા	૮૮
અમૃત ઝરનારા	૧૦૧	આવી મારી ઝુંપડીમાં	૫૫
અગ્ન એક અમારી	૪૨	આવો આવો (૨) અવો	૪૩
અરે જીવ કાં અવળાઈ	૮૪	આવો આવો આવો દેવ	૪૨
		આવો આવો તમેઆવોને	૧૨૮

૫૬	પાનું	૫૬	પાનું
આવો આવો વા'લા	૧૨૧	ખોસો ખોસો (૨) ખોસો	૪૩
આશા ઔરનકી કયા	૧૪૩	ખોસો ખોસો વા'લા	૧૨૦
આ સ્થળ આવો	૧૩૧	ગિરુઆરે ગુણુ તુમ	૧૦૦
ધ્રુધ્રુ નિશદિન એવુ	૪૧	ગુણી એવા સંત	૮૭
ઈત ઉત હુંદત	૮૪	ગુરુ કૃપા વિના	૬૨
ઉનન્વલતાને આદરો	૧૩૪	ગુરુ મુક્ત થવાનો	૬૨
ઋષભ જિનેશ્વર	૯૧	ઘટ ધરમા બિરાજો	૪૮
એક અરજી રે,	૬૦	ચાદર ઝીણી રામ	૧૪૬
એકજ દે ચીનગારી	૪૫	ચાલો ચાલો રે સર્વે	૧૫૦
એકને વળગિયા છે	૧૦૮	ચાંદની બહુ ખીલીરે	૧૨૧
એવો અવસર પ્રભુજી	૧૧૮	ચીણુગારી ચાંપી રે	૧૪૮
એવો સુદર અવસર	૧૧૭	જગતના નાથને	૩૧
કબ હોગા પ્રભુ કબ	૧૧૪	જગપતિ કરજો સહાય	૬૮
કર શિષ્યની સહાય	૫૯	જયદેવ જયદેવ	૧૩૬
કરુણાના સાગર	૩૫	જિગરની વાતને જણાવુ	૭૨
કરુણાનિધિ કરુણા	૧૦૪	જિનકી આસ ધરી	૮૭
કરુણાળ, મયાળ	૭૪	જીવ તુ જડ મૂર્ખ	૯૦
કેમ અંતરજ્ઞાન	૮૩	જીવનન્યોત જગાવો	૪૪
કૈંક યુગ વીત્યારે	૧૪૦	કુખા મે જા રહા હું	૭૧
કોણુ તુ ક્યાથી	૭૯	તમે છો શોધમા જેની	૧૪૨
ક્યા મળશે કહો ક્યાં	૧૧૬	તમે તો તમારા બિરુદો	૭૧
ક્યા સાપડશે?	૧૪૭	તારુ શરણુ મે લીધુ	૭૪
જવું પ્રેમમા તારા ૩૨		તૂ દયાળ દીન હો	૬૬

પદ	પાનુ
થઈ ગઈ હંસની	૮૦
દયાદષ્ટિ વહાલા !	૭૫
દયાળુ મારા દિલમા	૭૬
દરશન દે પ્રભુ	૫૧
દિનરાત નાથ રહે તમેને	૪૯
દીનાનાથ દયાળ નટવર	૭૭
દીનાનાથ દયાળ હવે	૩૪
દૂર કા પ્રભુ દોડ તુ	૫૭
ધર્મ અનેક છેરે	૧૧૨
ધર્મ જિનેશ્વર ગાઉં	૯૮
ધાર તરવારની	૯૬
નાથ વોણાને નાથ	૧૦૯
નાથ હે નાથ હે	૪૯
નિર્મલ આપ તણું	૪૬
પરમ દેવ પરબ્રહ્મ	૧૦૯
પરમ વિશુદ્ધતર પ્રેમની	૪૮
પંથડો નિહાળું રે	૯૧
પાશ્વ પ્રભુસુ પ્રીતડી	૯૯
પિયુ મીલનકે કાળ	૫૬
પોતાના જીવનને માટે	૪૯
પ્યાસો મને પાયેરે	૬૪
પ્યાસો વીર તણો	૧૦૨
પ્રણુતપાલ હે દયાળ	૭૭

પદ	પાનુ
પ્રભુજી ! તુમ ચ દન	૫૭
પ્રભુ તુજ લય લાગી	૧૩૩
પ્રભુ નામ મ ગળ	૩૯
પ્રભુ નામ સુધારસ	૩૬
પ્રભુનુ નામ રસાયણ	૧૩૫
પ્રભુ મેરી નૈયાકો	૧૩૮
પ્રભુ હવે બાહ્ય ગ્રહો	૮૯
પ્રભો ! અન્તર્યામી	૨૯
પ્રલાપો પ્રેમીના દિલના	૩૨
પ્રીતેથી નમી તુને	૩૭
પ્રેમલબ્ધોતિ તારો	૫૮
પ્રેમીજન આવેરે	૧૨૮
પ્રેમે ગુણો પ્રભુના	૧૩૧
બનાદો, બુદ્ધિહીન	૧૦૨
ગિરથા જનમ ગમાયો	૧૪૫
બેલીડા, ઉઠો ઉતાવળા	૧૪૬
ભજન કરવાને માટે	૧૩૦
ભજમન ભજમન	૧૩૩
ભલે દુસ્મન બને	૨૯
ભવ ભય ભંજન રામ	૪૧
ભાઈ નામ સમજીને	૧૧૩
ભાવે ભજી લ્યોને	૧૪૯
ભિન્ન નથી ભગવાન	૪૦

પદ	પાત્રું
ભૂલ જરા જાપરું દુઃખ	૮૬
મર્યુ આ વિશ્વનું	૩૦
મનહું વિધાણું રાણા	૫૩
મહાવીર અમને પાર	૧૦૦
મંગળ મુદ સદન	૩૬
મદિરમાં પધારો રે	૪૭
માનસરના મોતીરે	૮૨
મારા જીવન તણી	૫૦
મારા નયણાની	૭૦
મારી નાડ તમારે	૩૪
મારે ક્યાં જાવું ?	૪૦
મેરે દિલમે મેરા	૧૦૩
મો સમ કૌન કુટિલ	૮૩
રાત્રિ અંધારી ને	૧૦૬
રામ કહો રહિમાન	૧૧૨
વિભુ તારો વિશ્વાસ	૩૯
વિમળ જિન વિમલતા	૯૬
વૈષ્ણવજન તો તેને	૧૧૪
વો નર હમકો ભાવે	૧૧૧
શાતિજિનેશ્વરથી	૯૮
શાતિ માટે સદ્ગુરુનું	૬૭
શ્રી સુપાસજિન	૯૫
તે રે । સાંભળને	૧૩૭

પદ	પાત્રું
સખા । સુણ અંતરની	૧૨૪
સચ્ચિદાનંદ ધન	૧૦૫
સદ્ગુરુના તે વચન	૬૪
સદ્ગુરુની કૃપા થાય	૬૩
સદ્ગુરુ મળિયા તેના	૬૬
સમજે સો સુખ પાવે	૧૦૨
સમીપે છતાં તમને	૩૭
સત પારસ અંદન	૬૭
સંભવ જિનવર	૯૩
સાંભળ સજની આ	૧૨૩
સુખ કરે, કરે હરે	૭૩
સુમતિનાથ ગુણસું	૯૪
સુંદરશ્યામ હો તજી	૧૧૧
સોવત સોવત રેન	૮૫
હરિ તેરે ચરણનકી	૧૩૮
હરિ હુ દાસ તમારો	૧૦૩
હસને કર્યો છે હેરાન	૮૧
હુ કોણ ને આ શુ બધું	૭૮
હૃદય મંદિર છે એનું	૭૬
હેત ભયું હૈયુ અમીં	૧૧૯
હેતે જપુ હરિ નામ	૫૪
હે નાથ ગ્રહી અમ હાથ	૩૮

પ્રાર્થના શા માટે ?

મને એમ લાગે છે કે સામાજિક પ્રાર્થનામાં રસ પેદા નથી થતો તેનું એક કારણ વ્યક્તિગત પ્રાર્થનાની આવશ્યકતાનું અજ્ઞાન હોય. વ્યક્તિગત પ્રાર્થનામાંથી જ સામાજિક પ્રાર્થનાની વ્યવસ્થા થઈ છે. વ્યક્તિને પ્રાર્થનાની ભૂખ ન હોય તો સમાજને ક્યાંથી હોઈ શકે? સામાજિક પ્રાર્થનાનો ઉપયોગ પણ વ્યક્તિના લાભને સારું છે. વ્યક્તિને આત્મ-દર્શનમાં—આત્મશુદ્ધિમાં—સામાજિક પ્રાર્થના મદદ આપે છે. તેથી વ્યક્તિગત પ્રાર્થનાની કિંમત સહુએ સમજી લેવાની આવશ્યકતા છે. ‘અચ્યુ’ સમજણું થાય કે તુરંત માતા તેને પ્રાર્થના શીખવે જ બધા ધર્મને આ સામાન્ય વસ્તુ છે

આ પ્રાર્થનાના બે સમય તો ચોખ્ખા છે ; એટલે કે ઉદ્ધતાવેંત અતર્યામીને યાદ કરવો ને રાત્રિના આંખ મીંચતાં તેને યાદ રાખવો. એ વચ્ચે જગત સ્ત્રીપુરુષ પ્રત્યેક ક્રિયાને અંગે અતર્યામીને યાદ કરશે ને શાક્ષી રાખશે આમ કરનારથી ખરાબ કૃત્ય તો થાય જ નહિ, અને છેવટે તેને એવી ટેવ પડશે કે પ્રત્યેક વિચારનો તે ઈશ્વરને સાક્ષી રાખશે, સ્વામી બનાવશે. એ શ્રેયવત્ થવાની સ્થિતિ થઈ આમ જેની અમક્ષ આપેા વખત ઈશ્વર છે તેના હૃદયમાં નિરંતર રામ વસે છે.

આવી પ્રાર્થના સારું ખાસ મંત્ર કે ભજનની જરૂર હોતી નથી. જેકે પ્રત્યેક ક્રિયાના આરંભ અને અંતને સારું મંત્રા જોવામાં આવે છે, પણ તેની આવશ્યકતા નથી. ગમે તે નામે, ગમે તે રીતે, ગમે તે ગિયતિમાં, ઈશ્વરને યાદ કરવાનો છે.

આમ કરવાની ટેવ બહુ ઓછાને પડે છે. ઘણાને પડી હોય તો જગતમાં પાપ ઓછું હોય, મલિનતા ઓછી હોય ને પરસ્પરનો વ્યવહાર શુદ્ધ થઈ જાય. એવી શુભ સ્થિતિને પહોંચવા સારું પ્રત્યેક મનુષ્યે મેં કહ્યું છે તે બે વખત તો રાખવા જ જોઈએ; અને બીજા પણ પોતે ગોઠવી લે અને નિત્ય તેમાં વધારો કરતો જાય, કે જેથી છેવટે પ્રતિશ્વાસ રામનામ નીકળે.

આ વ્યક્તિગત પ્રાર્થનામાં વખત મુદ્દત જતો નથી, તેમાં વખતની જરૂર નથી, અમૂર્છાની જરૂર છે. જેમ આખી મીચતાં વખત જતો લાગતો નથી તેમ વ્યક્તિગત પ્રાર્થનામાં વખત જતો લાગતો નથી. પણ જેમ પોપચા પોતાનું કામ કરે છે એમ જાણીએ છીએ તેમ પ્રાર્થના હૃદયમાં ચાલવી જોઈએ. આવી પ્રાર્થના કરનારે યાદ રાખવું જોઈએ કે જેનું હૃદય મલિન છે તે મલિનતા રહેવા દઈને પ્રાર્થના ન કરી શકે. એટલે પ્રાર્થના વખતે તેણે મલિનતાનો ત્યાગ કરવો જ જોઈએ. જેમ કોઈ મનુષ્ય તેને જીએ ત્યારે મલિન કામ કરતાં એ શરમાશે તેમ જ તેણે ઈશ્વરની સમક્ષ પણ મલિન કામ કરતા શરમાવું જોઈએ. પણ ઈશ્વર તો હમેશા આપણા દરેક કૃત્યને જીએ છે, વિચારને જાણે છે. એટલે એવી એક પણ ક્ષણ નથી કે ત્યારે તેનાથી છાના કંઈ કામ કે વિચાર થઈ શકે આમ જે હૃદયપૂર્વક પ્રાર્થના કરશે તે છેવટે ઈશ્વરમય જ થશે, એટલે નિષ્પાપ થશે *

—ગાંધીજી

* ‘આત્મમવાસી પ્રત્યે’ માં ના ‘વ્યક્તિગત પ્રાર્થના’ વાળા માથી લેવાતું.

પ્રાર્થના પદ

સવારની પ્રાર્થના

વસંત તિલક :

પ્રાતઃ સ્મરામિ હૃદિ સસ્ફુરદાત્મતત્ત્વં
સચ્ચિત્સુખં પરમહંસગતિં તુરીયં
યત્ સ્વપ્ન જાગર સુષુપ્તમવૈતિ નિત્યં
તદ્ બ્રહ્મ નિષ્કલ મહં ન ચ ભૂતસંઘઃ ૧
સવાના પહોરમા મારા હૃદયમા સ્ફુરતા આત્મતત્ત્વનું
હુ સ્મરણુ કરું છું; તે સતરૂપ, જ્ઞાનરૂપ અને સુખરૂપ છે;
પરમ-હંસોની તે છેલ્લી ગતિ છે; તે ચતુર્થ પદ છે; તે સ્વપ્ન
જાગૃતિ અને નિદ્રા ત્રણેને સતત જાણે છે; તે શુદ્ધ બ્રહ્મ છે, અને
તેજ હું છું; પંચ મહાભૂતથી બનેલો આ દેહ તે હું નથી.

પ્રાતર્ભજામિ મનસો વચસામગમ્યં

વાચો વિમાન્તિ નિશિલા યદનુગ્રહેણ
યન્નેતિ નેતિ વચનૈર્નિગમા અવોચુ-

સ્તં દેવ દેવ મજ મચ્યુત માહુ રમ્યં ૨

જે મન અને વાણીથી અગોચર છે, જેનીને કૃપાવડે
ચતુર્વિધ વાણી પ્રવર્તે છે, જેમું વર્ણન વેદો પણ નથી,

આ નથી' એ રીતેજ કરી શક્યા, તે બ્રહ્મને સવારે ઊઠીને હું
ભળું છું. ઋષિઓએ તેને દેવોના દેવ, અજન્મા, પતન ગહિત
અને સૌથી આદિ તરીકે વર્ણવેલું છે.

પ્રાતર્નમામિ તમસ પરમર્કષણં

પૂર્ણ સનાતનપદં પુરુષોત્તમાખ્ય

યસ્મિન્નિદં જગદશેષમશેષમૂર્તૌ

રજ્જ્વાં ભુજંગમ ઇવ પ્રતિભાસિતં વૈ ૩

અધકારથી પર સૂર્ય જેવું, પૂર્ણ, શાશ્વત આધાર,
પુરુષોત્તમ નામથી ઓળખાયેલું, એવા પરમાત્મ તત્ત્વને હું
સવારે ઊઠીને નમસ્કાર કરું છું, તે અનત સ્વરૂપની અંદર આ
આખું જગત રજ્જુમા જેમ સર્પ દેખાય છે તેમ, પ્રતીત થાય છે.

યો ઽ ન્ત. પ્રવિશ્ય મમ વાચમિમાં પ્રસુતાં

સંજીવયત્યર્ચિલશક્તિધરઃ સ્વધામ્ના

અન્યાંશ્ચ હસ્તચરણશ્રવણત્વગાદીન્

પ્રાણાન્નમો ભગવતે પુરુષાય તુભ્યં ૪

હે સર્વશક્તિમાન ! તું મારા હૃદયમાં વાસ કરે છે,
તારા તેજથી મારી સૂતેલી વાણીને જાગ્રત કરે છે; મારા હાથ,
પગ, કાન ત્વચા વગેરે અન્ય પ્રાણોમાં પ્રાણ રહે છે; એવા હું
ભગવાન, તને મારા હૃદયે નમસ્કાર હજો.

શ્રેયોનિવાસમ્ભવનં ત્રિજગત્સુ પૂજ્યં

દારિદ્ર્યદૂરકરકલ્પતરું દયાલું

અજ્ઞાનગાઢતમસોઽર્કમનન્તવોધં

શ્રીમન્તમીશ્વરમહં પ્રણમામિ નિત્યં ૫

જે કલ્યાણના નિવાસ સ્થાન રૂપ છે, ત્રણે જગતમાં જે પૂજવા યોગ્ય છે, જે દરિદ્રતા દૂર કરનાર કલ્પતરુ સમાન છે, જે દયાળુ છે, જે અજ્ઞાન રૂપી ગાઢ અધકારને ભેદવામાં જ્ઞાનરૂપ સૂર્ય સમાન છે, જે અનંત જ્ઞાન સ્વરૂપ છે એવા જ્ઞાન લક્ષ્મી યુક્ત ઈશ્વરને હું હમેશા નમસ્કાર કરું છું

x x x x

ત્વત્સંસ્તવેન ભવસંતતિસન્નિવર્દ્ધ

પાપં ક્ષણાત્ ક્ષયમુપૈતિ શરીરભાજાં

આક્રાંતલોક મલિનીલ મશેષમાશુ

સૂર્યાશુભિજા મિવશર્વર મંધકારં

૬

આખા લોકમાં વ્યાપ્ત, કાળું ભસ્મર જેવું રાતનું બધું જ અંધાર જેમ સૂર્યના કિરણોથી તત્કાળ નાશ પામે છે તેમ હે પ્રભો ! આપના સ્તવન વડે, ભવ પરંપરાથી બંધાયેલ દેહધારી છવોનું પાપ ક્ષણવારમાજ નાશ પામી જાય છે.

આસ્તાં તવ સ્તવનમસ્તસમસ્તદોષં

ત્વત્સંકથાપિ જગતાં દુરિતાનિ હંતિ

દુરે સહસ્રકિરણ કુરુતે પ્રભૈવ

પદ્માકરેષુ જલજાનિ વિકાસભાંજિ

૭

પ્રભો ! બધાય દોષોનો જેણે નાશ કરેલ છે એવાં આપના સ્તવનની તો વાતજ મૂકો, પરંતુ આપની સુઠ્યા પણ ત્રણે જગતના પાપોને ઝણી નાખે છે. જેમ હર્મરો કિરણાળો સૂર્ય દૂર હોવા છતાં તેની પ્રભાજ મરોવરમાં રહેતા કમળોને વિઠસિત બનાવે છે તેમ.

નાત્યદ્ભુતં ભુવનભુવણ ભુતનાથ

ભુતૈર્ગુણૈર્ભુવિ ભવંતમભિષ્ટુવંતઃ

તુલ્યા ભવંતિ ભવતો નનુ તેન કિં વા

ભુત્યાશ્રિતં ય હહ નાત્મસમં કરોતિ ? ૮

ત્રણે ભુવનમા ભૂપણ રૂપ થયેલ હે નાથ ! સત્ય એવા
આપના ગુણો વડે, જગતમાં આપની સ્તુતિ કરનારા મનુષ્યો
આપના જેવાજ બને છે એ કાંઈ બહુ આશ્ચર્ય નથી. કારણ
કે આ જગતમાં ધનાઢય પોતાના આશ્રિતને ધનથી પોતાના
જેવો નથી કરતો ? કરે છેજ.

દૃષ્ટ્વા ભવંતમનિમેષવિલોકનોયં

નાન્યત્ર તોષમુપયાતિ જનસ્ય ચક્ષુ

પિત્વા પયઃ શશિકરચુતિદુગ્ધસિધો

ક્ષારં જલ જલનિધેરશિતું ક ઇચ્છેત્ ૯

મટકું માર્યા વિના જેવા લાયક આપને દેખ્યા પછી
માણસની દષ્ટિ બીજે કયાય સંતોષ પામતી નથી. - ચંદ્રના કિરણ
જેવી કાન્તિવાળા ક્ષીર સમુદ્રનું પાણી પીધા પછી લવણ સમુદ્રનું
ખારું પાણી પીવાની કોણ ઇચ્છા કરે !

ત્વામામનંતિ મુનયઃ પરમં પુમાંસ

માદિત્યવર્ણમમલ તમસ. પુરસ્તાત્

ત્વામેવ સમ્યગુપલભ્ય જયંતિ મૃત્યું

નાન્યઃ શિવ. શિવપદસ્ય મુર્નોદ્ર પંથાઃ ૧૦

અન્ધકારની આગળ સૂર્યના જેવી કાન્તિવાળા,
જે એવા આપનેજ ઉદ્દૃષ્ટ પુરુષરૂપે મુનિઓ સ્વીકારે છે.

આપનેજ સમ્યગ રીતે પામીને તેઓ મૃત્યુને જીતે છે. માટે હે મુનિઓના ઇન્દ્ર ! મોક્ષ માર્ગનો આપના સિવાય બીજો કોઈ કલ્યાણકારી માર્ગ નથી.

ત્વામવ્યયં વિભુમર્ચિત્યમસંખ્યમાયં
 બ્રહ્માણમીશ્વરમનંતમનગકેતું
 યોગીશ્વરં વિદિતયોગ મનેકમેકં
 જ્ઞાન સ્વરૂપ મમલં પ્રવદંતિ સંત ૧૧

સતપુરુષો! આપનેજ અવ્યય, અઐશ્વર્યયુક્ત, અચિત્ય, ગુણ સંખ્યારહિત, આદિરૂપ, અલરૂપ, ઇશ્વરરૂપ, અનંત સ્વરૂપ, કામને બાળીનાખવામા ધૂમકેતુસમાન, યોગીપુરુષોના સ્વામી, જેણે અધા યોગ જાણેલા છે તેવા, જ્ઞાનદષ્ટિએ સર્વમાં રહેલ અનેક સ્વરૂપી, અદ્વિતીય, જ્ઞાનસ્વરૂપી અને નિર્માણ કહે છે.

બુદ્ધસ્તમેવ વિવુધાચિત્તબુદ્ધિવિધાત્
 ત્વં શંકરોઽસિ ભુવનત્રયશકરત્વાત્
 ધાતાસિ ધીર શિવમાર્ગવિધે વિધાનાત્
 વ્યક્તં ત્વમેવ ભગવન્ પુરુષોત્તમોઽસિ ૧૨

જેના જ્ઞાન ઉપદેશને ખુદ દેવોએ પૂજેલ છે તેથી તમેજ બુદ્ધ ભગવાન છો; ત્રણે ભુવનને સુખ કરનાર હોવાથી તમેજ શંકર ભગવાન છો; મોક્ષ માર્ગની વિધિનું વિધાન કરનાર હોવાથી હે ધીર ! તમેજ વિધાતા છો; હૈ ભગવાન તમેજ પ્રગટપણે પુરુષોત્તમ ભગવાન છો.

તુમ્હ્યં નમસ્ત્રિભુવનાર્તિહરાય નાથ !

તુમ્હ્યં નમઃ ક્ષિતિતલામલભુષણાય

તુમ્હ્યં નમસ્ત્રિજગતઃ પરમેશ્વરાય

તુમ્હ્યં નમો જિન ! ભવોદધિશોષણાય ૧૩

ત્રણે ભુવનની પીડાને હરણ કરનાર હે નાથ ! આપને નમસ્કાર હો ! પૃથ્વીતલને વિષે નિર્મલ અલકાર રૂપ આપને નમસ્કાર હો ! ત્રણે જગતના પરમેશ્વરરૂપ આપને નમસ્કાર હો ! હે જિન ! ભવસમુદ્રનું શોષણ કરનાર આપને નમસ્કાર હો !

તુમ્હ્યં નમઃ સમયધર્મનિરૂપકાય

તુમ્હ્યં નમોઽસુરનરામરસેવિતાય

તુમ્હ્યં નમો દુરિતરોગચિકિત્સકાય

તુમ્હ્યં નમઃ કુશલમાર્ગવિધાયકાય ૧૪

સમય ધર્મનું નિરૂપણ કરનાર પ્રભો ! તમને નમસ્કાર હો ! દાનવ-માનવ અને દેવોથી સેવાયેલ તમને નમસ્કાર હો ! (આધ્યાત્મિક) દોષ રૂપી રોગનું નિદાન કરનાર તમને નમસ્કાર હો ! (મોક્ષના) સુંદર માર્ગનું વિધાન કરનાર તમને નમસ્કાર હો !

તુમ્હ્યં નમો વિવિદતમવ્યજનાશયાય

તુમ્હ્યં નમઃ સકલવાહ્યમયપારગાય

તુમ્હ્યં નમઃ કુમતિતાપસુભજનાય

તુમ્હ્યં નમો દલિતમોહતમોભરાય ૧૫

જેણે ભવ્ય જીવોના હૃદયના ભાવ જાણેલ છે એવા હે પ્રભો ! તમને નમસ્કાર હો ! સમસ્ત શાસ્ત્રોના હાર્દને પામી ચૂકેલા તમને નમસ્કાર હો ! કુબુદ્ધિના સંતાપને નાશ કરનાર તમને નમસ્કાર હો ! જેણે મોહ રૂપી અંધકારના સમૂહને દળી નાખેલ છે ! એવા હે પ્રભો તમને નમસ્કાર હો !

ઉદ્ભૂતભીષણજલોદરમારભુગ્નાઃ

શોઞ્ચ્યાં દશામુપગતાશ્ચ્યુતજીવિતાશાઃ

ત્વત્પાવ્પંકજરજોમૃતદિગ્ધદેહા

મર્ત્યા ભવંતિ મકરધ્વજતુલ્યરૂપા.

૧૬

ઉત્પન્ન થયેલ ભયંકર જલોદરના ભારથી વાકાવળી ગયેલા, ખેદ કરવા લાયક દશાને પામેલા અને જીવનની જોણે આશા છોડી દીધી છે તેવા મનુષ્યો આપના ચરણ કમલની રજ-રૂપી અમૃતના સ્પર્શ માત્રથી કામદેવના જેવા રૂપવાળા થાય છે.

આપાદકંઠમુરુશૃંખલલલ્લેષ્ટિતાંગા

શાઢં વૃહન્નિગડક્રોટિનિવૃણ્ણજંઘા.

ત્વન્નામમંત્રમનિશં મનુજા. સ્મરંતઃ

સદ્યઃસ્વયં વિગતબંધમયા ભવંતિ

૧૭

પગથી તે કંઠ સુધી મોટી સાંકળોથી વીંટળાયેલ છે અંગ જેના, ગાંઠ મોટી બેડીઓના ધારવાળા છેડાથી ધસાયેલ છે જંઘાઓ જેની એવા મનુષ્યો આપના નામરૂપી મંત્રનું સ્મરણ કરતાં થકા પુરતજ આંત્રન અને ભય વગરના થાય છે.

‘ભક્તામર’ સ્તોત્રમાથી.

x

x

x

x

આસ્તામર્ચિત્યમહિમા જિન । સંસ્તવસ્તે

નામાપિ પાતિ ભવતો ભવતો જગંતિ

તીર્થાતપોપહત-પાંથજનાન્નિધે

પ્રીણાતિ પદ્મસરસઃ સરસોઽ નિલોપિ

હે જિનેશ્વર ! અચિત્ત મહિમાવાળા આપના સ્તવનની તો વાતજ મૂકી દો. પરંતુ આપનું નામ પણ ત્રણે જગતને સંસારના તાપથી બચાવી લે છે ત્રીજા ઋતુમાં આકર તાપથી હણાયેલ પથિક જનોને, પદ્મ સરોવર તો શાન્તિ આપેજ પરંતુ સરોવરના જલબિદુથી બીનો થયેલો પવન પણ સંતોષ આપે છે.

हृद्वर्तिनि त्वयि विभो ! शिथिलीभवन्ति
जंतो क्षणेन निबिडा अपि कर्मबधा.

સદ્યો ભુજંગમમયા ઇવ મધ્યમાગ-

મમ્યાગતે વનશિખરિણિ ચંદનસ્ય ૧૯

હે સ્વામી ! આપ હૃદયમાં રહો ત્યારે, જીવના મજબુતમાં મજબુત પણ કર્મના બંધનો ક્ષણ માત્રમાં શિથિલ થઈ જાય છે. ચંદન વૃક્ષના સર્પમય બંધનો જેમ વનનો મોર મધ્ય ભાગમાં (મેદાનમાં) આવે ત્યારે તત્કાળ ઢીલા પડી જાય છે તેમ.

मुच्यन्त एव मनुजा सहसा जिनेन्द्र !

रौद्रे रूपद्रवशतै स्त्वयि वीक्षितेपि

गोस्वामिनि स्फुरिततेजसि दृष्टमात्रे

चौरे रिवाशु पशव प्रपलायमानैः ૨૦

હે જિનેન્દ્ર ! આપનું દર્શન થયું કે તુરંતજ સેકડો ભયાનક ઉપદ્રવોથી મનુષ્યો જરૂર મુક્ત થઈ જાય છે. દેદીપ્યમાન તેજવાળો સૂર્ય અથવા ગોવાળ માત્ર દેખાયે છતે જેમ નાસભાગ કરતા ચોરોથી જનાવરો તત્કાળ મુક્ત થાય છે તેમ.

ત્વાં યોગિનો જિન ! સદા પરમાત્મરૂપ

મન્વેપ્યંતિ હૃદયાંવુજકોશદેશે

પૂતસ્ય નિર્મલરુચે યદિ વા કિમન્ય-

દક્ષસ્ય સંભવિ પદં નનુ કર્ણિકાયાઃ ૨૧

હે જિન ! પરમાત્મસ્વરૂપ એવા આપને યોગીજનો નિરતર હૃદય કમળની કળીના મધ્ય પ્રદેશમાં શોધે છે-જ્ઞાન દષ્ટિથી જુએ છે. નિર્મળ કાંતિવાળા તથા પવિત્ર એવા કમળનું (અક્ષસ્ય) સ્થાન ખરેખર બીજ કોઈ (કર્ણિકા) થકી ભિન્ન બીજું કયું સંભવે ?

ધ્યાનાલ્જિનેશ ભવતો ભવિન ક્ષણેન

દેહં વિહાય પરમાત્મદશાં વ્રજંતિ

તોવાનલાદુપલભાવમવાસ્ય લોકે

ચામીકરત્ત્વમચિરાદિવ ધાતુમેદા ૨૨

હે જિનેશ આપનું ધ્યાન કરવાથી ભવ્યજીવો કાણ માત્રમાં દેવ ભાવને તથા પરમાત્મદશાને પામે છે (રસાયણી) દુનિયામાં ભ્રમ પ્રયત્ન અગ્નિના પ્રયોગથી જુદી જુદી ધાતુઓ પથ્થરના ભાવને તથા દર્ધ થોડા વખતમાં જ સુવર્ણપણાને પામે છે તેમ.

આત્મા મનોપિભિરયં ત્વદમેદવુદ્ધયા

ધ્યાતો જિનેન્દ્ર ! ભવતીહ ભવત્પ્રભાવઃ

પાનોયમપ્યમૃત મિત્યનુચિત્યમાનં

કિં નામ નો વિષવિકારમપાકરોતિ ? ૨૩

હે જિનેન્દ્ર ! આપની સાથે અભેદ બુદ્ધિથી, પ્રાણ પુરુષો વડે ધ્યાન કરાયેલ આ આત્મા આપના સુરખાળ પ્રભાવવાળો

થાય છે. અમૃતરૂપે ચિંતવાયેલું પાણી પણ શુ આ જગતમા
વિષના વિકારને દૂર નથી કરતું ?

ઘન્યાસ્ત ણ્વ ભુવનાધિપ ! યે ત્રિસંધ્ય

મારાધયંતિ વિધિવદ્ વિધુતાન્યકૃત્યાઃ

ભક્ત્યોલ્લસત્પુલક પદ્મલ દેહદેશાઃ

પાદદ્વયતવ વિભો ! ભુવિ જન્મભાજઃ ૨૪

હે ત્રણ ભુવનના અધિપતિ ! જેણે ખીજા બધાંય કાર્યો
તજેલ છે, ભક્તિથી ઉદ્ધાસ પામતાં રોમાંચથી જેના અગો-
પાગ વ્યાપ્ત છે અને હે વિભો ! જેઓ આપના ચરણયુગલનું
વિધિપૂર્વક ત્રિકાળ આરાધન કરે છે તે દેહધારી જીવોજ આ
દુનિયામા ધન્ય છે !

અસ્મિન્નપારભવવારિનિધૌ મુનીશ !

મન્યે ન મે શ્રવણગોચરતાં ગતોઽસિ

આકર્ણિતે તુ તવ ગોત્રપવિત્રમંત્રે

કિં વા વિપદ્વિષધરો સવિધં સમેતિ ? ૨૫

હે મુનીશ ! આ અપાર સંસાર સમુદ્રને વિષે, આપ મારા
કાનના વિષયરૂપ થયાજ નથી અર્થાત્ મેં આપને સાલબ્યાજ
નથી એમ હું માનું છું. આપનું નામ-ગોત્રરૂપી પવિત્ર મંત્ર
સાલબ્યે છતે શુ વિપત્તિ રૂપી નાગણ પાસે આવી શકે ?

જન્માંતરેઽપિ તવ પાદયુગં ન દેવ !

મન્યે મયા મહિતમીહિતદાનદક્ષં

તેનેહ જન્મનિ મુનીશ ! પરાભવાનાં

જાતો નિકેતનમહંમથિતાશયાનાં

હે દેવ ! મત અનંત જન્મોને વિષે પણ, વાંછિત 'દાન' કરવામા ચતુર એવા આપના ચરણયુગલનુ મેં 'પૂજન' કર્યું નથી એમ હું માનું છું. તેથીજ આ જન્મને વિષે હું મુનીશ ! મથી નાખેલ છે હૃદયનો મર્મ ભાગ જેણે એવા પરાભવોના ધામરૂપે હું જન્મેલો છે.

નૂન ન મોહતિમિરાવૃત્તલોચનેન

પૂર્વ વિમો ! સકૃદપિ પ્રવિલોકતોઽસિ
મર્માવિધો વિધુરયંતિ હિ મામનર્થાઃ

પ્રોચત્પ્રવંધગતયઃ કથમન્યથૈતે ?

૨૭

હે વિમો ! મોહરૂપી અધકારથી લંકાયેલ છે નેત્રો જેના એવા મારા વડે અગાઉ એકવાર પણ આપ દેખાયા નથી, કારણ કે નહિ તો હૃદયના આશયને વીધી નાખનારા અને ઉત્પન્ન થયેલ છે કર્મ પ્રગલ્ભની પ્રવૃત્તિ જેમાં એવા અનર્થો-અનિષ્ટો મને શા માટે પીડા આપે ? અર્થાત્ આપનુ જેને દર્શન થયુ છે તેને કાઢ પણ અનર્થો પીડી ન શકે.

આકર્ણિતોઽપિ મહિતોઽપિ જિરીક્ષિતોઽપિ

નૂનં ન ચેતસિ મયા વિઘ્નતોઽસિ ભક્ત્યા
જાતોઽસ્મિ તેન જનચાંધવ ! દુઃખપાત્રં

યસ્માત્કિયા પ્રતિફલતિ ન ભાવશૂન્યા ૨૮

આપને મેં સાંભળેલા પૂજેલા બોયેલા છતાંપણ, ખરેખર મેં હૃદયમા ભક્તિપૂર્વક આપને ધ્યાન કર્યો નથી. તેથીજ હું જન્મચાંધવ ! આજે હું દુઃખના ભાજનરૂપે ઉત્પન્ન

કારણ કે ભાવ વગરની ક્રિયા (શ્રવણ, પૂજન કે દર્શન) ક્ષણ
આપતી નથી

ત્વં નાથ ! દુઃસ્વિજનવત્સલ હે શરણ્ય !

કારુણ્ય પુણ્યવસતે વશિનાં વરેણ્ય
ભક્તયા નતે મયિ મહેશ ! દયાં વિધાય

દુઃખાકુરોદ્દલનતત્પરતાં વિધેહિ ૨૨

હે દુઃખીજન પ્રત્યે માયાળુ ! શરણ કરવા યોગ્ય ! હે
દયા અને પુણ્યના ધામ ! હે મુનિઓમા શ્રેષ્ઠ ! ભક્તિપૂર્વક
નમેલા મારે વિશે દયા કરીને હે મહેશ ! આપ દુઃખના
ખીજનો નાશ કરવાની તત્પરતા કરો.

નિઃસંખ્યસારશરણ શરણં શરણ્ય

માસાઘ સાદિતરિપુ પ્રથિતાવદાન્
ત્વત્પાદપકજમપિ પ્રણિધાનવંધ્યો

વધ્યોઽસ્મિ ચેદ્ ભુવનપાવન ! હા ! હતોઽસ્મિ ૩૦

અનંત શક્તિના આશ્રયરૂપ, શરણ કરવા યોગ્યને શરણ
રૂપ, નાશ કરેલ છે શત્રુ જોણે અને પ્રસિદ્ધ છે પ્રભાવ જેનો
એવા આપના ચરણકમલને પામ્યા પછી પણ જો હું ધ્યાનશૂન્ય
થયો છું તો હે ભુવનને પવિત્ર કરનાર પ્રભો ! હું રાગાદિ
શત્રુ વડે વધ કરવા યોગ્ય છું. હા ! હું દૈવથી હણાયેલો છું.

દેવેન્દ્રવચ ! વિદિતાઃ સ્વિલવસ્તુસાર !

સંસારતારક વિમો ભુવનાધિનાથ !

ત્રાયસ્વ દેવ કરુણાહ્વદ માં પુનોહિ

સોદત મધ ભયદવ્યસનાંબુરાશેઃ

હે દેવેન્દ્રોને વંદન કરવા ચોગ્ય ? હે સમસ્ત પદાર્થના
ગૃહસ્થ જ્ઞાતા ! હે સંસાર તારક ! હે વિભો ! હે ભુવનાધિનાથ !
હે કરુણાના સાગર ! હે દેવ ! ભય દેનારા સંકટોરૂપી મહાસાગરથી
આજ મારું રક્ષણ કર અને ખેદ પામતા એવા મને પાવન કર !

यद्यस्ति नाथ । भवदग्निसरोरुद्धाणां

भक्तेः फलं किमपि संतत संचितायाः

तन्मे त्वदेकशरणस्य शरण्य भूयाः

स्वामी त्वमेव भुवनेऽत्र भवांतरेऽपि ૩૨

હે નાથ ! નિરંતર પુષ્ટ થયેલી, આપના ચરણ કમળની
મક્તિનું જો કંઈ પણ ફળ હોય તો, હે શરણ્ય ! જેને આપ
પ્રેક્ષ્ય શરણરૂપ છો એવા મને, આ લોકમાં અને ખીજા
જન્મોને વિષે પણ આપનું સ્વામીરૂપે પ્રાપ્ત થાયો !

“ કલ્યાણ મદિર સ્તોત્ર ” માર્થી.

સાંજની પ્રાર્થના

: શાદ્ધર્મવિકીડિત :

અર્હન્તો ભગવન્તેન્દ્રમહિતા. સિદ્ધાશ્ચ સિદ્ધિસ્થિતા.
આચાર્યા જિનશાસનોન્નતિકરા પૂજ્યા ઉપાધ્યાયકાઃ
શ્રીસિદ્ધાન્તસુપાઠકા મુનિવરા રત્નત્રયારાધકાઃ
પંચૈતે પરમેષ્ઠિનઃ પ્રતિદિનં કુર્વન્તુ નો મંગલ ૧

ઇન્દ્રોથી પૂજયેલ અર્હન્ત ભગવાન, સિદ્ધ દશામાં રહેલા
સિદ્ધ ભગવાન, જિનશાસનની ઉન્નતિ કરનારા આચાર્ય દેવો
પૂજ્ય એવા ઉપાધ્યાયો, શ્રીઆગમ-સિદ્ધાન્તનું પઠન પાઠન
કરનારા તથા દર્શન, જ્ઞાન અને ચારિત્ર રૂપી રત્નત્રયનું
આરાધન કરનારા મુનિવરો, એ પાંચે પરમ ઇષ્ટ દેવો હમેશા
અમારું મંગલ કરો.

યં બ્રહ્માચરુણેન્દ્રરુદ્રમરુત સ્તુન્વન્તિ દિવ્યૈ સ્તવૈ.
વેદૈઃ સાંગપદક્રમોપનિષદૈર્ ગાયન્તિ યં સામગા
ધ્યાનાવસ્થિત તદ્ગતેન મનસા પશ્યન્તિ યં યોગિનઃ
યસ્યાન્તં ન વિદુઃ સુરાસુરગણા દેવાય તસ્મૈ નમઃ ૨

બ્રહ્મા, વરુણ, ઇન્દ્ર, રુદ્ર અને પવનો દિવ્ય સ્તોત્રોથી જેમની
સ્તુતિ કરે છે, સામવેદનું ગાન કરનારા મુનિઓ અગો, પદ, ક્રમ
અને ઉપનિષદ સાથે વેદોથી જે પરમાત્માની સ્તુતિ કરે છે,
યોગિઓ સમાધિ ચડાવીને તે સ્વરૂપમાં રહેલા મન વડે જેમનાં
દર્શન કરે છે, અને દેવતાઓ તથા દૈત્યો જેમના મહિમાના
પાત્રને પામતા નથી તે પરમાત્માને હું નમસ્કાર કરું છું.

વિષ્ણુર્વા ત્રિપુરાન્તકો ભવતુ વા બ્રહ્મા સુરેન્દ્રોઽથવા
 માનુર્વા શશલક્ષ્ણોઽથ ભગવાન્ બુદ્ધોઽથ સિદ્ધોઽથવા
 રાગદ્વેષવિપાર્તિ મોહરહિતઃ સત્ત્વાનુકંપોદયતો
 યઃ સર્વૈઃ સહ સંસ્કૃતો ગુણગણે સ્તસ્મૈ નમઃ સર્વદા ૩

ભક્ષે એ વિષ્ણુ હોય કે મહાદેવ હોય, બ્રહ્મા હોય કે ઇંદ્ર
 હોય, અથવા સૂર્ય કે ચંદ્ર હોય, કે ભગવાન બુદ્ધ કે મહાવીર હોય;
 જે કોઈ રાગ અને દ્વેષથી ઝેરની પીડાથી અને મોહથી રહિત
 હોય, જીવમાત્ર પર અનુકંપાથી ભરેલો હોય, સર્વ ગુણ સમૂહથી
 સંસ્કાર પામેલો હોય તેને નિરંતર નમસ્કાર છે.

યદ્દેનાંજલિના નતેન શિરસા ગાત્રે સરોમોદ્ગમઃ
 કંઠેન સ્વરગદ્ગદેન નયનેનોદ્ગીર્ણ વાપ્તાંતુના
 નિત્યં ત્વચ્ચરણારવિદ યુગલધ્યાના મૃતા સ્વાદિના
 મહમાર્કં સરસીરુદ્ધાક્ષ ! સતતં સંપચર્તા જીવિતં ૪

જે તાથ જોડી, માથુ નમાવી, અગોના ક્વાટા ઉભાં થઈ
 નય એવા પુલકિત થઈ, ગદગદ કંઠથી આંસુ વહેતા નેત્રે
 નિરંતર તારા યુગલ ચરણ કમળનું ધ્યાનામૃત આપતા અમારું
 જીવન છે કમળ નયન ! પૂરે થાઓ.

યા કુન્દેન્દુતુપારહારધવલા યા શુભ્ર વસ્ત્રાનૃતા
 યા ધીનાવરદંડમંડિતકરા યા જ્યેષ્ઠપદ્માસના
 યા વ્રહ્માચ્યુતશંકરપ્રભૃતિભિર્દેવઃ સદા વન્દિતા
 સા માં પાતુ સરસ્વતી ભગવતી નિઃશેષ જાહયા પદ્મા ૫

જે મોગરો, ચંદ્ર કે બરફના હાર જેવી ગૌરવર્ણ છે, જેણે

સાંજની પ્રાર્થના

: શાદ્ધર્મવિકીડિત :

અર્હન્તો ભગવન્ત ઇન્દ્રમહિતા. સિદ્ધાશ્ચ સિદ્ધિસ્થિતા.
આચાર્યા જિનશાસનોન્નતિકરા. પૂજ્યા ઉપાધ્યાયકાઃ
શ્રીસિદ્ધાન્તસુપાઠકા મુનિવરા રત્નત્રયારાધકાઃ
પંચૈતે પરમેષ્ઠિનઃ પ્રતિદિનં કુર્વન્તુ નો મંગલ ૧

ઇન્દ્રોથી પૂજયેલ અર્હન્ત ભગવાન, સિદ્ધ દેશામાં રહેલા
સિદ્ધ ભગવાન, જિનશાસનની ઉન્નતિ કરનારા આચાર્ય દેવો
પૂજ્ય એવા ઉપાધ્યાયો, શ્રીઆગમ-સિદ્ધાન્તનું પઠન પાઠન
કરનારા તથા દર્શન, જ્ઞાન અને ચારિત્ર રૂપી રત્નત્રયનું
આરાધન કરનારા મુનિવરો, એ પાંચે પરમ ઇષ્ટ દેવો હંમેશા
અમારું મંગલ કરો.

યં બ્રહ્માવરુણેન્દ્રરુદ્રમરુત સ્તુન્વન્તિ દિવ્યૈ સ્તવૈ.
વેદૈઃ સાંગપદક્રમોપનિષદૈ ગાયંતિ યં સામગા
ધ્યાનાવસ્થિત તદ્ગતેન મનસા પश्यन्ति य योगिनः
यस्यान्तं न विदुः सुरासुरगणा देवाय तस्मै नमः ૨

બ્રહ્મા, વરુણ, ઇન્દ્ર, રુદ્ર અને પવનો દિવ્ય સ્તોત્રોથી જેમની
સ્તુતિ કરે છે, સામવેદનું ગાન કરનારા મુનિઓ અંગો, પદ, ક્રમ
અને ઉપનિષદ સાથે વેદોથી જે પરમાત્માની સ્તુતિ કરે છે,
યોગિઓ સમાધિ ચડાવીને તે સ્વરૂપમાં રહેલા મન વડે જેમનાં
દર્શન કરે છે, અને દેવતાઓ તથા દૈત્યો જેમના મહિમાના
પારને પામતા નથી તે પરમાત્માને હું નમસ્કાર કરું છું.

વિષ્ણુર્વા ત્રિપુરાન્તકો ભવતુ વા બ્રહ્મા સુરેન્દ્રોઽથવા
 માનુર્વા શશલક્ષણોઽથ ભગવાન્ બુદ્ધોઽથ સિદ્ધોઽથવા
 રાગદ્વેષવિપાર્તિ મોહરહિત. સત્ત્વાનુકંપોદયતો
 ય સર્વૈઃ સહ સંસ્કૃતો ગુણગૈ સ્તસ્મૈ નમઃ સર્વદા ૩

બક્ષે એ વિષ્ણુ હોય કે મહાદેવ હોય, બ્રહ્મા હોય કે ઇંદ્ર
 હોય, અથવા સૂર્ય કે ચંદ્ર હોય, કે ભગવાન બુદ્ધ કે મહાવીર હોય;
 જે કોઈ રાગ અને દ્વેષથી એની પીડાથી અને મોહથી રહિત
 હોય, જીવમાત્ર પર અનુકંપાથી ભરેલો હોય, સર્વ ગુણ સમૂહથી
 સંસ્કાર પામેલો હોય તેને નિરંતર નમસ્કાર છે.

ચઢેનાંજલિના નતેન શિરસા ગાત્રૈ સરોમોદ્ગમૈઃ
 કંઠેન સ્વરગદ્ગદેન નયનેનોદ્ગીર્ણ વાણ્ણાંબુના
 નિત્યં ત્રચ્ચરણારવિદ યુગલવ્યાના મૃતા સ્વાદિના
 મદમાકં સરસીરુહાક્ષ ! સતતં સંપદર્તા જોવિતં ૪

જે હાથ જોડી, માથું નમાવી, અંગોના ક્વાટાં હિમા થઈ
 નય એવા પુલકિત થઈ, ગદગદ કંઠથી આંસુ વહેતા નેત્રે
 નિરંતર તારા યુગલ ચરણ કમળનું ધ્યાનામૃત ચાખતાં અમારે
 જીવંતર હે કમળ નયન ! પૂરે થાઓ.

યા કુન્દેન્દુતુપારદ્વારધવલા યા શુભ્ર વસ્ત્રાનૃતા
 યા યીળાચરદંડમંહિતકરા યા શ્વેતપદ્માસના
 વા વ્રહ્માચ્યુતશંકરપ્રભૃતિમિર્દેધઃ સદા ચન્દિતા
 સા માં પાતુ સરસ્વતી ભગવતી નિઃશેષ જાહયા પદા ૫

જે મોગરો, ચંદ્ર કે બરફના દ્વાર નવી ગોશ્વર્ણ છે,

શ્વેત વસ્ત્રો પહેરેલાં છે, જેના હાથ વીણાના સુંદર દંડથી સુશોભિત છે, જે સફેદ કમળ ઉપર વિરાજે છે, બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, મહેશથી માંડીને બધા દેવો જેનું હૃદય આદરપૂર્વક સન્માન કરે છે, તે સમગ્ર અજ્ઞાન અને જડતાનો નાશ કરનાર દેવી સરસ્વતી મારું રક્ષણ કરો.

માલિની છંદઃ

કરચરણકૃતં વાક્કાયજં કર્મજં વા

શ્રવણ નયનજં વા માનસં વાપરાધં

વિહિતમવિહિત વા સર્વં મેતત્ ક્ષમસ્વ

જય જય કરુણાબ્ધે શ્રી મહાદેવ શમ્ભો ' ૬

હાથ, વડે કે પગ વડે, વાણીથી કે શરીરથી, કાનથી કે આંખથી હું જે કંઈ અપરાધ કરું, તે કર્મથી ઉત્પન્ન થયેલો હોય કે માત્ર માનસિક હોય, અમુક કયું તેથી હોય કે અમુક ન કયું તે કારણે હોય, હે જયરૂપ કલ્યાણકારી મહાદેવ, તે બધાની મને ક્ષમા કર.

ભવજલધિગતાનાં દ્વન્દ્વવાતાહતાનાં

સુતદુહિતકલત્રત્રાણભારાવૃતાનાં

વિષમ વિપય તોયે મજ્જતા મપ્લવાનાં

ભવતિ શરણ મેકો વિષ્ણુપોતો નરાણાં ૭

ભવસાગરમાં પડેલા, સુખદુઃખાદિક દ્વંદ્વરૂપી વાયુના ઝપાટા ખાતા, પુત્ર પુત્રી, સ્ત્રી વગેરેના રક્ષણના ભાર તળે ચગદાયેલા, નાવ વિના વિપન્ન વિષયોના પાણીમાં ગળકા ખાતા મનુષ્યોને વિષ્ણુરૂપી હોડી શરણ થાય છે.

ભવજલધિમગાધં દુસ્તરં નિસ્તરેય

કંથમહમિતિ ચેતો મા સ્મ ગા. કાતરત્વં
સરસિજદશિ દેવે તાવકો ભક્તિ રેકા

નરકભિદિ નિપિણ્ણા તારયિષ્યત્યવશ્યમ્ ૮

હે ચિત્ત ! આ અગાધ અને દુસ્તર ભવસાગરને હું કેવી
રીતે તરી શકીશ, એ પ્રમાણે દીનતા ધારણ કરીશ નહિ.
કમળ જેવાં નેત્રવાળા, નરકનો નાશ કરનારા દેવને વિશે તારી
માત્ર એક ભક્તિ હશે તો તે તને જરૂર તારશે.

વિરમ વિરમ સંગાન્મુંચ મુંચ પ્રપંચં

વિસૃજ વિસૃજ મોહ વિદ્ધિ વિદ્ધિ સ્વતત્ત્વં
કલય કલય વૃત્ત પશ્ય પશ્ય સ્વરૂપં

કુરુ કુરુ પુરુષાર્થ નિર્યૃતાનન્દહેતોઃ ૯

હે આત્મન ! સંગથી વિરમીળ વિરમીળ, પ્રપંચને મૂકી
દે મૂકી દે, મોહનું વિસર્જન કર વિસર્જન કર, પોતાને
પીછાથી પીછાથી (પોતાના) આચરણને સમજી સે સમજી સે,
પોતાના સ્વરૂપને જોઈ સે જોઈ સે અને, (પોતાની આસંતિક)
મુક્તિના આનંદ માટે પુરુષાર્થ કર પુરુષાર્થ કર.

અતુલસુચ્ચનિધાનં જ્ઞાનવિજ્ઞાનયોજં

વિલયગતકલેકં જ્ઞાન્તવિશ્વપ્રચારં
ગલિતસકલશંકં વિશ્વરૂપં વિશાલં

ભજ વિગતવિકારં સ્વાત્મનાત્માન, મેઘ ૧૦

હે આત્મન ! જેના મુખ ખંડારની વૃક્ષનાજ નથી, જે

જ્ઞાન અને વિજ્ઞાનના મૂળરૂપ છે, જેના દોષો નાશ પામ્યા છે, જેનો સાત્ત્વિક (શાન્ત) દુનિયામાં પ્રચાર છે, જેની અધીય શંકાઓ ટળી ગઈ છે, જે વિશ્વરૂપ છે, જે (સ્વરૂપેજ) ભવ્ય છે અને જેમાંથી વિકારો નીકળી ગયા છે એવા (શુદ્ધસ્વરૂપી) આત્માનુજ તું પોતાના આત્મા વડે ભજન કર-આશ્રય લે.

यदि विषयपिशाची निर्गता देहगेहात्
सपदि यदि विशीर्णो मोहनिद्रातिरेक
यदि युवतिकरंके निर्ममत्वं प्रपन्नो
झगिति ननु विधेहि ब्रह्मवीथीविहारम् ११

હે સાધક ! જે (તારા, સ્થૂલ) દેહ મદિરમાંથી વિષયા-સક્રિત રૂપી પિશાચી નીકળી ગઈ હોય, જે આજ ભણે મોહ રૂપી ગાઠ નિદ્રાનો નાશ થયો હોય, અને જે સ્ત્રીજન પ્રત્યે તું અનાસક્ત (નિર્મમત્વ) ભાવને પામ્યો હોય, તો ખરેખર જેમ અને તેમ જલદી તું બ્રહ્મને માર્ગે વિહાર કર. અર્થાત્ આત્મધર્મનું જલદી આરાધન કર.

: ભૂજ ગ પ્રયાત :

भयानां भयं भीषणं भीषणानां
गतिः प्राणिनां पावनं पावनानां
महोच्चैः पदानां निथन्तु त्वमेकं

પરેષાં પરં રક્ષણં રક્ષણાનામ્ ૧૨

તું ભયોને ભય પેમાડનાર છે, ભયંકરમા ભયંકર છે. તુ પ્રાણીઓની ગતિ છે અને પવિત્ર વસ્તુઓને પણ પવિત્ર કરનાર

તું જ છે. શ્રેષ્ઠ સ્થાનોનો તું એકલો નિયમન કરનાર છે. તું
પરથી પણ પર છે અને રક્ષણ કરનાર તું પણ રક્ષણ કરનાર તું છે.

વયં ત્વાં સ્મરામો વયં ત્વાં ભજામો
વયં ત્વાં જગત્સાક્ષિરૂપં નમામઃ

સદેકં નિધાનં નિરાલંચમોશં

ભવાંભોધિપોતં શરણ્યં વ્રજામ

૧૩

અમે તારું અરણ્ય કરીએ છીએ, અમે તને ભજીએ છીએ,
જગતના સાક્ષીરૂપ તને અમે નમીએ છીએ. સૂતસ્વરૂપ, એક
માત્ર નિધાન, અને કશાનો આધાર ન હોનાર એવા, આ
ભવસાગરમાં વહાણરૂપ હૃદયને અમે શરણ લઈએ છીએ

: ઉપજાતિ :

સત્ત્વેષુ મૈત્રીં ગુણિષુ પ્રમોદ

ફિલષ્ટેષુ જીવેષુ કૃપાપરત્વં

માધ્યસ્થમાર્થં વિપરીતવૃત્તી

સદા મમાત્મા વિદધાતુ દેવ !

૧૪

હું દેવ ! હું પ્રભો ! હું હૃદય હું કે મારો આત્મા હૃદયેશાં
પ્રાણી માત્ર પ્રત્યે મિત્રભાવ ધારણ કરે; આત્મધર્મનું આરાધન
કરતા મુણ્ડવાન હોયો પ્રત્યે મારો આત્મા પ્રસન્ન રહે-પ્રમોદ માત્ર
ધારણ કરે; દુઃખી-પીડિત-દલિત હોયો પ્રત્યે મારો આત્મા
હૃદયેશાં કરુણામય બને અને મારા પ્રત્યે દેવબુદ્ધિ રાખનાર
વિરોધીઓ તરફ હું હૃદયેશાં માધ્યસ્થ-નદર-બુદ્ધિવાળો બનું.

શરીરતઃ કર્તુ મનંતશક્તિં

ચિમ્બિન્નમાત્માન મપાસ્તદોષં

જિનેન્દ્ર ! કોષાદિવ ચ્વડ્ગ યષ્ટિ

તવ પ્રસાદેન મમાસ્તુ શક્તિઃ

૧૫

હે જિનેન્દ્ર ! આપની કૃપા વડે મારામાં એવી શક્તિ પ્રકટો, કે જેથી મ્યાનમાંથી જેમ તલવારને જુદી પાડી શકાય છે તેમ અનંત શક્તિવાળા, અત્યંત પવિત્ર (અપાસ્ત દોષ) એવા નિજ સ્વરૂપને મારા સ્થૂળ અને સૂક્ષ્મ શરીરથી હું ભિન્ન પાડી શકું.

દુઃખે સુખે વૈરિણિ વન્ધુવર્ગે

યોગે વિયોગે ભવને વને વા

નિરાકૃતાદોષમમત્ત્વબુદ્ધે.

સમં મનો મેઽસ્તુ સદાપિ નાથ !

૧૬

હે નાથ ! દૂર કરેલી છે બધા પ્રકારની મમત્વ બુદ્ધિ જેણે એવો શુદ્ધ સ્વરૂપી 'હું' ધન્યજી હું કે, હવેથી સદાય મારું મન-સુખમાં કે દુઃખમાં, વૈરી પ્રત્યે કે બંધુવર્ગ પ્રત્યે, સયોગમાં કે વિયોગમાં, ધરમાં કે જંગલમાં-સર્વત્ર સમભાવને ભજે.

યઃ સ્મર્યતે સર્વમુનીન્દ્રવૃન્દૈઃ

યઃ સ્તૂયતે સર્વનરામરેન્દ્રૈઃ

યો ગીયતે વેદપુરાણશાસ્ત્રૈઃ

સ દેવદેવો હૃદયે મમાસ્તામ્

૧૭

બધાય મુનીન્દ્રોના સમૂહો વડે જે દેવનું સ્મરણ કરાય છે સર્વ ચક્રવર્તી અને ધ્રુવો વડે જે દેવનું સ્તવન કરાય છે, વેદ પુરાણ અને સતશાસ્ત્રો વડે જે દેવ ગવાયેલ છે તે દેવાધિદેવ મારા હૃદયમંદિરમાં વિરાજમાન હો !

યો દર્શનજ્ઞાનસુખસ્વભાવઃ

સમસ્તસંસારવિકારવાદ્યઃ

સમાધિગમ્ય. પરમાત્મસંજ્ઞઃ

સ દેવદેવો હૃદયે મમાસ્તામ્

૧૮

અનંત દર્શન, અનંત જ્ઞાન અને અનંત સુખ જેનો સ્વભાવ છે, સંસારના તમામ વિકારોથી જે પર છે, સ્વરૂપાચરણ વડે જે પામવા યોગ્ય છે અને પરમ-આત્મા એવું જેનું નામ છે તે દેવાધિદેવ મારા હૃદય મંદિરમાં વિરાજમાન હો !

નિષ્કલ્પતે યો ભવદુઃખજાલ

નિરીક્ષતે યો જગદન્તરાલ

યોઽન્તર્ગતો યોગિનિરીક્ષણીયઃ

સ દેવદેવો હૃદયે મમાસ્તામ્

૧૯

જે સસાગના કુખ સમૃદ્ધનો નાશ કરે છે, જે જગતના આતરિક સ્વરૂપને જોઈ રહ્યા છે, જે અંતરઘટમાં રહેલા છે અને જે યોગીઓ દ્વારા દેખી શકાય તેવા છે તે દેવાધિદેવ મારા હૃદયમંદિરમાં વિરાજમાન હો !

વિમુક્તિમાર્ગપ્રતિપાદકો યો

યો જન્મમૃત્યુન્યસનાદ્ વ્યતીતઃ

ત્રિલોકલોકી વિકલોઽકલંકઃ

સ દેવદેવો હૃદયે મમાસ્તામ્

૨૦

જે મોક્ષ માર્ગનું નિરૂપણ કરનાર છે, જે જન્મ-મરણ રૂપ કુખોથી પર થયેલ છે, જે ત્રણે સોકને જોનાર છે, જે મન-બુદ્ધિથી કળી ન શકાય તેવા અને નિષ્કલંક છે તે દેવાધિ-દેવ મારા હૃદયમંદિરમાં વિરાજમાન હો !

શરીરતઃ કર્તુ મનંતશક્તિ

વિભિન્નમાત્માન મપાસ્તદોષં

જિનેન્દ્ર ! કોષાદિષ્વ ચ્ચઙ્ગ યષ્ટિ

તવ પ્રસાદેન મમાસ્તુ શક્તિઃ

૧૫

હે જિનેન્દ્ર ! આપની કૃપા વડે મારામાં એવી શક્તિ પ્રકટો, કે જેથી આનમાંથી જેમ તલવારને જુદી પાડી શકાય છે તેમ અનંત શક્તિવાળા, અત્યંત પવિત્ર (અપાસ્ત દોષ) એવા નિજ સ્વરૂપને મારા સ્થૂળ અને સૂક્ષ્મ શરીરથી હું ભિન્ન પાડી શકું.

દુઃખે સુખે ચૈરિણિ વન્ધુવર્ગે

યોગે વિયોગે ભવને વને વા

નિરાકૃતાશેષમમત્ત્રબુદ્ધેઃ

સમં મનો મેઽસ્તુ સદાપિ નાથ !

૧૬

હે નાથ ! દૂર કરેલી છે બધા પ્રકારની ભ્રમત્વ બુદ્ધિ જેણે એવો શુદ્ધ સ્વરૂપી 'હું' ઇચ્છુ છું કે, હવેથી સદાય મારું મન-સુખમાં કે દુઃખમાં, વૈરી પ્રત્યે કે બંધુવર્ગ પ્રત્યે, સયોગમાં કે વિયોગમાં, ધરમાં કે જંગલમાં-સર્વત્ર સમભાવને લગે.

યઃ સ્મર્યતે સર્વમુનીન્દ્રવૃન્દૈઃ

યઃ સ્તૂયતે સર્વનરામરેન્દ્રૈઃ

યો ગીયતે વેદપુરાણશાસ્ત્રૈઃ

સ દેવદેવો હૃદયે મમાસ્તામ્

૧૭

બધાય મુનીન્દ્રોના સમૂહો વડે જે દેવનું સ્મરણ કરાય છે. સર્વ ચક્રવર્તી અને મુન્દ્રો વડે જે દેવનું સ્તવન કરાય છે, વેદ પુરાણ અને સત્શાસ્ત્રો વડે જે દેવ ગવાયેલ છે તે દેવાધિદેવ મારા હૃદયમદિરમાં વિરાજમાન હો !

યો દર્શનજ્ઞાનસુખસ્યમાયઃ

સમસ્તસંસારવિકારવાત

સમાધિગમ્ય. પરમાત્મસંજ્ઞઃ

સ દેવદેવો હૃદયે મમાસ્તામ્

૧૮

અનંત દર્શન, અનંત જ્ઞાન અને અનંત શુભ જોતો સ્વભાવ છે, સંસારના તમામ વિદારેથી જે પર છે, સ્વરૂપાચરણ વડે જે પામવા યોગ્ય છે અને પરમ-આત્મા એવું જેનું નામ છે તે દેવાધિદેવ મારા હૃદય મંદિરમાં વિરાજમાન હો !

નિષ્પૃદતે યો મઘદુઃસ્વજાલ

નિરીક્ષતે યો જગદન્તરાલ

યોઽન્તર્ગતો યોગિનિગોક્ષણીયઃ

સ દેવદેવો હૃદયે મમાસ્તામ્

૧૯

જે સંસારના દુષ્ણ સમૂદયો નાશ કરે છે, જે જગતના આંતરિક સ્વરૂપને જોઈ શક્યા છે, જે અંતરઘટમાં મહેલા છે અને જે યોગીઓ દ્વારા દેખી શકાય તેવા છે તે દેવાધિદેવ મારા હૃદયમંદિરમાં વિરાજમાન હો !

વિમુક્તિમાર્ગપ્રતિપાદકો યો

યો જન્મમૃત્યુવ્યસનાદ્ વ્યતીતઃ

ત્રિલોકલોકી વિકલોઽકલંક

સ દેવદેવો હૃદયે મમાસ્તામ્

૨૦

જે મોક્ષ માર્ગનું નિરૂપણ કરનાર છે. જે જન્મ-મરણ ૩૫ દુઃખોથી પર થયેલ છે, જે ત્રણે સ્ત્રોતને જોનાર છે, જે મન-શુદ્ધિથી કરી ન શકાય તેવા અને નિઃકલંક છે તે દેવાધિ-દેવ મારા હૃદયમંદિરમાં વિરાજમાન હો !

ક્રોહીકૃતાશેષશરીરિવર્ગા

રાગાદયો यस્ય ન સન્તિ દોષા

નિરિન્દ્રિયો જ્ઞાનમયોઽનપાયઃ

સ દેવદેવો હૃદયે મમાસ્તામ્

૨૧

દેહ ધારી જીવ માત્રને જેણે પોતાના કરી લીધા છે એવા રાગ-દ્વેષ આદિ દોષો જેને છે જ નહિ, ઇન્દ્રિયો અને મનના વ્યાપારો જેમાંથી નીકળી ગયા છે, જે જ્ઞાનમય અને અવિનાશી છે તે દેવાધિદેવ મારા હૃદયમંદિરમાં વિરાજમાન હો ।

યો વ્યાપકો વિશ્વજનોનવૃત્તિ.

સિદ્ધો વિવુદ્ધો ધૃતકર્મબંધ.

ધ્યાતો ધૃતીતે સકલં વિકારં

સ દેવદેવો હૃદયે મમાસ્તામ્

૨૨

જે સમસ્ત વિશ્વના વ્યાપારમા પોતાના જ્ઞાનની આપેક્ષાથી વ્યાપક છે; જે સિદ્ધ છે, બુદ્ધ છે, જેણે બધાય કર્મ બધનો નાશ કર્યો છે, જેનું ભવ્ય જીવો વડે ધ્યાન કરાયેલ છે અને જે સંપૂર્ણ વિકારને નાશ કરી નાખે છે તે દેવાધિદેવ મારા હૃદય-મંદિરમાં વિરાજમાન હો ।

ન સ્પૃશ્યતે કર્મકલકદોષૈ

ર્યો ધ્યાન્તસઘૈ રિવ તિગ્મરશ્મિઃ

નિરક્ષનં નિત્ય મનેકમેકં

તં દેવ માન્ત શરણં પ્રપથે

૨૩

અધિકારના સમુદય વડે જોય સૂર્યને સ્પર્શી શકાતું નથી તેવીજ રીતે દર્મ દર્શકરૂપી દોષો વડે જે પરમાત્મા લેખાતા નથી, જે પરમાત્મા દર્મરૂપી અજનન વગરના છે, જે પદાર્થોની અપેક્ષાથી નિત્ય છે, પર્માય અથવા ગુણની અપેક્ષાએ અનેક રૂપ છે અને દ્રવ્યની અપેક્ષાથી એક છે તે આપત દેવને હું શરણ રૂપે સ્વીકારું છું.

વિમાસને યત્ર મરીચિમાલિ

ન્યવિચમાને ભુવનાવમામો

સ્થાન્મસ્થિતં યોધમયપ્રકાશં

તં દેવ માપ્તં શરણં પ્રપદ્યે

૨૪

સૂર્યનારાયણ ન હોય ત્યારે પણ ત્રણે જુવનને પ્રકાશ કરવારે જાણ રૂપી સૂર્ય સમાન પરમાત્મા જોખી મેં છે અને જે પોતે પોતાના સ્વરૂપમાત્ર મહેલા છે, જે બોધપૂર્ણ પ્રકાશ સ્વરૂપ છે તે આપ દેવને હું શરણરૂપે સ્વીકારું છું.

વિલોક્યમાને સતિ યત્ર વિશ્વં

વિલોક્યતે સ્વપ્નમિદ્ વિચિન્ન

શુદ્ધં શિવં જ્ઞાન્ત મનાઘનન્તં

તં દેવ માપ્તં શરણં પ્રપદ્યે

૨૫

જેના જાનતી જાંખી યસાથી, આ વિશ્વનો પ્રત્યેક પદાર્થ બિલ બિલ અને સ્પષ્ટ દેખાય છે, જે શુદ્ધ છે, દર્યાવરૂ રૂપ છે, શાન્ત છે, આદિ અને અંત વગરના છે તે આપ દેવને હું શરણ રૂપે સ્વીકારું છું.

येन क्षतामन्मथमानमूर्च्छा-

विषादनिद्राभयशोकचिंता.

क्षयोऽनलेनेव तरुप्रपंच-

स्तं देव माप्तं शरणं प्रपद्ये

૨૬

જેમ અગ્નિથી ઝાડોનાં ઝુંડ બળીને ભસ્મ થઈ જાય છે તેમ જેણે કામ, માન, મૂર્છા, વિષાદ, નિદ્રા, ભય, શોક, અને ચિંતાને મૂળથી ભસ્મસાત કરી નાખ્યા છે તે આપ્ત દેવને હું શરૂ રૂપે સ્વીકારુ છું.

वनिन्दनालोचनगर्हणै रहं

मनोवचःकायकषायनिर्मितं

निहन्मि पाप भवदुःख कारण

भिषग् विषं मंत्रगुणै रिवाखिलं

૨૭

મન, વચન, કાયા અને કષાયથી ઉત્પન્ન થયેલ, ભવદુઃખના કારણરૂપ જે કંઈ પાપકર્મ મારાથી થયું હોય તે સમસ્ત પાપનો હું નિંદા આલોચના અને ગર્હણ (રૂપી અમોઘ સાધનો) વડે નાશ કરૂં છું. જેમ ઉસ્તાદ વૈદ્ય મત્રના પ્રભાવથી તમામ વિષને હરી લે છે તેમ.

अतिक्रम यद् विमते व्यतिक्रमं

जिनातिचारं सुचरित्रकर्मण

व्यधा मनाचार मपि प्रमादत.

प्रतिक्रमं तस्य करोमि शुद्धये

૨૮

હે જિનદેવ ! દુષ્ટબુદ્ધિને લીધે પ્રમાદથી, શુદ્ધ ચરિત્રને લાગતા દોષો—અતિક્રમ, વ્યતિક્રમ, અતિચાર અને અનાચાર—તું

પણ મારાથી ને કંઈ સેવન થયું છે તેની શુદ્ધિને માટે હું
પ્રતિજ્ઞાથી અર્થાત્ પશ્ચાત્તાપ કરું છું.

ન સંસ્તરોઽશ્મા ન તૃણં ન મેદિનો

વિધાનતો નો ફલકો વિનિર્મિતઃ

યતો નિરસ્તાક્ષકપાયવિદ્વિષઃ

સુધીભિરાન્મંત્ર સુનિર્મલો મતઃ.

૨૯

સમભાવની પ્રાપ્તિ માટે વિધાન તરીકે પથ્થરની શિલાને
આસન રૂપે નિર્માણ કરેલ નથી, કે ઘાસની ચટાઈને કે ધરતીને
કે લાકડાની પાટને પણ આસન રૂપે નક્કી કરેલ નથી. પરંતુ
જ્યાં પ્રસ્થોએ તો તેણે ઈન્દ્રિયોના વિષયો અને કપાય રૂપી
શત્રુઓનો નાશ કરેલ છે એવા અતિનિર્મલ આત્માનેજ સુંદર
જ્ઞાન (ક્ષેત્ર) રૂપે સ્વીકારેલ છે.

ન સંસ્તરો મદ્ર ! સમાધિસાધનં

ન લોકપૂજા ન વ મંથમેલનં

યતસ્તતોઽધ્યાત્મરતો મધાનિર્ણ

વિમુચ્ય સર્વામપિ થાણવાસનામ્

૩૦

હે જાદુ ! કોઈ વિશિષ્ટ પ્રકારનું આસન એ સમભાવનું
વાસ્તવિક સાધન નથી. તેમજ કોઈ તરફથી થતી પૂજા કે સંપન્ન
સંમેલન પણ સમભાવની પ્રાપ્તિ માટે સાધન કે નથી. માટે
જ્ઞાતરની ગંધીય વાસનાને તજી, કોઈ પણ ઉપાય—સાધનથી
નિર્મલ આત્માને વિશે પ્રીતિવાળો થા.

ન સન્તિ વાહ્યા મમ કેચનાર્થા

ભવામિ તેષાં ન કદાચનાહં

હૃત્થં વિનિશ્ચિત્ય વિમુચ્ય વાહ્યં

સ્વસ્થ. સદા ત્વં ભવ ભદ્ર ! મુક્ત્યૈ ૩૧

“આત્માથી ભિન્ન એવા બહારના કોઈપણ પદાર્થો મારા નથી તેમજ હું કોઈપણ તેનો થયો નથી.” એ પ્રમાણે નિશ્ચય કરીને હે બાઈ ! બહારના પદાર્થોને છોડી, મુક્તિને માટે તું હમેશાં નિરાકુળચિત્ત વાળો થા.

આત્માન માત્મન્યવલોક્યમાન

ત્વ દર્શનજ્ઞાનમયો વિશુદ્ધઃ

ઐકાગ્રચિત્ત. યત્ર તત્ર

સ્થિતોઽપિ સાધુ લંભતે સમાધિ ૩૨

પોતાને નિઃસ્વરૂપમા દેખતો, તુ દર્શનમય, જ્ઞાનમય અને વિશુદ્ધ છો. ખરેખર અહીં કે તહીં કોઈપણ ઠેકાણે એકાગ્ર થયેલ છે ચિત્ત જેનું એવો સ્થિર થયેલો સાધક-આત્મા સમાધિ-ભાવને પ્રાપ્ત કરી શકે છે.

एकः सदा शाश्वतिको ममात्मा

વિનિર્મલઃ સાધિગમસ્વભાવ.

वहिर्भवा सन्त्यपरेसमस्ता

ન શાશ્વતા કર્મભવા સ્વકોયા. ૩૩

કેવળ મારો આત્માજ સદાય અવિનાશી, નિર્મળ અને જ્ઞાન સ્વરૂપ છે. આત્માથી ભિન્ન, બહારથી ઉત્પન્ન થયેલા બાકીના બધા પદાર્થો પોતાનાજ ઉપાદાન કારણથી કર્મો દ્વારા ઉત્પન્ન થયેલા અને અશાશ્વત અર્થાત્ નાશવંત છે.

યમ્યાસ્તિ નૈક્યં ઘણપિ સાર્થં

તસ્યાસ્તિ કિં પુત્રકલત્રમિત્રેઃ

પૃથક્ કૃતે ચર્મણિ રોમકૃપાઃ

કુનો હિ તિષ્ઠન્તિ શરીર મધ્યે

૩૪

આત્મદષ્ટિએ જેની શરીરની સાથે પણ એકતા નથી તેને પુત્ર, સ્ત્રી કે મિત્રવર્ગ સાથે એકરૂપતા કેમ હોઈ શકે? જે શરીરની આગડી ખેંચી લેવામાં આવે તો ઝવાડાના છિદ્રો શરીરમાં ફેલી રીતે ટકી શકે? અર્થાત્ છિદ્રો જેમ આગડીના આશ્રયે રહેલ છે તેવી રીતે મિત્ર, પુત્ર, ઠક્ષત્ર વગેરે દેહની સાથે સંબંધ ધરાવે છે નહિ કે આત્માની સાથે.

સંયોગતો દુઃખ મનેક મેદં

યતોઽ ઇનુતે જન્મયને શરીરી

તતસ્ત્રિધાઽસૌ પરિવર્જનીયો

ચિયાસુના નિર્વૃત્તિ માત્મનીનાં

૩૫

આ જીવાત્મા, જવડાંથી અટવીમાં આસક્તિ જાન્ય સંબંધ (સંયોગતઃ) ને લીધેજ અનેક પ્રકારના દુઃખો ભોગવે છે; માટે ખેતાની આસક્તિ સક્રિય ઈચ્છનાર સુમુક્ષુએ એ જાતના સંબંધને મન વચન અને કાયાથી તજી દેવો જોઈએ.

સર્વે નિરાશૃત્ય ઘિકલ્પજાલં

મંસારકાન્તારનિપાત છેતું

પિપિસ્ત માત્માન્મ વેદ્યમાણો

નિલીયસે ત્થં પરમાન્મતરે

૩૬

સંસાર રૂપી ભયકર જગલમાં રખડી પડવાના કારણ
રૂપ બધીય વિકલ્પની જાળને દૂર કરી, પોતાના આત્માને
સર્વથી નિરાળો દેખતો તુ પરમાત્મતત્ત્વમાં લીન થશે.

સ્વય કૃતં કર્મ યદાત્મના પુરા

ફલં તદીયં લભતે શુભાઃશુભં

પરેણ દત્તં યદિ લભ્યતે સ્ફુટં

સ્વયં કૃતં કર્મ નિરર્થકં તદા

૩૭

પૂર્વ કાળમાં આત્માએ પોતેજ જે જે કર્મ કરેલ છે, તેનું
શુભ કે અશુભ ફળ તે પામે છે. જે બીજાએ આપેલું ફળ ખરેખર
પામી શકાતું હોય તો પછી પોતાથી થયેલું કર્મ તદ્દન અર્થ-
હીન થઈ જાય છે. અર્થાત્ શુભાશુભ ફળને ઉત્પન્ન કરનાર
પોતા સિવાય બીજા કોઈપણ નથી.

વિમુક્તિમાર્ગપ્રતિકૂલવર્તિના

મયા કષાયાક્ષવશેન દુર્ધિયા

ચારિત્રશુદ્ધે ચૈવકારિ લોપનં

તદસ્તુ મિથ્યા મમ દુષ્કૃતં પ્રભો !

૩૮

હે પ્રભો ! મારી દુષ્ટ બુદ્ધિને લીધે કષાય અને ધન્દ્રિયોને
આધીન થવાથી, મોક્ષ માર્ગથી વિરૂદ્ધ વર્તનાર મારા વડે
શુદ્ધ ચારિત્રનો જે કાંઈ લોપ થયો હોય તે બધાય મારા
દુષ્કર્મો મિથ્યા થાઓ. નિષ્કળ નીવડો.

[શ્રી અમિતગતિસૂરી વિરચિત 'સામાયિક પાઠ'માંથી ઉધૃત]

ૐ

પદ ૧ રાગ શિખરિણી.

પ્રભો ! અન્તર્યામી ! હૈવન હૈવના દીનશરણા,
પિતા માતા બંધુ અનુપમ સખા હિતકરણા,
પ્રજા કીર્તિ કાન્તિ, ધન વિભવ સર્વસ્વ જનના,
નમું હું વંદુ હું, વિમલ મુખ સ્વામી જગતના. ૧
અસત્યોમાંહીથી, પ્રભુ પરમ સત્યે તું લઈ જા,
ઉઠા અધારેથી, પ્રભુ પરમ તેજે તું લઈ જા;
મહા મૃત્યુમાંથી, અમૃત સમીપે નાથ લઈ જા,
તું હીણો હું હું તો, તુજ દરસનાં દાન દઈ જા. ૨
પિતા પેલો આમે, જગત વીંટલો સાગર રહે,
અને સેગે પાણી, સઠળ નદીનાં તે ગમ વહે;
વણે એવી નિત્યે, મુજ હૈવનની સર્વ ઝરણી;
દયાના મુગ્ધોના, તુજ પ્રભુ મહાઆગર બાણી. ૩

પદ ૨ રાગ ગઝલ કવાલી.

બહે દુશ્મન બને દુનિયા, તમે ના દોષશે બહાલા !
અમીમય આંખ ક્યારીમાં, અડીણ ના રોપશે બહાલા !
તમારી બધાં દયા દિયે, આહા હા ! ત્યાં અમી વૃદ્ધિ;
બને સ્નેહી સઠળ સદિ, સદા હૃદયે વસો બહાલા !
કરો તો આંખને રાવી, મહો સંઘર્ષો બને યાત્રી;
યશે વેરો હશે સાથી, નમેગ ના યશે બહાલા !

અમારા દોષ ના જોશો, દયાળુ હૃદયો ધોશો;
અમે તો આપનાં છોડે, સુખુદ્ધિ આપશે બહાલા !

પદ ૩ ગઝલ.

મન્યું આ વિશ્વનું સંગીત, અને નાચે બધી દુનિયા;
અયે આલમ તણા ઉસ્તાદ, વીણા મારી મિલાવી દે.
મન્યાં સંગીતના સુરમાં, સૂરજ ગ્રહ ચંદ્ર ને તારા;
બસૂરી એક મુજ વીણા, રહી એને મિલાવી દે.
ચલાવી આંગળી અણુધડ, બધાયે તાર મેં તોડ્યા;
તુટેલા તારને સાંધી, વીણા મારી મિલાવી દે.
ભરતી ને ઓટ સાગરના, પ્રતિદિન તાલથી ગાજે,
બસૂરી મુજ જીવન-વીણા, અયે માલિક મિલાવી દે.
ક્રિયા ચેતન અને જડની, વિવિધ સૂર તાલબદ્ધે ભાસે;
બસૂરી મુજ જીવન-વીણા, રહી તેને મિલાવી દે.

પદ ૪ રાગ ખિહાગ-ગઝલ.

અજબ હેરાન હૈં ભગવાન, તુએ કયુ કર રિઆવું મૈં ?
કોઈ વસ્તુ નહિ એસી, તેરી સેવામેં લાવું મૈં. ૧
કરું કિસ્તરહ આહવાન, કે તું મૌજુદ હો હરબ-
નિરાદર હે ખુલાનેકો, અગર ઘંટી બજાઉં મૈં ? ૨
તુમ્હિ હો મૂરતિમેં ભી, તુમ્હિ બ્યાપક હો પુલોમેં;
ભલા ભગવાન પર ભગવાનકો કયુ કર ચડાવું મૈં. ૩

લગાના ભોગ કુછ તુમકો, ચે એક અપમાન કરના હે;
ખીલાતા હે જો સળ સંસારકો, ઉરકો ખિલાઉ મં. ૪
તેરી ભેતિસેં રોશન હે, સૂરજ અહં ચંદ્ર ઔર તારેં
મદા અધેર હે તુમકો અગર દીપક દીખાવું મં. ૫
ન જુલ હે ન ચીના હે, ન ગરદન હે ન પેસાની;
હાં નિલોપ નાગચણ, અગર ચંદન લગાવું મં. ૬

પદ ૫ રાગ ગઝલ.

જંગતના નાથને લેયા વિના સહુ ધૂળ ધાણી છે.
પ્રભુ નિરખ્યા વિના નયને ઉણી ચોરાગી ખાણી છે.
ધયું શું મહેલ બાંધ્યાથી ? યયું શું ઉચું આધાથી ?
મયું શું દ્રવ્ય સાધ્યાથી ? રહી જો ભવની ધાણી છે.
શહે વ્યાખ્યાન બહુ દીધાં, ધણાં ગ્રન્થો રચી દીધાં;
તહે શાસ્ત્રો-ધણાં ગૂંથ્યાં, બહોવ્યુ તોચ પાણી છે.
વિદોદયું દાન્ત ને ઈન્દ્રાંડ, વળી જાપાન રચીતજાંડ;
અનેરિવાનું ન્યુ ઈન્દ્રાંડ, નકામી દષ્ટિ તાણી છે.
હતે મેરે નથી જોતા, મણિ તજ કાચમાં મોટા,
નરજુ પયંત રહે રોતાં, મતિ જમમાં શું-ચાણી છે.
પ્રભુમાં જે વસેલા છે, પ્રભુ જેમાં વસેલા છે;
કમેલા સત્ય કમોમાં, ખરી તેની કમાણી છે.

પદ ૬ રાગ ગઝલ.

પ્રલાપો પ્રેમીના દિલના, પ્રેમી જાણે પ્રભુ જાણે;
 હૃદયના એ અગમ ભાવો, હૃદય જાણે ધણી જાણે. ૧
 તુંહી તુંહી નાદ ધાયલના, ધવાયા હોય તે જાણે;
 રહી દૂરે નિરખનારા, કહી એ મોજ ના માણે. ૨
 વિલાપો જનકીજીના, ન જાણે લોક લંકાના;
 પિછાણે પવનસુત જેવા, ખરુ શ્રીરામજી જાણે, ૩
 મીરાંના પ્રેમ-અશ્રુને, જરૂર રાણો નહિ જાણે;
 જણાશે પ્રેમઘેલાને, અવર શ્રીકૃષ્ણજી જાણે. ૪
 ભક્તિ સુલસા તણા મનની, મહાવીર વિણ ન કે' જાણે;
 સમીપ વસનાર ના જાણે, પ્રભુ જાણે હૃદય જાણે. ૫
 સતી ચદન કુમારીને, મુળા કે શેઠ શું જાણે ?
 વ્યથા પ્રભુના વિરહ કેરી, હૃદય જાણે પ્રભુ જાણે. ૬
 દરદ દમયતીના દિલનું, જગતના જીવ શું જાણે,
 વ્યથા ઉમટે વિરહીઓને, તે વિરહી કે પ્રભુ જાણે. ૭

પદ ૭ ગઝલ-કવાલી.

ખપી જવું પ્રેમમાં તારા, સમર્પણ એ અમે કહીએ;
 દફન થવું શેરીમાં તારી, અમારુ સ્વર્ગ એ કહીએ.
 દરસ તારુ, શ્રવણ તારુ, અને તુંમાંજ શુભ થાવું,
 પરમ પ્રજ્ઞાન ને મુક્તિ, ધરમ એને અમે કહીએ.

મદર તારી ગલીમા તે, શહેનશાહી અમે કહીએ;
રહેલું ચિતને તારા, પરાભક્તિ અમે કહીએ.
તુંમાં છે જે-તું છે જેમાં, પછી શું શ્રોધલું તેને;
ખાખર નથી એ જ ગદ્ગદત છે, અગર અજાન એ કહીએ.
અરુ શુભતાં કપાવું શિર, સનમના પ્રેમની ખાતિર;
સમર્પણ એ અમે કહીએ, પરાભક્તિ જ એ કહીએ.

પદ ૮ રાગ આસાવરી દ્રુત એક તાલ.

આંતર મન વિકસિત કરો અંતરનર હે;
નિર્મલ કરો, હૃદયવલ કરો, સુંદર કરો હે. આંતર.
બગત કરો, હિમત કરો, નિર્ભય કરો હે;
મંગલ કરો, નિરલસ નિઃમશય કરો હે. આંતર.
સુદૃઢ કરો હે ગળાર રંગે, સુદૃઢ કરો હે બંધ;
મંથાર કરો સકલ કરો, સાત્ત નોમાર છદ. આંતર.
નરા, પદે મન વિત્ત, નિર્પંચિત કરો હે;
સંવિત કરો સંવિત કરો, સંવિત કરો હે. આંતર.

પદ ૯ રાગ દેશ

નેતરવતી 'યાં વલો' ? સર્વિ વલવ તહ હરિ રે
હમી હે સમીપ હે. મનમંદિરમાં ધરી રે. દેશ.
નેતર નલને ધાપ મનાવું, વર મેલીને ન પડે લેલું;
નિર્દય આગ ન ધારું, પ્રભુપદ પીનડી રે. આંતર.

રીઝવવાની રીતિ ન જાણ્યું, મનગમતી રીતે વરતાણું;
 મન ગભરાણું બીજી કાશ કરી કરી રે. અંતર.
 જેવો તેવો તોય તમારો, તજવાથી નહિ આવે આરો;
 નાથ ! ઉગારો, રખડયો પેટ ભરી ભરી રે. અંતર.
 અંધ થયો હું અજપણેથી, પાસે છો પણ ન જડ્યા તેથી;
 ‘કેશવ’ થાક્યો ફેકટ ફેરા ફરી ફરી રે. અંતર.

પદ ૧૦ રાગ દેશ.

મારી નાડ તમારે હાથે, હરિ સભાળને રે,
 ખ્યારા પોતાનો જાણીને પ્રભુપદ પાળને રે. મારી.
 પથ્યાપથ્ય નથી સમજાતું, દિલ સદૈવ રહે ઉભરાતું,
 મને હશે શુ થાતુ નાથ ! નિહાળને રે. મારી.
 અનાદિ આપ વૈદ્ય છો સાચા, કોઈ ઉપાયવિષે નહિ કાચા,
 દિવસ રહ્યા છે ટાંચા, વેળા વાળને રે મારી.
 વિશ્વેશ્વર ! શું હજી વિચારો, જાણ હાથ છતાં કેમ હારો;
 મહા મુંઝારો મારો, નટવર ટાળને રે. મારી.
 ‘કેશવ’ હરિ માર શુ થાશે, ઘાણ વળ્યો શું ગઠ ઘેરાશે;
 લાજ તમારી જાશે, ભૂધર ભાળને રે. મારી.

પદ ૧૧ રાગ દેશ

હીનાનાથ દયાળ હવે હોતે કરને દયારે;
 ત્રિશુષ્ણાતીત મને તરછોડી, દોડી ક્યાં ગયારે ? ટેક.

સમજ્યો નહિ હું સ્વાર્થ સર્વોમાં, નાથચરણમાં ચિત્ત ધર્યાંમાં
નથી ભરિયા મારામાં દોષ કયા કયારે ? દીનાનાથ.
ધાક્યો ભવાટવીમાં ભટકી, અંતે સાવ રજ્યો હું અટકી;
મારાથી છટકીને કયાં છાના રહ્યાં દે ? દીનાનાથ.
આપ વિના આધાર ન મારો, પ્રભુ સંકટથી પાર ઉતારો;
સેવકને સંભારો. કપટી કાં થયારે ? દીનાનાથ.
કરુણાસાગર દેમ તથાવો, બહુ મુજાણો માર્ગ ગતાવો;
'કેશવ' દરિ આવો, રાતાપ ધણા સહ્યાં દે. દીનાનાથ.

પદ ૧૨ ગગ દેશ

કરુણાનાસાગર આહીં કરુણા વળ વરસાવતેરે
વરસાવીને કહણ કહેલ નરમ બતાવતેરે. કરુણા ૧
નિદ્રા નયનમી ઉઠી નતવે, નિજનિજ દોષો નજરે આવે;
જય જગદીશ્વર જુગતી એક જમાવતેરે. કરુણા. ૧
સમાજમાં પ્રભુ ધાય સુધારા, નીકળીને દોષો રહે ન્યાય;
અર્થસરોમાં ભેદ જ્ઞાન ઉભરાવતેરે. કરુણા. ૨
મન સર્વેના મહિરો મોટાં, ધુદ્ધની પેડે ધાય ન ખોટાં;
પટપટમાળે પટના એક પટાવતેરે. કરુણા. ૩
મેરી રસ સપળો મરી નતે, અમૃતમય પટ અંતરધાલો,
એક બાવના વિશર્પિત વિસ્તારતેરે. કરુણા. ૪
પરમારથમાં ઉપજે પ્રીતિ, સમજે સત્ય ધર્મ ને નીતિ;
કયા દરી પ્રભુ એવી સાંપ દબાવતેરે. કરુણા. ૫
'અંતરિય્ય' સ્વાદમને છાડી. પકટે પરમારથને દોડી;
એ દિસાદ તમે રસ અધિક વદાવતેરે. કરુણા. ૬

પદ ૧૩ રાગ કાનરો.

પ્રભુ નામ સુધારસ થી લે (૨)

નામ સુધારસની શીતળતા, તનના તાપ હરી લે. પ્રભુ.
 શાન્તપણું આપે મર્વાગે, હુઝા રહે નહિ દિલે;
 મોતમ નામ નહી તરવાનું, કરવાનું જ કરી લે. પ્રભુ.
 બચકારક બચસાગર બારે, તેને તુલત તરી લે;
 હરવાનું શુભ ધ્યાન દ્રવ્યમાં, નિર્મળતાથી ધરી લે. પ્રભુ.
 સ્વંતરનું ગગનું છુલ્લવળ, બખિત જળને બરી લે.
 હરવાનું આ હામ અપૂરવ, તેમાંડિત હરી લે. પ્રભુ.

પદ ૧૪ રાગ-મારા ઝીઝીટી.

મંગલ મુદસદન જ્યદનિ જય વિનેશ્વર,
 વિદ્યામાં વિનિષ્કારી જાન વિરમન...મંગલ, ટેક
 સ્વમૃત સ્વમૃત સ્વમૃત નિર્મળા ગંગા,
 સ્વમૃતિ ને સ્વમૃત સ્વમૃત ગાન તમસરા,
 સ્વમૃત વિવશી જાણ નાતે સુવિનયસ,
 મયીએ...મયીએ...મયીએ તવપદમા-
 રુચિશરણાં, મરુપ્તમર્યાદા, મરુપ્તપદવન...મંગલ, ૧
 મરુપ્ત, મરુપ્ત મરુપ્ત મરુપ્ત મરુપ્ત મરુપ્ત,
 મરુપ્ત-મરુપ્ત મરુપ્ત મરુપ્ત મરુપ્ત મરુપ્ત,
 મરુપ્તમર્યાદા મરુપ્ત મરુપ્તમર્યાદા મરુપ્ત મરુપ્તમર્યાદા.

હરજે....હરજે... ધરજે.....મણુદતર !
 દુરિતહર ! અલયહર ! હરી જનમજરા....મંગળ ર

પદ ૧૫ શાગ-સારંગમની તરજ.

પ્રીતેથી નગી તુંને ચિત્તે ચિતવીએ,
 વિપ્રયેશ્વર શુભકર દુઃખકર કેવ !
 મિ....હ, શુ....હ, પુ....હ, તું ! પ્રીતેથી, ટેક.
 જ્ય જ્ય જગપતિ, અગમ છે તારી ગતિ, મંદમંદ-
 મારી મતિ, ધારી ન શકાય કૃતિ, કળી ન શકાય કૃતિ,
 વળે જો તારામાં શ્રુતિ, દુઃખ નવ રહે રતિ.
 અપાર તું અલહ તું અપાન્ય તું અગમ્ય તું. (૨) પ્રીતેથી ૧
 વિકાપતિ વિરાહર, માગ હૃદયમાં હર, ધ્યાનમાં-
 અરજ ધન, દોષ મારા ફરે હર, વિલુપન તણા તાજ,
 અરજ સુખજો આજ, ગાળજો ' ગિમ્ય 'ની કાજ,
 એકમાં અમેક તું અમેકમાંહે એક તું. (૨) પ્રીતેથી. ૨

પદ ૧૬ સરિંગીત હંદ

નર્મણે છતાં નમને તિમિરમાં હું નહીં નીરખી શક્યો,
 હું કવિન પાવન પૂરજૂ પ્રગ સ્વરૂપ નવ પરખી શક્યો;
 તુજ અમીલણી સુખો અમૂલ્ય હું ન સમજી હરી શક્યો,
 હું હૃદયમાં મંદુરની તારી પચિ ન ધરી શક્યો. ૧

ભજવા તણા ઉત્તમ સમય તમને ન નાથ ! ભજી શક્યો,
 પ્રભુ ! આપના સંકેતને હું મૂળે નવ સમજી શક્યો;
 તારા ભજનનો અતુલ મહિમા જરૂર નવ જાણી શક્યો,
 તારા થવાની અભય મંગળ મોજ નવ માણી શક્યો. ૨
 તારા ચરણના શરણ રૂપે મૂઠ હું ન મળી શક્યો,
 વાર્યા છતાં પણ વિષમ પથથી નાથ ! હું ન વળી શક્યો;
 પામ્યો અમૂલાં સાધનો નહિ સદ્વ્યયોગ કરી શક્યો,
 નવ ભક્તિના સ્વાદિષ્ટ રસને 'સંતશિષ્ય' ભરી શક્યો. ૩

પદ ૧૭ હરિગીત છંદ

હે નાથ ! ગ્રહી અમ હાથ, રહીને સાથ માર્ગ બતાવજો,
 નવ ભૂલીએ કદી કષ્ટમાં, પણ પાઠ એહ પઢાવજો;
 પ્રભુ અસત્ આચરતાં ગણી, નિજબાળ સત્ય સુણાવજો,
 અન્યાય પાપ અધર્મ ન ગમે, સ્વરૂપ એ સમજાવજો. ૧
 બગડે ન બુદ્ધિ કુટિલ કાર્યે, યોધ એહ બતાવજો,
 વિભુ ! જાણવાનું અજબ રીતે, જરૂર જરૂર જણાવજો;
 સહુ દૂષિત વ્યવહારો થકી, દીનજંઘું દૂર રખાવજો,
 છે ચાચના અમ કર થકી, સત્ કાર્ય નિત્ય કરાવજો. ૨
 પ્રભુ ! સત્ય ન્યાય દયા વિનય જળ હૃદયમાં વરસાવજો,
 બદનામ કામ હરામ થાય ન એહ ટેક રખાવજો,
 હે દેવના પણ દેવ ! અમ ઉર પ્રેમ પૂર વહાવજો,
 પાપાચરણની પાપવૃત્તિ, હે દયાળ ! હઠાવજો. ૩

શુભ સંપ શબ્દગતા વિનય થઈ રસ અધિક વિસ્તારને,
 સેવા સરમના શોભા અમ, અણુ આણુ વિપે ઉભરાવને;
 શુભ 'સંતશિષ્ય' અધાય શ્રેયો, એ વિવેક વધારને,
 આતંદ મંગળ અર્પવાની અરજને અવધારને. ૪

પદ ૧૮ પરિગીત અથવા ભેરવી

પ્રભુ નામ મંગળ હામ મંગળ હામ મંગળ જોડતું,
 છે જ્ઞાન મંગળ ધ્યાન મંગળ સમશ્લુ કરીએ તેહતું;
 મંગળ કરણ અભિધાન છે, આનંદ-મંગળ જોડતું,
 મંગળ કરો મંગળ દિને, મંગળ થવા તર દેહતું. ૧
 તથા અન્ય કામ ત્રિસંધ્ય જે ગીતમ તજ્યા શુભ ગાય છે,
 આતંદ મંગળ અજળ રીતે, અધિક ત્યાં ઉભરાય છે;
 ગીતમ શુભે શુભગાન મંગળ, મહત્ત્વ સ્વરૂપ મનાય છે,
 શુભ 'સંતશિષ્ય' વિભવ રૂપી, મંગળ ઘરે વરતાય છે.

પદ ૧૯ રાગ ધનાશ્રીની ગઝલ.

વિશ્વ તારો વિભાગ, અગોને વિશ્વ તારો વિભાગ દેહ.
 તોડી તિલિરતજાં કય તારક, પાપર તારો પ્રકાશ. અગો
 તારા વારકે શિર અમાગે, પદ પદમાં તુલ વામ. અગો
 નિજવલપતિઆધારજ તારો, નાય નકરીય નિરામ. અગો
 અપૂર્વ સદુમાં જળ પ્રગટાવી, નિર્લગતા કર નાય અગો
 દવનમાં રમ દેહ ત્યાજી, એ સદુની અદક

ચેતન જાગે રોમ રોમમાં, અવર નથી કોઈ આશ. અમો
 ‘સંતશિષ્ય’ માગે કર જોડી, કૃપા કૃપાળુ પાસ. અમો

---

૨૦ રાગ આશાવરી.

મારે કયાં જાવું ? તજશ નહિ, મારે કયાં જાવું ?
 મારે કયાં જાવું ? નાથ વિણ મારે કયાં જાવું ? ટેક.
 ભૂલ્યો મારગ દિશ ન સૂઝે, કયાં ઠેખાં ખાઉં ?
 તિમિરમાં કયાં ઠેખાં ખાઉં ? તજશ નહિ.
 કયાં તું છુપાયો કેમ ન ખોલે ? આપુ ગભરાઉં. તજશ.
 સાદ કંઈ અરે ! કેમ શુભે નહિ, કહેને કયાં આવું ? તજશ.
 કયાં જાઉં આ ઘોર તિમિરમાં, અતિશે અકળાવું. તજશ.
 ઘરઘર કંપું ભયના સ્થળમાં, અહિં તહિં અથડાઉં. તજશ.
 પંથ અજાણ્યો કહે તુજ વિણ હું કેને ખોલાવું ? તજશ.
 ‘સંતશિષ્ય’ શરણાગત તુજ વિણ, કેના ગુણ ગાઉં ? તજશ.

પદ ૨૧ રાગ ધનાશ્રીની ગઝલ.

ભિન્ન નથી ભગવાન તુજથી, ભિન્ન નથી ભગવાન. ટેક.
 તુજમાં તે છે તેનામાં તું, ભૂડી ગયો શું ભાન તુજ
 અળગો કર પડદો અહંપદનો, નિરખીશ પરમનિધાન. તુજ
 સર્વ જીવનતું એ મહા જીવન, સર્વ શક્તિતું સ્થાન. તુજ
 સર્વ બળોતું મહાબળ એ છે, સર્વ જ્ઞાનતું જ્ઞાન. તુજ

દેવતા સ્વર્ગનો એ છે દાતા, નિર્માળ એહ નિદાન. તુજ
આર્થી' હે તન મન ધન તેને, તજ તારું અભિમાન. તુજ
અવર પ્રપંચ તણને એતું, ધર અંતરમાં ધ્યાન. તુજ
'દુતશિષ્ય' સુખસાગરનાં હવે, ગર્વ તણ ગા ગાન. તુજ

પદ ૨૨ ધનાશ્રીની ગઝલ.

અવ લય ભજન રામ હમારો (૨)
મેા હિ રામ ઘટઘટમેં ધૂમત, અન્ય ન ઉનકો ધામ. હં
ગિજાનંદધન સ્વયંપ્રકાશી, નિરાલંબ નિષ્કામ હં
આદિ મેનિધિસે જડ ગિકસત હે, હેહ ઇંદ્રિય મન પ્રાણ હં
ગિદાબાસ જાહે સળ જડમેં, ધરત વિવિધ અભિમાન. હં
અચ્ચય અક્રિય એક અલોકિક, અવિકૃત પૂરણ ઠામ. હં
સોનિ રામ શાતા વિશ્વેશ્વર, 'રંગીત' શુરુ ભગવાન. હં

પદ ૨૩ શું કરું કથની મારી.

કંઈક નિશ્ચયિત એવું દેવ ! કંઈક નિશ્ચયિત એવું.
મલાય તુમને એવું દેવ ! કંઈક. દેહ.
અલક્ષ્મીનાં પણ મારા કરણી, એમ સરવત્ર યાઓ;
નન મન મન આપન સહુ મારાં, એ પંથે યોજાઓ. દેવ !
વપૈલુ મોખ્ય સ્વભે કરું એવી, પ્રમદયા પ્રગટાવો;
સાગરતાની આપમ દયા દળી, ઉદાર સુખ ઉભરાવો. દેવ !

પાપપંથમાં પગ મુજ ન પડે, એ સમજણ પ્રભુ આવો,
 સુખમાં પણ વીસડં નહિ તુજને, એ અધિકાર જમાવો. દેવ !
 કામ-ક્રોધ-મદ-લોભ લૂંટારા, લહે ન મુજને લૂંટી;
 અંતસમે મને અકામ મરણે, કાળ ન મારે કૂટી. દેવ !
 મૃગજળ જેવા વિવિધ વિષયમાં, મન લલચાય ન મારું;
 શરણાગત આ 'સંતશિષ્ય'ને, તારક શરણું તારું. દેવ !

પદ ૨૪ રાગ-શું કહું કથની મારી.

આવો આવો આવો દેવ ! ઉદ્ધારક ખની આવો;
 હવે વખત ન વિતાવો દેવ ! ઉદ્ધારક ખની આવો. ટેક.
 અંધકાર છવરાયો અધિકો, દિવ્ય દીપ પ્રગટાવો;
 જાગે સર્વ સમાજ ઘેનથી, ગેબી એ નાદ ગજવો. દેવ !
 શુદ્ધ યુદ્ધ આવે સાંભળતાં, સદ્ય એ મંત્ર સુણાવો;
 નિરખે સઘળા નિજનિજ કૃત્યો, અંજન એવું લગાવો. દેવ !
 જીવન રહિત બનેલ જિગરમાં, વિદ્યુતવેગ વહાવો;
 'સંતશિષ્ય' આ મહદમુંઝારો, સાહેબ ! તુરત સમાવો. દેવ !

પદ ૨૫ રાગ-શું કહું કથની મારી.

અરણ એક અમારી નાથ ! અરણ એક અમારી.
 દ્યો અધમપણાથી ઉગારી નાથ ! અરણ એક અમારી. ટેક
 દુષ્ટ જનોની મટો દુષ્ટતા, શ્રેય સર્વનું થાઓ;
 અધમ જનોની મટી અધમતા, ધર્મ પથ તે ધાઓ. નાથ !

અવળા મારગ સૂઝે સહુને, અવળાથી અળસાઓ;
 હરે દામ દોયિત કરવામાં, એ મદ્બુદ્ધિ આવો. નાથ !
 'અતશિષ્ય' વ્યાધિ સૌ વિરગી, પરમાનંદ પદસાઓ;
 વિપગમનિ જાદહીને જાણુધા, સમરસ માણે સમાઓ. નાથ !

પદ ૨૬ રાગ ભૈરવી.

જોલો જોલો (૨) જોલો દયામય !

મંગલ મંદિર જોલો

ટેક.

હવનવન અતિ વેગે વટાવ્યું (૨)

ઠારે હોમો શિશુ જોજો.

દયામય !

તિમિર ગયું ને જ્યોતિ પ્રકાશ્યો (૨)

શિશુને હ-ના હ્યો હ્યો.

દયામય !

નામ મધુર તવ રટયો નિરંતર (૨)

શિશુસહ પ્રેમે જોલો.

દયામય !

દિવ્ય તુષાતુર જાણ્યો જાણક (૨)

પ્રેમ અગી રસ ડાળો.

દયામય !

પદ ૨૭ ભૈરવી. હવન-મંગલમંદિર જોલો.

જાને આવો (૨) આવો દયાળુ ! દીવમાં દીપ પ્રગટાવો.
 હરહન હરે હું દેવ તમારા (૨) એવી જ્યોત જાળો. દયા.
 અપ્રતિત અપાનાના સુવિભૂતોતે પ્રજ્ઞા હુણ વડાવો. દયા.
 નિરખીયાકું હું નિજને નિઃશ્ચિન્તકો ઠારો ઉપડાવો. દયા.

સ્વામી સાચુ ભાન કરાવી (૨) સત મારગ સમજાવો.દયા.
‘સતશિષ્ય’ પામે તુજ ચરણો(૨) એહ કૃપા વરસાવો.દયા.

પદ ૨૮ રાગ-ભૈરવી.

જીવનજ્યોત જગાવો, પ્રભુ હે ! જીવનજ્યોત જગાવો;
ટચુકડી આ આંગળીઓમાં, આજુ ભેર જમાવો;
આ નાનકડા પગને વેગે, ભમતા જગત બનાવો—

અમને રડવડતાં શિખવાડો. પ્રભુ હે ! ૧
વણુ દીવે અંધારે ભેવા, આંખે તેજ ભરાવો,
વણુ જહાજે દરિયાને તરવા, બળ બાહુમાં આવો—

અમને ઝળહળતાં શિખવાડો. પ્રભુ હે ! ૨
ઊગતાં અમ મનનાં ફુલડાંને, રસથી સભર બનાવો;
જીવનના રંગો ત્યાં ભરવા, પીંછી તમારી હલાવો—

અમને મધમધતાં શિખવાડો. પ્રભુ હે ! ૩
ઉરની સાંકલડી શેરીના, પંથ વિશાળ રચાવો,
હૈયાના ઝરણા નાનાને, સાગર જેવું બનાવો—

અમને ગરજતાં શિખવાડો. પ્રભુ હે ! ૪
અમ જીવનની વાદળી નાની, આભ વિષેજ ઉડાવો;
સ્નેહ શક્તિ બલિદાન નીરથી, ભરચક ધાર ઝરાવો—

અમને સ્થળ સ્થળમાં વરસાવો. પ્રભુ હે ! ૫

પદ ૨૬ રાગ-સેરવી.

અળ મોહિ દરસન દીજે, ચેતન ! (૨)

તુમ દર્શન જાવ છીજે. ચેતન !

તુમ દારણ તપ-સયમ-દિરિયા, કહો કહાં લાં દીજે;
તુમ દરિયાત ગિનુ વોલી સળ જૂઠે, અંતર ચિત્ત ન લીજે. ચે.
હિયા મૂઢમતિ કહે જન દોઈ. જ્ઞાન સ્મીરકો પ્યારો;
મીલન જાવ, રસ દોઉમે પ્રગટત, તું દોનોસે ન્યારો. ચે.
સખમે દે સ્મીર મળમે નાહિ. પૂરણ રૂપ અકેલો;
આપ અલાવમે રમજર રમતો, તું શુરુ અરુ તું ચેલો. ચે.
અદલ અલખ પ્રભુ 'તું' અળગી, તું અપની ગતિ જાને;
અમમ રૂપ આમમ ગુનસારે, સેવક 'મુજસ' જાખાને. ચે.

પદ ૩૦ રાગ જોરવી.

જોરવી જે જીનગારી મહાનલ ! જોરવી જે જીનગારી. ટેક.
અમમ દોઈ પસતાં પસતાં, ખરવી નિંદગી સારી;
જવમગરીમાં તાનુજો ન પડ્યો, ન દલી મહેલન મારી. મહાન
અમમ અમમ સુરજ સુખગો, મળજી આલ અટારી,
ના અલખો જોર જોરવી મારી, વાત વિપદની જાતી. મહાન
પ્રીતિ કાજ દાસા મહેલ, પૂરી પ્રીતિ મારી;
વિદ્યાન કાજ કાલિક ન મારી, મારી જોર જીનગારી. મહાન.

પદ ૩૧ ઢળ-આવો આવોને નંદલાલ રમવા-

નિર્મલ આપ તાણું રટું નામ, અલગું થાણું ઘટે નહિ આમ.

રૂડા હૃદયના રામ, અમ ધર આવોનેરે.

કરવા અમારું કામ, અમ ધર આવોનેરે.

આનંદધન અલિરામ, અમી વરસાવોનેરે.

સેવા રંકની નાથ ! સ્વીકારી, વા'લા આપનું ખિરદ વિચારી

અરજ મારી અવધારી, અમ ધર આવોને રે. ૧

આપ વિના અંતરમાં અંધારું, મુંઝાયે નિશદિન મન મારું

તમહર નામ તમારું, અમધર આવોને રે. ૨

આપ અલાવે શોક સતાવે, મૂળનો મારગ મારો મુકાવે.

બ્રમિત બનાવી ભુલાવે, અમધર આવો ને રે. ૩

ઉજળવળ આપ વડેજ કહાણું, સુંદર આપને શું સમજાણું?

જાણું નહિ શું જણાણું ? અમધર આવોને રે. ૪

લેણાવાળા આવી લાજને લે છે, કહેવા કરતાં વિશેષ કહે છે

હામ છતાં હઃખ દે છે, અમધર આવોને રે. ૫

માયાના અનુચર આવી મુંઝાવે, દોષો આવી વારેવારે દખાવે,

આપ વિના અલડાવે, અમધર આવોને રે. ૬

‘સંતશિષ્ય’ શરણાગત ધારી, તે ધડી ધન્ય થશે પ્રભુ મારી,

પાવન કરશે પધારી, અમધર આવોને રે. ૭

પદ ૩૨ હળ-પાણી ભરવાને ગઈતીરે.

મંદિરમાં પધાનું રૂ વહાલા કહું વાતલડી,—
 રખડેલાની સગે રૂમ્યો દિન રાતલડી મંદિરમાં ટેક.
 માખી: મેં મારા માન્યા હતા, સાચા જેને સાર;
 શોધ તજા શિંધુ યયા, કિત વિત હરનાર.
 હમાયની સંગેરે, હમાયો હું ઠાલો,
 (આ) પરમરસ કહીનેરે, પાયો વિપનો ખ્યાલો. મંદિર ૧
 માખી: અહનિંશ જે આશમાં, લટકયો થઈ લાગ્યાર,
 અંતે તો જો મૃગજળે, ખાલી કયો ખુવાર.
 છુટા મેં તો લપવારે, તારક આજ સુધી તમને,
 મૂંઝળ થઈ મુંઝાયોરે, માલમ નહિ આવી મને. મંદિર ૨
 માખી: વિદુદ્ધ સમજા વગંધી, ઉત્તમ આપ અણેક;
 કુમુદચંદ્ર કિરણે કરી, સય કર્નેન મુજખેદ.
 ગોશાગિનિ સગાવીરે, સારણ મન શાંત કરો;
 (ને) અવર લઈ આવોરે, હૃદય તણી ખીણ સરો. મંદિર ૩
 માખી: આણી આ મુજ આંખણે, રમ્યો હૃદયના રામ;
 પામરને પાવન કરો, વિષુદ્ધ કરી વિશ્વામ.
 મહાશ પ્રસાદોરે, કેળવ્યાકુ કરેલા કરે,
 'પાંતશિખર' સરોરે, આનંદમાં સ્ત્રીએ તરી. મંદિર ૪

પદ ૩૩ મારે। રામ ગયો વનવાસરે--એ ઢખ

ઘટઘરમાં ખિરાળે મારા સ્યામરે,
 અરણ્ય એક આપ કને, ઘટઘરમાં. ટેક.
 વીણી વીણી પ્રેમના અલિનવ પુષ્પોરે,
 અર્પણ કરીશ આઠે ચામરે. અરણ્ય. ૧
 અગણિત દીપ આનંદના પ્રગટીશ,
 ઠાઠ કરી ઠામો ઠામરે. અરણ્ય. ૨
 હાજર રહીશ હું હોંશથી હરદમ,
 આપવાને નાથ આરામરે. અરણ્ય. ૩
 શ્રવણ મનન વડે શુદ્ધ કરીશ ઘટ,
 રહેલો હૃદયતાણા ધામરે. અરણ્ય. ૪
 વિશ્વ બધામાં વિકૃલ તમ વિણુ,
 નહિ નીરખું 'નથુરામ'રે. અરણ્ય. ૫

પદ ૩૪ રાગ-આરો રામ ગયો વનવાસરે.

પરમવિશુદ્ધતર પ્રેમની, લાગી જેને લગની ખરી-ટેક.
 આખીરે અવનિમા પ્રેમને પેખેરે,
 કૂંચી એ ખરે ખરી હોમની-લાગી.
 એહ રસાયણે અંતર ઘટનીરે,
 વેગળી રહે છે સ્થિતિ વહેમની-લાગી.
 સાચા તે પ્રેમની સપત્તિ આગળેરે,
 કિમત શું હોયે હીરા હેમની ?-લાગી.

પૂરજી રીતે જેલું એમને પિછાવ્યોરે,
 તારક જિંહગી છે તેમની-લાગી.
 પરવા નહિ જેલું એમરસ પીધોરે,
 મલકામી મલકૂ હાકેમની-લાગી.
 પ્રેમ વિના પરિતાપના સ્થળો છેરે,
 અનુપમ છાયા એક એમની-લાગી.
 સંતનો શિષ્ય સહ શુદ્ધ પ્રેમ ચાધેરે,
 જય રૂપ વૃત્તિ હોય એમની-લાગી.

પદ ૩૫ રામ નરિંગીત

દિનરાત નામ રહે લખને, ક્યાં લગી લલચાવશે,
 લાગી લખને રે દેવ ! તુમમાં, ક્યાં લગી લલચાવશે ?
 પેલી કુંડું રૂં પડે રિમે, પ્રભુ ! પ્રાન્તિમંત્ર સુજાવશે;
 બ્યપેવ દિલદામા વિરહની ગ્યાન નામ શુભાવશે.
 નીરખું સદા નયને નયોને, જ્યોત જોડે જગાવશે;
 દિલદાન ક્યાં પ્રેમચાવરે, પ્રેમ રૂપ રૂબાવશે.
 સંતન તણા મનમદિરે, કોયે વીર ! ક્યાં ગ્યાવશે;
 હવે ક્યાં લગી લારે બ્યલામાં, 'અનગિત્ય' સમાવશે ?

પદ ૩૬ રામ પ્રણાની

નામ રે નામ રે નામ પ્રતિજ્ઞા રૂં,
 બ્યપર નમે નહિ વિન પોરે.

શુ કરું દેવ ! કાંઈ સમજ પડતી નથી,
 રડી રડી હું રહું સાદ મોટે ૧
 માત કે તાત કે ભ્રાત શિરતાજ કહું,
 જે કહું તે બધું અલ્પ ભાસે;
 તુજ વિના સર્વ જગ શૂન્ય લાગે મને,
 ટકી રહ્યા પ્રાણ એક અમર આશે. ૨
 દિવ્ય આનંદના દીપ પ્રગટાવિયા,
 સતત તુજ ધ્યાનના ધૂપ ધરિયા;
 પ્રેમયુગ્મો તણા પૂજ મેં પાથર્યાં;
 ઇદ્રિ વિષયો તણા હોમ કરિયા. ૩
 અવર તજી ત્વરિત હે તાત ! આવો તમે;
 કઠણ અજ્ઞાનનું કષ્ટ કાપો,
 રીઝવ્યાની કશી રીત જાણુ નહિ,
 સંતના 'શિષ્યને' શરણુ આપો. ૪

પદ ૩૭ ઢબ-શેરી વળાવી સજ્જ કરું ઘેર આવોને.
 મારા જીવન તણી શુદ્ધ શેરીએ પ્રભુ આવોને.
 હું તો જોઈ વાલમની વાટ; મારા ઘરે આવોને.
 આ અંદનના ચિત્ત ચોકમાં પ્રભુ
 મારા આતમ સરોવર ઘાટ. મારાં
 મેં છોડી સ્વચ્છંદતા મહારી પ્રભુ
 દેવ ચરણે કર્યું દિલ ડુલ; મારાં

મેં જોયોત જગ્યાવી છે પ્રેમની પ્રભુ
 હરિ વેધોં જ્ઞાનદનાં પુલ. માન
 મને વ્યાપી વિન્દ તારી વેદના પ્રભુ
 મારામી ખરી ન ખમાય; મારા
 તમે વ્યાપા નમેરા કેમ થયા પ્રભુ
 આ હવડે તુમ વિભુ લાય. મારા
 (મારો) એક ઘડી એક યુગ થઈ પ્રભુ
 હેવ દરશન કેવાને દયાળા; માન
 જેમ લગવિજુ તારું માહતી પ્રભુ
 હરિ જોયા છે મારા દયાલ. માન
 (મારી) મી રી વ્યાપ મઈ મતલી પ્રભુ
 મને મને વ્યાપી ઉન્માદ; માન
 (મેં) પ્રમનિધિ પ્રમ પ્રસદાવવા પ્રભુ
 મને પાપન કેવો ઘડી પાદ. માન
 એકે, માન નમનના તારલા પ્રભુ
 (મારા) પેલાના અમૂલ્ય હર; મારા
 (મા) વિનિય તારને દાસ. પ્રભુ
 "સંતોષિત" મણુ મહુમાન. માન

આ કેદ દુઃખ-વૈભવન મુક્તી મનો મે.
 રસમન કે પ્રભુ રસમન મે, મે દુઃખદન દેવાપિદેર મે.
 જેમ મને દરદન જેમ. ૨૩

ઉપશમરસ વહે નેણલામાં,

પ્રભુ અમૃત ઝરે મુખચંદ્રે; દેવ.

સેવા કરે સદા સુરનરવૃંદ,

જેને દીઠે નાસે દુઃખ દંદરે. દેવ. ૧

ભોળવી કમે ભુલાવિયો,

મને સાંપડિયો કુમતિનો સાથરે; દેવ.

ચોરાસી લક્ષતણા ચક્રમાં,

કદી નજરે ન ચડિયો નાથરે. દેવ. ૨

સુર અસુર પશુ પક્ષી થયો,

વળી ભમિયો નર ભવમાંય રે; દેવ.

આંખે અંજન અવિદ્યાનાં ભયાં,

કદી કીધા ન દર્શન કયાંય રે. દેવ. ૩

સૂક્ષ્મ બાહરની યોનિ અનેકમાં,

વિધવિધ ધરિયા વેશરે; દેવ.

ત્રસ થાવર ભવે ત્રાસ સહ્યા,

પણુ જાંખી ન થઈ ભવ લેશરે. દેવ. ૪

જપ તપ યોગની સાધના,

પ્રભુ આચરી અપર પારરે; દેવ.

દષ્ટિ ન પ્રગટી દેખણની,

નવ દેખ્યા દિલબર દિલહારરે. દેવ. ૫

પાઠ પૂજા ક્રિયા કોડ કરી,

દેવ ! દર્શન વિના સહુ ફોકરે; દેવ.

નરશનધી 'સતસિખ્ય' તણા,
સર્વકળશે મનાપને શ્રોકરે. દેવ. ૬

૫૬ ૩૬ રાગ શાવેશ્રી-લીનલાલ
અનનુ ન નિકરે પ્રાણુ કોર ! ટેક
અનન જિના ખાનુ દિને જીતે, અંદર ખીનમ ચોર. અન.
સારિ પદર ચારો કુમ જીતે, નેન મંવાઈ લોર. અન.
અવધ રાઈ અન : નરિ વ્યારે, કનનુ રોકે નિન ચોર. અન.
કળાઈ નેન નિરખી નરિ દેજે, મારગ ચિતવત ચોર. અન.
'સાર' રોજ આનુર મિરસિખી, લેશે અંદરકોર. અન.

૫૭ ૪૦ રાગ માલ-લાલ સાવળી
(માલ) અનનુ વિખાલુ રાણા,
નિનનુ ચોવાલુ રાણા, શું રે કનુ ?
મું રે કનુ, વિપ પીપે ના મન, લો રાણા શું રે કનુ ? મનનુ
નિંદા કરે રે મારી, નમરીના લોર રાણા;
નારી ગિખાગલુ રને, માને મન કોર, કાણુ-શું રે કનુ ?
અરોરે અનનમણી, લાલો ના-શે મારે રાણા;
આન જને રે મેમાં, જાણિને શું ચારે વિચારા-શું રે કનુ ?
જુલોરે જુલોરે હું નો મનના રે કામ અણા
આનન ના જાણે, નચરે, નિર રે રામ. રાણા મું રે કનુ ?
જાણે મોનું કનુ પ્રમુ નિમર નાનક જાણા
પ્રકરે કનુને કનુ, રસિ રાઈ મિલોર, રાણા-શું રે કનુ ?

પદ ૪૧ રાગ ઝીંઝોટી

અખતો મેરા રામ નામ હુસરા ન કોઈ. ટેક.
 માતા છોડે પિતા છોડે, છોડે સગા-સાંઈ;
 સાધુ સંગ ખેઠ ખેઠ, લોક લાજ ખોઈ. અખ.
 સંત દેખ દોડ આઈ, જગત દેખી રોઈ,
 પ્રેમ-આંસુ ડારડાર, અમર વેલ ખોઈ. અખ.
 મારગડે મેં તારન મીલે, સંત-રામ દોઈ;
 સંત સદા શિર ઉપર, રામ હૃદય હોઈ. અખ.
 અંતમે સે તંત કાઢ્યો, પીછે રહી સોઈ,
 રાણે મેલ્યા ણિખકા ખ્યાલા, પીને મસ્ત હોઈ. અખ
 અખ તો ખાત ફેલ ગઈ, જાને સખ કોઈ,
 ખાઈમીરાં લાલગિરિધર, હોની તી સો હોઈ. અખ

પદ ૪૨ રાગ કાફી

હેતે જપું હરિ નામ.
 રે....ચિત્તડું મારુ ચોરી લીધું રે વહાલા ! હેતે જપુ.
 રે....મનડું મારુ હેરી લીધું રે વહાલા ! હેતે જપું. ટેક.
 અનડાં ન ભાવે નયણે નિંદ્રા ન આવે વહાલા !
 મુખડે જપું તારુ નામ,
 ઘેલી થઈને રે કરું છું ગોકુળમાં વહાલા !
 શુદ્ધ બુદ્ધ ભૂલી મારા શ્યામ રે....ચિત્તડું.

તન મન ધન અને ક્ષિપ્ત અનેરી વડાલા !

કાનુડા કરી કુરબાન :

છપડા માગે તોયે જરૂર આપું વડાલા !

તેના હું આપું જમાન રે..... ચિત્તડું.

લોકની લાજને ધાજ બધા લાજ વડાલા !

બની રૂડી છું બદીવાન ;

બાઈ ગીતં કહે પ્રભુ ગિરધર ના ગુપ્ત વડાલા !

ગરબુને ધાય ન જાન. રે..... ચિત્તડું.

પદ દર રાગ-દેશ.

આતી મારી જુ'પડીમાં આજ મારા સ્વામી !

પાવત દીને આ દીન દાસ,

કેવલ જાણે મારી આપ વિના દાસ માન સ્વામી !

કર્યો મને ના નિરોધ. રે.

નમી આમન કોઈ કુદે, પ્રભુ ! જોઆપના :

મરી મારણ કોઈ જોજન નમને જમાડવા,

માને પ્રીતમાં માર્યો ને છાયા. મારાક આવી

મારી પાને ન ગિરક સજ નમર ! આપના,

નમી પ્રુપદાન આપ કંઈમાં આગિપવા,

માને પ્રુપદાન અર્પું પ્રુપદ માન. મારાક આવી

હું મેં દુખી ન વરસૂમાં કોઈ મૂંઝવે

મૂકું મસ્તક પદે, રીઝો પ્રભુ સ્વીકારવા,
 જો જો ભાવજેશો સામગ્રી ન ખાસ. મારાં આવીં
 નથી મારે કદી વૈભવોને નાથ ! માગવા,
 ઇચ્છું સામર્થ્ય આપથકી, કોઈ ન આગવાં,
 યાત્રુ એજ રાખો નિત્ય ચરણ પાસ. મારાં આવીં
 સાધન સુગુણ હીન હું છું આળસુ પૂરો,
 દુઃખ સાગરે ડુબેલ હું છું, નિત્ય નિશુરો,
 મારે એક માત્ર આપનો વિશ્વાસ. મારાં આવીં
 નાથ 'નરહરિ' દયાળ દયાને બતાવજો;
 મારી રકની આ પર્ણકુટીને શોભાવજો,
 નાખીશ આવશે નહિ ત્યાં લગી નિશ્વાસ. મારાં આવીં

પદ ૪૪ રાગ-કસુરી-ઢબ થાવ તમે તૈયાર પદમણી
 પિયુ મિલનકે કાજ આજ, જોગન બન જાવુંગી. ટેક.
 હાર સિંગાર છોડ સારે અંગ, વિભૂત રમાવુંગી,
 સિંગી સેલી પહર ગલેમેં, અલખ જગાવુંગી. પિયુ. ૧
 કાશી મથુરાં હરિદ્વાર સખ, તીરથ નાવુંગી,
 જાય હિમાચલ કર તપસ્યા, તનકો સુકાવુંગી. પિયુ. ૨
 ઋષિ મુનિયોંકે આશ્રમ જાકર, ખોજ લગાવુંગી,
 અંદર ખાહિર સખ જગ હુંહું, નહિ અટકાવુંગી. પિયુ. ૩
 નિશદિન ઉસકા ધ્યાન લગાકર, દર્શન પાવુંગી,
 'બ્રહ્માનંદ' પિયુ ઘર લાકર, મંગલ ગાવુંગી. પિયુ. ૪

પદ ૪૫ રાગ કૈશિક્યા-લીન તાલ.

પ્રભુજી ! તુમ ચંદન, હમ પાતી;
 વ્હાલી અંગ અંગ જામ સનાની. પ્રભુજી
 પ્રભુજી ! તુમ પાન બન હમ ગોરા,
 જેમે મિતવત ચંદ ચઢોરા. પ્રભુજી
 પ્રભુજી ! તુમ સીપક હમ ખાલી;
 વ્હાલી જોતિ બરે દિન રાતી. પ્રભુજી
 પ્રભુજી ! તુમ ગોની હમ ધાગા;
 જેમે સોનલિ મિલત ચુલાગા. પ્રભુજી
 પ્રભુજી ! તુમ રવામી હમ દાન્ના;
 જેમી બહિન કહે ' રે દાન્ના ' પ્રભુજી

પદ ૪૬ રાગ-જૈરવી.

હન કો પ્રભુ ! દોહ તુ, ખાને રમત રમવી નથી.
 આ નયન બંધન છે, તુ, ખાને રમત રમવી નથી. રેક.
 ખ્યાલુ પગમ રમતો નહા, ગોળું પગમ રમ રૂપને.
 મનુષ્યને અને અન્યેય સયો, મેલી રમત રમવી નથી. રે.
 બાંધી નયન બંધન મને, મૂકીને શિવમ મેદાનમાં;
 મદમ રહી આપના મદા, મેલી રમત રમવી નથી. રે.
 જોડે શિવમ પદ બદાલું, બદું નયનમે બાંધી કરી;
 મેલી અદારી રમતને, ખાને હમે રમતો નથી. રે.

અથડાવવું છે કયાં લગી, બાંધી નયનનાં બંધનો,
 આરો ન આવે તો પછી એવી રમત રમવી નથી. દૂર.
 તું 'આવ આવ' અવાજ કરતો, એ તરફ આવી શકું,
 વિણુલક્ષ અથડાવા તણી, મારે રમત રમવી નથી. દૂર.
 તું આવીને ઉત્સાહ દે કાં, ફેંક ફિરણ પ્રકાશના,
 આ લક્ષ વિણુ રખડી મર્યાની, રમતને રમવી નથી. દૂર.
 હે તાત 'તાપ અમાપ આ, તપવી રહ્યા છે ત્રિવિધના,
 એ તાપમાંહે તપી મર્યાની, આ રમત રમવી નથી. દૂર.
 નથી સહન કરી શકતો પ્રભુ ! તારા વિરહની વેદના;
 હે દેવ ! તુજ દરશન વિના, મારે રમત રમવી નથી. દૂર.
 નથી સમજ પડતી શ્રીહરિ, કઈ જાતની આ રમત છે;
 ગભરાય છે ગાત્રો બધાં, મારે રમત રમવી નથી. દૂર.
 હોયે રમત ઘડી બે ઘડી, બહુ તો દિવસ બે ચારની,
 આતો અન તા યુગ ગયા, એવી રમત રમવી નથી. દૂર.
 ત્રિભુવનપતિ તુજ નામના થાક્યો કરી કરી સાદને;
 સુણુતા નથી કેમ 'સતશિષ્ય'ને આ રમત રમવી નથી. દૂર.

પદ ૪૭ રાગ માઢ.

પ્રેમલ જ્યોતિ તારો દાખવી, મુજ જીવનપંથ ઉજાળ.
 દૂર પડ્યો નિજ ધામથી ને ઘેરે ઘનઅંધાર;
 માર્ગ સૂઝે નહિ ઘોર રજનિમાં, નિજ શિશુને સલાળ;
 મારો જીવનપંથ ઉજાળ. (૩) પ્રેમલ૦

વિધ્નો વારે વારે નડે છે, પગ પ્રભુ પકડાય. કર. ૧
 વિપત્તિની વાત બધી આ, વદને કેમ વદાય;
 મનોરથના મારગડામાં, મન મારુ મુંઝાય. કર. ૨
 અધારામાં ભયનાં ભારે, ભૂતડાં ભરખી ખાય,
 સહાય વિના પાર ન પામું, જરૂર એવું જણાય. કર. ૩
 ધ્યેય ભૂલુ ધ્રુવનુ ત્યારે, ગાત્ર બધાં ગભરાય,
 નાથ ' તારા વિણ નૌકા મારી, આમ તેમ અથડાય કર. ૪
 અનુભવીને આ મુશ્કેલી, જરૂર સાચી જણાય,
 બીજા પાસે બોલીએ ત્યારે, ગાંડા વેણ ગણાય. કર. ૫
 દૂર રહે છે ડા'પણુ આમાં, સત્ય નહિ સમજાય,
 'સંતશિષ્ય'ને આ ઉદ્ગારો, અંતરમાં ઊભરાય. કર. ૬

પદ ૪૯ ઢળ-મહેતાજીરે શું મહીમૂલ બતાવું.
 એક અરજીરે સદ્ગુરુ આપ સ્વીકારી,
 દ્યો ધ્યાન વિષે ગુરુ ધારી. ટેક.
 આ આશ્રિત આપના બાણીરે,
 લાગણીઓ અધિકી આણી રે;
 ગુરુ પૂરણ અમને પિછાણીરે,
 ગુણ બાણીરે....પ્રેમના કિરણ પ્રસારી. દ્યો. ૧
 કહો અન્ય સ્થળે કયાં જઈએ
 બીજું કેવું શરણ લઈએ રે.
 કેની આગળ કથની કહીએ રે,

હુઝા સહીચીં...અવધ દેજો હજારી હથો. ૨

એકે વાત નથી સમજતીરે,
સુંઝવણુ મનમાં નથી માની રે;
નથી જયની વાત જણાવી રે,

સમજતીરે...અંશય નાજો સંભારી. હથો. ૩
જ્યાં ત્યાં બયભડા બારો રે,
ત્રાય ત્રાય હરી મત ત્રાને રે;
નિર્ભય બનવા ભડ તાને રે,

હયાં જાણી રે...અમને જોય તમારી. હથો. ૪
એક આશય અમને તમારો રે,
અવશામર પાર દેવારો રે,
મરે એમ માયાનો સુંઝનો રે,

ન વિચારોરે...અમ આવમ અભિહારી. હથો. ૫
કોરવાં પાનુ નથી રોપાનું રે,
કીધા જિનુ નથી રોપાનું રે,
નથી પતનું દુઃખ અમાનું રે,

અવધાનુરે...ન મેલયો નાય વિચારી. હથો. ૬
કોરુ અવધન જાંપે સમયો રે;
કોરુ મારજો સમજાવો રે;
કોરુ * સંજોગ * રે, તારો રે,

હુઝા અવધ રે...અવધ મોરુ અમારી. હથો. ૭

પદ ૫૦ રાગ દેશ

ગુરુ મુક્ત થવાનો અપૂર્વ માર્ગ બતાવજો રે. ગુરુ. ટેક
 ગ હુ બની બહુકાળ ગુમાવ્યો, અથડામણનો પાર ન આવ્યો;
 લાયકાત ગુરુ ના લાયકમાં લાવજો રે.....ગુરુ ૧
 તિમિર તમામ સ્થળે છવરાયું, હિત અહિત જરા ન જણાયું;
 અંધકારમાં પ્રકાશને પ્રગટાવજો રે. ગુરુ. ૨
 દરદીના છે અનેક દોષો, જડતા સામું કદી નવ જોશે;
 વિશાળ દૃષ્ટિ કરીને અમી વરસાવજો રે. ગુરુ ૩
 હોર્ધ્વસ્થાન શુભવૃત્તિ ચડે છે, અનેક વિધ્નો આવી નડે છે,
 આ અગવડની સરસ દવા સમજાવજો રે. ગુરુ. ૪
 અલગ રહે અકળામણ મારી, નિર્બળતા રહે સદાય ન્યારી;
 દયા કરી ગુરુ એવી ચાંપ દખાવજો રે. ગુરુ ૫
 અંજન નેત્રે અજળ લગાવો, સત્ય રહસ્ય મને સમજાવો;
 શંકા ફરી ઉપજે નહિ એમ શમાવજો રે. ગુરુ. ૬
 જનમ મરણ જાયે ગુરુ મારા, નીકળીને દોષો રહે ન્યારા;
 'સંતશિષ્ય'ને એવું સ્વરૂપ સુણાવજો રે. ગુરુ. ૭

પદ ૫૧ રાગ સારંગ, ઢખ-હરિ ભજન વિના
 ગુરુકૃપા વિના, માયાવાળા મનનો પાર ન આવે,
 શી શોધ કરું, અજાણ નરને અંધારે કેમ ફાવે? ટેક.
 મનમાયા એક થઈ ચાલે, મહિપતિ થઈને મંદિર મહાલે;
 એને સદ્ગુરુ વશ કરીને ઝાલે. ગુરુકૃપા. ૧

ગાયા અવસાવે ને ખાવે, ગાયા અવસાવે તે જાવે;
 ને વિષ્ણુ અમૃત પણ ના જાવે. ગુરુકૃપા. ૨
 લેમરિયનહરં તેમતેમબાજે, જરૂરી વિનુતવીનનવીનમાંજે;
 લગની પ્રભુમાં ઠણ નવ લાજે. ગુરુકૃપા. ૩
 જય નપાતી દેવ નથી લતી, ઉપદેશની અમર નથી થાતી;
 મનમાં જે અંજ નથી થાતી. ગુરુકૃપા. ૪
 રિનમન કરે દોષદોષી, એના વેગની જગમાં નથી જોડી,
 મન નિયમ બધાં નાંજે લોડી. ગુરુકૃપા. ૫
 પોતામાં સ્ત્રીપદ ગાયું છે, ગાયું પણ ખૂબ મમલતલ્યું છે;
 મને 'શિષ્ય' ને વદશ્ય જાણવું છે. ગુરુકૃપા. ૬

૫૬ ૫૭ ગામ-ગ્યામ કૃપાણુ, હજી-મંડપ રચ્યો
 અરુણની કૃપા થાય, આનંદ હિજનાય. (૬)
 અરુણની સમિતિ કરનાં, આપેલ જોડનો મંડપરચના
 કામેલ ન લેલ પમાય, મંડપો માત્ર ચમાય;
 રિવર્ત-દાખ મલં રચાય, આનંદ હિજનાય. અ. ૭ ૧
 અરુણની વિનુ મેળુ ઉઘાડે, વિવનપયણી અવર ન લારે
 જય લેલો જોડ જણાવે, નાચો ગુરુ પંથ સુજાવે;
 નદી જો કહીમ જણાવે, આનંદ હિજનાય. અ. ૭ ૨
 લેમરિયનહરં મેળુ નાંડે, જરૂરી ગયા છે જોડ દોડારે,
 કોઈલા લેજ જોડાવે, અનલેહા તે સમજાવે;
 અનુકરણે અનુસવાવે, આનંદ હિજનાય. અ. ૭ ૩

ગુરુઉપદેશના રસમાં ગળ્યાથી, બંધનકારક બીજબળ્યાથી,
 એ પરમ અમીરસ પાય, તો જન્મ મરણ મટી જાય;
 દોષો પછી સહજ દળાય, આનંદ ઊભરાય સદ્ ૦ ૪
 એ ભવવૈધને કેમ વિસારું, અમૂલ્ય એહજ ભૂષણ મારું;
 તે કદી ન અળગું કરાય, મુજ જીવન થકી જરાય,
 આ 'સંતશિષ્ય' ગુણ ગાય, આનંદ ઊભરાય. સદ્ ૦ ૫

પદ પૃથ રાગ ધોળ

સદ્ગુરુના તે વચન વિચારતાં—

મટે મોહ માયાને વિકાર, હરિરસ પીજીએ. ટેક
 બાળી ભસ્મકરે બીજી વાસના, ઉર પ્રગટે પ્રેમ અપાર હરિં
 એવો અજર અમીરસને પીએ, તેનાં નેણાં વેણાં પલટાય. હરિં
 ચડી બ્રહ્મ ખુમારી ન ઉતરે, સુખ મુખે કહ્યું નવ જાય. હરિં
 તેને સંભવ નહિરે શરીરનો, થયો આતમ દૃષ્ટે ઉઘાડ. હરિં
 મરણવો થઈ હરિને મળે, ગળે જ્ઞાન હિમાળે હાડ હરિં
 બ્રહ્મ ધ્યાને ગગનવત થઈ રહે, જેમ કુંભમાં બળમાં ધરિં
 કૃષ્ણ પોતામાં પોતે કૃષ્ણમાં, કૃષ્ણ વિના દીસે નહિકાં ધરિં
 જેમ સરિતા સાગરમાં બળે, તેનું નામ નદીટળી જાય હરિં
 કહે 'પ્રીતમ' સદ્ગુરુ સેવતાં, ટળે અતર એક રસ થાય હરિં

પદ પૃથ ભજન—ધીરાના, પદની ઢળ

ખ્યાલો મને આગ્રે, પ્રવચનનો ભાવે ભરી;
 સદ્ગુરુ સાચા મળિયારે, હઃખ મારાં લીધાં હરી. ખ્યાલો.

પાટેહો ખ્યાલો સમસ્તલલો, પાયો ધરીને પ્રેમ;
 વિપમતિ કની વેગળી, જાડુ કરે હોઈ જેમ.
 દોષોને દુઃખીયાં રે... સ્વતરના સોગળ્યા અરિ, ખ્યાલો.
 બીજો ખ્યાલો અટારનું, બૂલી ગયો મહુ ભાન;
 અંતર હરું અતર રિપે, નિરુપુ પગ નિધાન.
 નિમિત્ત પટ ટાળ્યુ રે... પરમ પ્રયોધ કરી, ખ્યાલો.
 ચીડે તાજાં સોરિયાં, સમસ્તલલો નિજ સાથ;
 પડતાં મૂક્યા પર બધાં, નિકટ નિરખિયો નાથ.
 દયામુ દેવી સીપી રે... મદ મૂલતા ગઈ મરી, ખ્યાલો.
 ભામે ખ્યાલો વિના ગરી, મટ્યો માયાનો મંગ;
 અમન રૂપને સોગળ્યુ, અપૂરે યયો દમંગ.
 અમન પટપામાં રે... સવર અમન રહુ કે અરી ખ્યાલો.
 પાંચમે પ્રેમ પ્રગટાવિયો, તજાલગ સીડી લ્યોત;
 તમાર બાપુ નિરખી રહો, અનિચ્છા યયો દલોત.
 કામનુ કોતું કીયું રે... અલે બાલુ ગમે ના જરી, ખ્યાલો.
 ઉંઝે તજપને સુમરિયો, બચનો રહિયો બાન;
 રેહી રમવાયુ મૂલમાં, નિર્જગતા રહ નાથ.
 જામ રખાઈ રહ્યુ રે... રેમરે તર્ક યોડી કરી, ખ્યાલો.
 રૂપ દેવને મે સમતલો, નિરમે સમલ્યો ન્યાય;
 માગિયો સુખ મનુજનુ, રહ્યુ રે યયા અમય.
 અમનુ કોતું કીયું રે... અંજારિ નવા તે મરી, ખ્યાલો

પદ પપ ભજન-ઢળ-તુંરે તારા ગિરદ સામું.

સદ્ગુરુ મળિયા તેના સંકટ ટળિયાળ
પામર થઈ તે ન પીડાયે રે શાણા. સદ્ગુરુ.

પૂરા ગુરુ પામ્યા તેને પરવા ન હોય પરની,
ઓશિયાળો થઈ ન અધડાયે રે શાણા. સદ્ગુરુ.

અમર બુદ્ધીની જેણે ઓળખાણુ આપી તે,
મૂળાને માટે ન મરાયે રે શાણા. સદ્ગુરુ.

કંચન કરવાની જેને કળાઓ બતાવી તે,
ધૂળને ધોવામાં નવ ધાયે રે શાણા. સદ્ગુરુ.

સિંધુમાં જે સદ્ગુરુએ સુરતા કરાવી તે,
ગોખરમાં ગોથા ન ખાયે રે શાણા. સદ્ગુરુ.

જેના મન મંદિરિયામાં જગપતિ આવે તે,
ભ્રમિત થઈ ન ભટકાયે રે શાણા. સદ્ગુરુ.

સિદ્ધ કરેલી વિદ્યા સવિધિએ સોંપી જેને,
લચપચીઓ થઈ ન લલચાયે રે શાણા. સદ્ગુરુ.

દેવોના દેવ સેવા-ભક્તિથી સાધિયા તે,
ભૂતોમાં નહિ ભરમાયે રે શાણા. સદ્ગુરુ.

સંતનો 'શિષ્ય' જેણે સદ્ગુરુને સેવિયારે,
જન્મો જનમના હું બ જાયે રે શાણા. સદ્ગુરુ.

પદ ૫૬ વાગ-આલિંગયો

શાન્તિ આદે અનુનન શરણે લીધું છે. (૨)
 તન-મન-ધન એમને બધુ અપી' લીધું છે. ધ્યાનિ.
 કુંભી કુંપે તન મને હાનમાં કીધું છે (૨)
 પીપા અલી ગુપ્ત તેને, પ્રનમી પીધું છે. ધ્યાનિ.
 પાનપો આદે હારહું મને ધનમાં ચીધું છે (૨)
 વધા હરીને વિલગમાં, હરગણી લીધું છે. ધ્યાનિ.
 વેદાધ્યયી ગુરુએ માન મનહું વીધું છે.
 'મનહિ'ય' એ અનુનનન ધનમાં લીધું છે. ધ્યાનિ

પદ ૫૭ વાગ-ધિગા

૧-૧ 'ધિગા' રૂપેન ગાયના.

કામગીન કામગીન નાર, કામગીન કામગીન, રૂપ.

માન નેનમી છે અનુનન ધિગા.

૧-૨ પાનપો ગાય અનુનન નમાન

૨-૨ પાનપો ગાય અનુનન,

૨-૩ પાનપો ગાય અનુનન,

૩-૩ પાનપો ગાય અનુનન,

૩-૪ પાનપો ગાય અનુનન,

૪-૪ પાનપો ગાય અનુનન,

૪-૫ પાનપો ગાય અનુનન,

૫-૫ પાનપો ગાય અનુનન,

ફરી તેલ તાતું નવ થાય. સમા૦
 સર્વે ગજ શિર મોતી ન નીપજે,
 સહુ નારી સતી નવ હોય; સમા૦
 સર્વે સૈનિક શૂરા નવ જાણિયે,
 સર્વે નાગ મણિ નવ હોય. સમા૦
 સર્વે વનવન ચંદન ન નીપજે,
 સર્વે જળજળ કમળ ન હોય. સમા૦
 જ્ઞાન હીણા શુરુ નવ કીજીએ,
 શઠ સલીલ સેવ્યે શુ થાય ? સમા૦
 કહે 'પ્રીતમ' બ્રહ્મવિદ ભેટતાં,
 ભવરોગ સમૂળો જાય. સમા૦

પદ પદ રાગ-ઝીઝોટીની તરજ.

જગપતિ કરજે સહાય મારી (૨)

સ્વામી મુજ અરજ સ્વીકારી; મનમંદિર પ્રભુ પધારી,
 જગપતિ કરજે સહાય મારી. ટેક

સાખી-તું દાતાર દયાળ તું, હું ભિક્ષુ હું દીન;

પરમાદિત્ય પ્રકાશ તું, હરિ હું જ્યોત વિહીન.

ઘોર તિમિરમાં પંથ ન સૂઝે (૨) સુરતાના તાર સુધારી;

આ સકટ પાર ઉતારી, જગપતિ.

સાખી-પ્રસિદ્ધ હું છું પાતકી, તું પાતક હરનાર;

હું દહીં ભયથી ભર્યો, તું નિર્ભય કરનાર.

भूयः पदयोः ॥ अथ अष्टविधां (२) व्याप्तिविधनापत्री तारी;
 भूयः विभोः अथ विदारी, अथपति.
 आभी भूयः अथपति विभोः नृ, अथपति भूयः प्राप्ति;
 तं नामा नृ नृ नृ नृ, तं तं नृ नृ नृ नृ;
 अथपति भूयः अथपति (२) अथपति अथपति तारी;
 अथपति भूयः अथपति, अथपति.
 आभी-भान नृ नृ नृ, अथपति भूयः अथपति;
 तं तं नृ नृ नृ, तं तं नृ नृ नृ;
 अथपति भूयः अथपति (२) अथपति अथपति तारी;
 तं तं नृ नृ नृ, तं तं नृ नृ नृ.

अथ अष्टविधां (२) व्याप्तिविधनापत्री तारी.

अथपति भूयः अथपति, अथपति भूयः अथपति;
 तं तं नृ नृ नृ, तं तं नृ नृ नृ;
 अथपति भूयः अथपति, अथपति भूयः अथपति;
 तं तं नृ नृ नृ, तं तं नृ नृ नृ;
 अथपति भूयः अथपति, अथपति भूयः अथपति;
 तं तं नृ नृ नृ, तं तं नृ नृ नृ;
 अथपति भूयः अथपति, अथपति भूयः अथपति;
 तं तं नृ नृ नृ, तं तं नृ नृ नृ.

પદ ૬૦ રાગ-શીખ સાસુજી દે છે રે.

મારા નયણાની આળસ રે, ન નીરખ્યા હરિને જરી;
એક મટકું ન માંડયુ રે, ન ઠરિયાં ઝાંખી કરી.
શોક મોહના અગ્નિ રે, તપે તેમાં તપ થયાં,
નથી દેવના દરશન રે, કરી તેમાં રક્ત રહ્યા.
પ્રભુ સઘળે વિરાજે રે, સૃજનમાં સભર ભર્યા,
નથી અણુ પણ ખાલી રે, ચરાચર માંહી ભર્યા.
નાથ ગગનના જેવા રે, સદા મને છાઈ રહે;
નાથ વાયુની પેરે રે, સદા મારા ઉરમાં વહે.
જરા ઉઘડે આંખલડી રે, તો સન્મુખ તેહ તદા,
પ્રહ્લ-પ્રહ્લાણ્ડ અળગાં રે, ઘડીયે ન થાય કદા.
પણુ પૃથ્વીના પડળો રે, શી ગમ તેને ચેતનની;
જીવે સો વર્ષ ધ્રુવડ રે, ન ગમ તેને કંઈ દિનની.
સ્વામી સાગર સરિખા રે, નજરમા ન માય કદી,
જીભ થકીને વિરમે રે, વિરાટ વિરાટ વદી.
પેલાં દિવ્ય લોચનિયાં રે, પ્રભો ! ક્યારે ઉઘડશે;
આવા ઘોર અંધારા રે, કહો ક્યારે ઊતરશે.
નાથ ! એટલી અરજ રે, ઉપાડો જડ પડદા,
નૈના નીરખો ઊંડેસ્વં રે, હરિવર દરસે સદા.
આંખ આળસ છાંડો રે, ઠરો એક ઝાંખી કરી,
એક મટકું તો માંડો રે, નજર ભરી નીરખો હરિ.
મારા નયણાની આળસ રે, ન નીરખ્યા હરિને જરી;
એક મટકું ન માંડયુ રે, ન ઠરિયાં ઝાંખી કરી.

ભૂલી જાઉં ભાન ત્યારે સ્મરણ કરાવજો રે,
 અદૃશ્ય શક્તિરૂપે આવી રે વહાલા. તમે તો. ૨.
 પામર સમજી મને પડી જતાં ઝીલજો રે,
 ટેકાથી રાખજો ટકાવી રે વહાલા. તમે તો. ૩.
 આડા ને અવળા પંથ અળગા મેં મૂક્યાં રે,
 ભક્તિ તમારી મને લાવી રે વહાલા. તમે તો. ૪.
 અસંત્યના મારગડામાં આવી પડું તો;
 સત્ય મને દેજો સુણાવી રે વહાલા. તમે તો. ૫.
 ઇચ્છા વિના દેવ અધર્મમાં ચોજે તો,
 જગપતિ દેજો જણાવી રે વહાલા. તમે તો. ૬.
 નિદ્રા આવે તો મને નાથ જગાડજો રે,
 દાસ ઉપર દયા લાવી રે વહાલા. તમે તો. ૭.
 કરગરી કરગરી કરગરી કહે છે રે,
 'સંતશિષ્ય' શિરને નમાવી રે વહાલા. તમે તો. ૮.

પદ ૬૩ રાગ-જમવાને જેઠ ઘરે નાથ નથી જાવું રે-એ ઢળ
 જિગરની વાતને જણાવું રે,
 જણાવું રે જણાવું રે જણાવું. ટેક.
 સ્વચ્છંદતા મારી છોડી, ચિત્ત તારા ચરણે ચોડી,
 તારા પ્રેમપૂરમાં તણાવું રે—
 તણાવું રે તણાવું રે તણાવું. જિગરની ૧.

માણી બાળી મનવળ મૂંડી, અંચળના ઝિલમી મૂંડી,
નાની ધંપામાં સિંચે ચાવું :-

માણું કે માણું કે ત્રિપરમાણું. ત્રિપરમાણી કે.
 ત્રિપરમાણી માણી, ત્રિપરમાણી માણી.
 કેણું કે. ત્રિપરમાણું કે-

ନିମ୍ନଲିଖିତ ନିୟମାବଳୀ, ବିଧାନ ସଭା
 ଦ୍ଵାରା ପ୍ରମାଣିତ ହେବାର ପରେ, ବିଧାନ ସଭା
 ଦ୍ଵାରା ନିମ୍ନଲିଖିତ ନିୟମାବଳୀ ପ୍ରକାଶ
 କରାଯିବ :-

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 श्रीकृष्णाय नमः ॥

[illegible]

ST. JAMES' CATHEDRAL, NEW YORK.

Всего в 1990 году в СССР было опубликовано 12 000 научных трудов, в том числе 10 000 в журнальной форме, что свидетельствует о значительном росте научной деятельности в стране.

[illegible]

નિર્વિકાર, તાર તાર, હુંઃખ વિદાર કર ઉદ્ધાર—સુખકર.
 અજર અમર અચળરૂપ, લયહરા ત્રિભુવન ભૂપ,
 તનથી, મનથી, ધનથી, ભક્તિ તારી, હુંઃખ હરનારી
 પ્રેમ વધારી, કરીએ સારી સુખકર.

પદ ૬૫ ઢળ—લટકાળા લાલા—ન્યારા ના થશે.
 કરુણાળ, મયાળ, દયાળ, દાસથી ન્યારા ના થશે,
 હુંઃખ હરવા કરવા શાંત, દષ્ટિથી દૂર ના જશે. ટેક.
 સુદર સ્વરૂપી પ્રભુ સાચા સુખ ધામ;
 અમારી એહ આશ, વસી હૃદય વાસ—
 કરજે પ્રકાશ, નહિ કર નિરાશ. કરુણાળ૦
 અધમ ઉદ્ધારક તારક તુજ નામ,
 ગણી સેવક સુધાર, કિરતાર તાર—
 ઉર અરજ ધાર, કહું વારવાર. કરુણાળ૦

પદ ૬૬ ઢળ—હૃદયમદિર છે એતુ. અથવા જળભરવા દિયોને
 તારું શરણું મેં લીધું પ્રભુ પાર્શ્વે રે,
 આશા છોડી છે મેં અવરની અશેષ. તારું. ૧
 મને મુંઝવી મારે છે કર્મમોહની રે,
 જોર વ્યાધિઓ કરે છે વિશેષ. તારું. ૨
 પામી શકું વહાલા ! સત્ય સ્વરૂપને રે,
 એવો અદૃશ્ય આપ ઉપદેશ. તારું. ૩

૧૫૫ ગરુડ વિના અલનિયોડિ આધારથી કે,
 સ્વપ્નાયો તરિ ગુરુ વિના સંનિયા. ૧૫૭ ૪
 અપમને દેહાચ્ચારે ઈષ્ટેન્દ્ર ગું કે,
 જગુર આપ્યા સુમે પદે સિનેયા. ૧૫૮ ૫
 'સંનિયમ' સંલો સંલો લાય લાયકો કે,
 સંજીયા આ દેખોને પ્રભા ! હેયા. ૧૫૯ ૬

૧૬૦ હું ગુરુમહારિઃ છે કેનું મિતિવાચાલુ કે,
 સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો કે,
 સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો કે, ૧૬૦ ૭
 પ્રભા પદે ગરુડ સંનિયા સ્વપ્નાયો કે,
 ગરુડ સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો કે, ૧૬૧ ૮
 મને સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો કે,
 સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો કે, ૧૬૨ ૯
 સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો કે,
 સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો કે, ૧૬૩ ૧૦
 સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો કે,
 સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો કે, ૧૬૪ ૧૧
 સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો કે,
 સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો કે, ૧૬૫ ૧૨
 સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો કે,
 સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો કે, ૧૬૬ ૧૩
 સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો કે,
 સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો કે, ૧૬૭ ૧૪
 સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો કે,
 સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો સ્વપ્નાયો કે, ૧૬૮ ૧૫

પદ ૬૮ ઢળ-જળ ભરવા દિયોને જમુના તણાં રે.
 હૃદય મંદિર છે એનું રળિયામાણું રે,
 જેમાં વિશ્વપતિનો છે વિરામ.   હૃદય૦ ૧
 આત્મજ્ઞાન રૂપી દિવ્ય જેમાં દીપ છે રે,
 તિમિર નીકળી ગયું છે તમામ.   હૃદય૦ ૨
 જેમાં ન્યાય રૂપી અચળ રૂડાં સ્થંભ છે રે,
 કાળા થાય નહિ કદિ જેમાં કામ.   હૃદય૦ ૩
 શોભાવ્યું છે સત્ય શિયળ શણુગારથી રે,
 અવનિમાં એનું વદન અભિરામ.   હૃદય૦ ૪
 જ્ઞાન ધ્યાન રૂપ વ્યાપ્ત જેમાં ધૂપ છે રે,
 ખિરાજે છે દિવ્ય આતમરામ.   હૃદય૦ ૫
 ઝેરી વાસનાનો વાસ જેથી વેગળો રે,
 હુક વગરનું જેને છે હરામ.   હૃદય૦ ૬
 ઇંદ્રિયો સ્વરૂપે દોષ રહિત દ્વાર છે રે,
 'સંતશિષ્ય' એવું શાન્તિનું સ્વધામ.   હૃદય૦ ૭

પદ ૬૯ ભજન-ઢળ-ધીરાનાપદની.

દયાળુ મારા દિલમાં રે, આવી રહેજો અંત સમે;
 ભજનને ભુલાવારે, હુશ્મનો આવી ન દમે-દયાળુ.
 મારું મારુ કરી મક્તનો, અથડાયો અહોનિશ;
 જગમાં નાયક તમે નિયંતા, જાણ્યા હવે જગદીશ-
 તમારે ખોળે માથું રે...તારી લેજો તારક તમે. દયાળુ.

આહી આગીને આસિયો, (પા) પંચમે ભાંગ્યો પાન
 માંડે બા. હાથાલી માકયો, ડિગટ ન જાણ્યો સાન-
 પ્રજાની ધીન પીઠાણી કે... પાટ લવે ડાનુ ખમે. કયાણ.
 શી પડે મેમ કા નું ડાકર લેમાં (મારે) નયી નહાન:
 વિષમ અમરે ન પીનકું કનકનો. હર ગેલું સિતાર-
 અનન કંઠી દો છે કે... 'અનસિય' નિત્ય નયે. કયાણ.

૫૪ ૩૯ માસ—હિરની.

લીનાનારડવા : ! નરપર ! હાથ માલો મુકડો આ.
 હાથ માલો મુકડો આ (૨) લીનાનારડ.
 હાથ માલો મુકડો આ (૩) હાથ માલો મુકડો આ.
 હાથ માલો મુકડો આ (૪) હાથ માલો મુકડો આ.
 હાથ માલો મુકડો આ (૫) હાથ માલો મુકડો આ.
 હાથ માલો મુકડો આ (૬) હાથ માલો મુકડો આ.
 હાથ માલો મુકડો આ (૭) હાથ માલો મુકડો આ.
 હાથ માલો મુકડો આ (૮) હાથ માલો મુકડો આ.
 હાથ માલો મુકડો આ (૯) હાથ માલો મુકડો આ.
 હાથ માલો મુકડો આ (૧૦) હાથ માલો મુકડો આ.

૫૫ ૩૯ માસ—હિરની.
 હાથ માલો મુકડો આ (૧) હાથ માલો મુકડો આ.
 હાથ માલો મુકડો આ (૨) હાથ માલો મુકડો આ.
 હાથ માલો મુકડો આ (૩) હાથ માલો મુકડો આ.
 હાથ માલો મુકડો આ (૪) હાથ માલો મુકડો આ.
 હાથ માલો મુકડો આ (૫) હાથ માલો મુકડો આ.
 હાથ માલો મુકડો આ (૬) હાથ માલો મુકડો આ.
 હાથ માલો મુકડો આ (૭) હાથ માલો મુકડો આ.
 હાથ માલો મુકડો આ (૮) હાથ માલો મુકડો આ.
 હાથ માલો મુકડો આ (૯) હાથ માલો મુકડો આ.
 હાથ માલો મુકડો આ (૧૦) હાથ માલો મુકડો આ.

વિષમ પથથી અજાણુ ભક્ત આપનો ઉગારો. પ્રણત૦ ૧
 હે દયાળ મોહમાયાનો મટાડીને મુંઝારો;
 વિદ્ન રૂપ વિકાર સર્વ વિદ્નહર વિભુ વિદારો. પ્રણત૦ ૨
 કરશે! નહિ કરુણાળ કુશળ આપથી ક્ષણુ એક ન્યારો;
 હે અપાર! મદનમાર! વિષુદ્ધ રખેને વિસારો. પ્રણત૦ ૩
 તારક ત્રિભુવનપતિ આ અરણુવ ભવનો ઉતારો;
 અરજ અવિનાશી પ્રભુ 'સંતશિષ્ય'ની સ્વીકારો. પ્રણત૦ ૪

પદ ૭૨ હરિગીત છંદ.

હું કેાણુ ને આ શું બધું છે, સ્વરૂપ મારુ શુ ખરુ ?
 આ જન્મ મરણો શા થકી છે, એ બધાં શાથી હરુ ?
 કરવા પડે નહિ કાચું ફરીને, કાચું એવાં શું કરુ ?
 ફરી જન્મવું મરવું પડે નહિ, એમ કઈ રીતે મરુ ?
 આ ભ્રાંતિ છે કે સત્ય તે અનુભવ વડે નિશ્ચય કરુ ?
 દુઃખ કલ્પના મુજ હોય તો દેખાવથી શાને ડરુ ?
 દુઃખ દારણો દેહે ભર્યાં, ફેકટ અવર સ્થળ કાં ફરુ ?
 એના ઉપાયો આચરી ખીજા પ્રપચો પરહરુ ?
 મરવા તણો ન સ્વભાવ મારો કયા પ્રકારે હું મરુ ?
 ટાહું કઈ કઈ ચીજ ઘટથી જીવનમાં શુ શું ભરુ ?
 આબ્યા તણો ઉદ્દેશ સમજી સત્ય મારગ સંચરુ ?
 શ્રી સંતનો થઈ 'શિષ્ય' હું વર સ્વરૂપ મારાને વરુ ?

કીધો કેર ઘણો....ખ્યાલો ઝેર તણો પીધો. ૧
 અઘોર પાપો નિત્ય છુપાવી, પ્રગટ પુણ્યને કરિયાં,
 અંદર ઝેર હળાહળ ઠાંસી, ઉપર અમૃત ભરિયાં,
 ઝરિયાં ઝેરોને....હિત અનેકનાં હરિયાં. ૨
 નિજની નિંદા ગમે ન નિજને, પરનિંદા નિત્ય કીધી,
 ચોતાને પીડા ન ગમે પણ પરને પીડા દીધી,
 સીધી વાત છતાં....જરા લક્ષ નહિ લીધી. ૩
 દુઃખના ખીજક વાવી નિશદ્દિન સુખની આશ કરી છે,
 પાપ કરી કરી પુણ્ય કૃણોની, ઈચ્છા નાથ ! ધરી છે,
 ફરી ફરી અરજ કરે....આ 'સતનો શિષ્ય' હરિ ! ૪

પદ ૭૫ રાગ-દેશની ઢળ.

થઈ ગઈ હંસની આ શી ગતિ રે
 પામ્યો કુસંગે આ પરિણામ :
 ભૂલ્યો નિજ સ્વરૂપનુ બધું ભાન થઈ ટેક.
 અનંત બળ જેના અંગમાં રે,
 આજે નિર્બળતમ નિરખાય. થઈ
 અનંત લક્ષ્મીનો અધિપતિ રે,
 કેવો લિખારી હાલે ભટકાય. થઈ
 રવિથી અધિક રળિયામણો રે,
 અંધ થઈ અહોનિશ અથડાય. થઈ

અજર અમર અવિનાશી છતાં રે,
 ક્ષણ ક્ષણ વિણુમોતે કેમ મરાય ?   થઈ
 સહજનંદ સ્વભાવનોરે,
 આજે પામર થઈને પીડાય.   થઈ
 અમૃત ઉદધિ અળગો રહ્યો રે,
 આજે ગોખરમાં ગોથા ખાય.   થઈ
 બ્રાંતિથી ભૂલ્યો નિજ રૂપનેરે,
 ક્યારે 'સંતશિષ્ય' એ સમજાય.   થઈ

પદ ૭૬ રાગ-કાનુડો ન જાણે મારી પ્રીત-એ ઢળ.
 હંસને ક્યો છે હેરાન, મનવે મૂરખ થઈને રે
     હંસને ક્યો છે હેરાન.   ટેક.
 મોતીનો ચારો ચરવો મૂકી દઈને રે,
     ચૂંથવા ગમે છે હાડચામ,
 નક્કી પ્રભુ ! નિર્લજ્જ થઈને રે,
     હંસને ક્યો છે હેરાન.   હંસને-૧
 દુધલડાનો દરિયો તણને રે,
 ગોખરમાં બન્યો છે ગુલામ. નક્કી પ્રભુ હંસને-૨
 ઉજ્જવલ રંગે અંગે સદા ઓળખાતો રે,
 ચોભાને મટાડી થયો ક્યામ. નક્કી પ્રભુ હંસને-૩
 અમૃત ફળતાં મોટાં ઉદ્યાન મેલી રે,
 લીધો વિપત્તિમાં વિરામ. નક્કી પ્રભુ હંસને-૪

‘સંતનો શિષ્ય’ કહે સમજ્યા છતાં પણ,
કુડાં હજી તજતો નથી કામ. નક્કી પ્રભુહંસને-પ

પદ ૭૭ લજન.

માનસરના મોતી રે ચૂગે નિત્ય હંસલા રે જી.
કરે નહિ અન્યનો કદીયે આહાર;
લાંઘનને વેઠીરે, પિંડ પોતે પાડતાંરેજી,

હંસલાના જેવા અમારા હવાલ. માન૦ ૧
લક્ષ એક રાખી રે ડોલે નટ દોરડેરેજી,
સુરતા એની ખીજે નહિ ખદલાય;
ચૂક્યે જીવ જાયેરે, મોજી એને મળે નહિરેજી,

એમ મારું લક્ષ લાગ્યું તુજ માંચ. માન૦ ૨
જ્યોતિ તણી સાથે રે જીવન જેના જામીઆરેજી,
એ તો એમાં આપે છે અંગનો રે હોમ,
અગ્નિ વિષુ અધારારે, એને અળખામણારેજી,

પતંગના જેવી અમારી છે કોમ. માન૦ ૩
પાણી વિષુ મછીયાં રે કહેને જીવે કેમ કરીરેજી,
જીવન છે જેહના જળનિધિમાંચ;
ક્ષણ એક વિષ્ટુહારે એનાં ન વેઠી શકેરેજી,

એમ મારો જીવ તું જળ વિષુ જાય. માન૦ ૪
વારે વારે વહાવારે વિષુ તુને વિનવુંરેજી,
અજાણ્યો તું આ ઉરનો નથી રે લગાર;

દયાનિધિ ! આવી રે દરશન દીજીએરેજી,

વિભુ ! હવે રખે લગાડે તું વાર. માન૦ પ

પદ ૭૮ રાગ કેદાર ત્રીનતાલ.

મેા સમ કૌન કુટિલ ખલ કામી,
જિન તનુ દિયો તાહિ બિસરાયો, ઐસો નિમકહરામી.
ભરિ ભરિ ઉદર વિપચકો ધાવોં, જેસે સૂકર આમી.
હરિજન છાંડ હરિ વિમુખનકી, નિશદિન કરત ગુલામી.
પાપી કૌન ખડો હે મોંસે, સગ પતિતનમેં નામી.
'સૂર' પતિત કો દૌર કહાં હે, યુનિયે શ્રીપતિ સ્વામી.

પદ ૭૯ રાગ-કાનહો. ઢળ આવરદા વ્યથા વિતાવી.

કેમ અંતર જ્ઞાન ન આવે (૨)

રખડાવી મારે છે રંડા, ભ્રમણા રચી ભુલાવે. કેમ. ૧
મૃગમદ માટે મૃગની આશા, મરણ વિનાજ મરાવે;
જોજ મનોરથ માનવ મૃગ આ, ફોગટ તને ફસાવે. કેમ. ૧
લજવે છે લાલચમાં લોંડી, એ લાળા ચવરાવે,
ફૂડ કપટના કામ કરાવી, કષ્ટ વિષે કવરાવે. કેમ. ૨
પયના સાટે પ્રેમચક્રી. આણ પીવાનુ પિવરાવે;
ખાલ તાલ તજવી ખાંતે, ખડતુજને ખવરાવે. કેમ. ૩
એજ નશામાં નિશદિન તારી, દાસી તને દબાવે,
રાલછો પણ એહ રાદાચી, રાંકની જેમ રિણાવે. કેમ. ૪

આશા વ્યંતરી વળગી અંતરે, નટની જેમ નચાવે;
 તૃપ્ણા નદી આ કરી તમાશા, માયા ખેલ મચાવે. કેમ. ૫
 નકટી સાથે ણની નમાલો, સોના સાઠ કરાવે;
 યાદ રાખજો ઉત્તમ અવસર, ફરી ફરી નહિ આવે. કેમ. ૬
 અનંત ભવથી ઇદ્રિજાળ એ, આશાની અથડાવે;
 ‘સંતશિષ્ય’ કહે સદ્ગુરુવર વિણ, સત્ય કોણ સમજાવે. કેમ.

પદ ૮૦ રાગ વાઘેશ્રી.

અરે જીવ ! કાં અવળાઈ કરે, હાથથી શા માટે હિત હરે. ટેક
 અમૃતનો ઉદ્ધિ થઈને આ, ઝેર રૂપે કેમ ઝરે;
 નયન ખોલ નિરખીશ સુખસાગર ઠાલો કાં થરથરે. અરે.
 માત્ર અવિદ્યાની અંધીથી, તું દિલમાં નિત્ય ડરે,
 અંતરની સમજણને અભાવે, ભયને તુજમાં ભરે. અરે.
 તારી કરેલી ખોટી કલ્પના, પ્રબળ પિશાચની પરે,
 ભ્રાંતિરૂપ ભૂતાવળ નિશકિન, તારી પાછળ ફરે. અરે.
 પળપળમા દુઃખકારક દૃશ્યો, અતરમાં ઊતરે;
 ‘સંતશિષ્ય’ ખાલી શા માટે, વિણ મોતે તું મરે. અરે.

પદ ૮૧ રાગ ખિલાવર; આશા

ઈત ઉત દુઢત કાલ ગંવાયા,
 પત્તા ઘરકા કળી ન પાયા. ટેક. ઈત૦
 તારક કહકે તરની ખિઠાયા,
 દુઃખદરિયા કે બીચમેં ડુબાયા. ઈત૦

લેહ હે થેં કહકે ભુલાયા,
 ઉનકે કંદે મેં હી ફસાયા. ઇતં
 ઠાઠ સમજ વહાં જૂળ ઠગાયા,
 સત્ય કહી મુઝકો ન સુનાયા. ઇતં
 અમૃતરસ વિષમેં હી બતાયા,
 લેકર જોજ ક્રિયા બિન ખાયા. ઇતં
 પહિલે સંત મહંત દિખાયા,
 ફિર મુઝકો ઝગડેમેં જુઢાયા. ઇતં
 સ્વારથમેં કછુ નાહિ સમુઝાયા,
 આજિર મૈ પરિતાપકો પાયા. ઇતં
 ‘સંતશિષ્ય’ જૂળ મદ્દગુરુ પાયા,
 તળ અનુલવ અંતર ચહી આયા. ઇતં

૫૬ ૮૨ રાગ. ગિલાવર; આશાવરી
 સોવત સોવત રૈન ગેવાઈ,
 નરલવડી કછુ શુદ્ધિ ન પાઈ ટેક.
 સ્વપન સમાન સખી બ્યવહારોં,
 હિસ ઝગડે ગિય જૂડે મચાઈ. સોવતં
 પીયા જહરી મોહમદિરા,
 જુઠકા સાંચ દિયા સમુઝાઈ. સોવતં
 મમજ બિના સુણકે નળી સાધન,
 અતિ દારુણ ભયે હુળદાઈ. સોવતં

પાયે સમયકેા નહિ પહિચાના,
 ગાફિલ નિશદિન ગોદ બિછાઈ. સોવત૦
 ઘોલ-ઘોલ વિષ ઘટમેં ડાલત,
 અમૃતકેા દેતે છટુવાઈ. સોવત૦
 ‘સંતશિષ્ય’ જાગો જન તખ લગિ,
 જબલગ દીપ ન જાત ખુઝાઈ. સોવત૦

પદ ૮૩ રાગ. બિલાવર, આશા.

ભૂલ જરા જખરું દુઃખ દે છે, અનુભવીઓ બધા એમજ કે’ છે.
 એક વચન અવળું વદવાથી, ખૂળ હૃદયમા પછી ખટકે છે.
 એક ક્રિયા અઘટિત કરવાથી, ભવઅટવીમાં તે ભટકે છે.
 લેશ ઉપરથી પગ ભટકે તો, ભૂતળ પર લાવી પટકે છે.
 એક અનલનો તીક્ષ્ણ તણુઓ, ભુવન ઘણું ને ભસ્મ કરે છે
 લેશ કલેશ વધીને આખર, ઝેર પછી ખહુ કાળ ઝરે છે
 કાર્ય બધાં ભારે કે હળવાં, ખેદરકાર થતાં બગડે છે.
 પસ્તાયે છે પાર વગરનાં, વિકલ થઈ ને જે વરતે છે.
 અદ્ય ભૂલ આરોગ્ય બગાડે, પ્રણળ દરદ વપુમાં પ્રગટે છે.
 ‘સંતશિષ્ય’ સમજી સમજે છે, ભૂલ્યા તે ભવમાંહે ભમે છે.

પદ ૮૪ રાગ. બિલાવર અથવા આશા.

અવર તણને ભજ અવિનાશી, શા માટે તું ધરે છે ઉદાસી.
 મૃગજળમાંહે મુગ્ધ બનીને, ફેગટનો ભટકે કાં ફાંસી.

આત્મરવિ અંતરપટ પાછળ, પ્રગટી રહ્યો છે પૂરણ પ્રકાશી.
કાંકાં કાં તું કોગટ મારે, વૈભવ આ છે સકળ વિનાશી.
ભયના કારણ છે તુજ ભેળાં, તજ દે તેને રહ્યો શુ વિમાસી.
'સંતશિષ્ય' સમજી જા શાણા, પરમામૃતપદનો થા પ્યાસી.

પદ ૮૫ રાગ લાવાણી

જિનકી આસ ધરી દૂંઢત હૈ, પાંવ પાંવ ધરતે ખ્યારે,
પડા પિંડમે કના ફિરત હો, નિજસે રંગ ન હૈ ન્યારે. ૧
નહિ હૈ ગિરિ કંદર કોતરપે, નહિ બાગ બગીચોં બનમે,
નહિ હૈ નગર મગર મંદિરમે, તપાસ કર તૂ હૈ તનમે. ૨
વિષ-રસ બિચમે રક્ત લયા તુ, સમરસ બિચ સમાયા ના
શુદ્ધ રૂપસે શુદ્ધ લયા ના, ગંડૂ કેડ ગેવાયા ના. ૩
જળલગ મૈલ રહો ઘટ અંતર, સદ્ગુરુ ભેદ બતાયા ના,
પાવે નહિ તબ પરમ જ્ઞાન જળ, અતર ધ્યાન લગાયાના. ૪
ભેદઅભેદ સંબંધ લયા સો ભેદ ભર્મ કા પાવેગા,
ભેદત ભેદ અભેદ વેદતે, અંતરવટ પડ આવેગા. ૫
જેહી ઠિકાના લગત ભયંકર, સો નિર્ભય મન લાવેગા,
નિર્ભય સ્થલ જળ લગે ભયંકર, તબ નિર્ભય પદ પાવેગા. ૬
ખેલ નહિ હૈ બચિત સમજના, ખેલ નહિ હૈ છોરેકા,
'સંતશિષ્ય' કહે સમજ વિના, થડ સભી કામ શિરદારીકા. ૭

પદ ૮૬ રાગ કાનહો. હળ આવરદા વ્યર્થ વિતાવી.
ગુણી એવા સંત ગમે છે (૨)

પરમારથના પરમ ક્ષેત્રમાં, નિત્ય મન ભ્રમર લમે છે. ટેક
 રાતદિવસ રસ સાથે જેના, અંતર રામ રામે છે;
 મનભુજ ગ ને પાંચ ઇદ્રિયો, હૃદય વિણુનિત્ય દમે છે. ગુણી.
 સાધન સમજીને સંયમનું, સાદા જમણુ જમે છે;
 વૈભવ સમજી વિનાશ વાળા, વિષય વિકાર વમે છે. ગુણી.
 નિર્વિષયી નિસ્પૃહી નિરંતર, નમ્ર દશાથી નમે છે;
 શમ હમ ઉપરતિ અને તિતિક્ષા, વિરાગમાં વિરમે છે. ગુણી.
 સુખહૃદય સરખા ગણી, પરિસહ ખાંતે નિત્ય ખમે છે;
 'સંતશિષ્ય' એ સુખદ સર્વને, સમરસમાહીંશમે છે ગુણી.

પદ ૮૭ રાગ-પીલુ; આશા.

આતમ દરશન વિરલા પાવે,
 દિવ્યપ્રેમ વિરલા પ્રગટાવે ટેક.
 એ મારગ સમજે જન વિરલા,
 વિરલાને એમાં રસ આવે. આતમં
 સદ્ગુરુ સંગ કરે કોઈ વિરલા.
 અમૃતક્ષલ કોઈ વિરલા ખાવે. આતમં
 અંતરમાં જાગે જન વિરલા,
 કર્મદળોને વિરલા હઠાવે. આતમં
 તજવાનું ત્યાગે કોઈ વિરલા,
 જ્ઞાનનદીમાં વિરલા નહાવે. આતમં
 આતમ રમણુ રમે કોઈ વિરલા,
 અમર ખુદી વિરલા અજમાવે. આતમં

સમજે આત્મસમા મહુ વિરલા,
 ધ્યાન પ્રભુનું વિરલા ધ્યાવે. આતમ૦
 અર્પી દે પ્રભુ અર્થે વિરલા,
 ‘સંતશિષ્ય’ વિરલા સમજાવે. આતમ૦

પદ ૮૮ રાગ-આવો મારા નટવર નાનડિયા.
 પ્રભુ હવે જાંઘ ગ્રહો મારી,
 હવે તો હું છેક ગયો હારી. પ્રભુ. ટેક.
 તુંને છોડી માયામાં રમિયો,
 સમજણુ વિણ ભ્રમિત થઈ ભમિયો,
 મારી ભૂલે ખુબ દુઃખો જામિયો. પ્રભુ. ૧
 જિનવર તુંને કદિયે નવ જાણ્યા,
 અરિઓને મેં આમંત્રી આણ્યા;
 માલિક થઈ મુજ ઘરમાં માણ્યા. પ્રભુ. ૨
 સમજ્યો પણ નહિ સમજ્યા જેવું,
 એથી મારે અખૂટ વધ્યું દેવું;
 સવળું કરતાં અવળું થયું એવું. પ્રભુ. ૩
 મારા દોષો કહેતાં મરું લાણ,
 રાંધો સદા ગર્વ વિષે ગાણ,
 પાપડોમાં પૂરણ રહ્યો પાણ. પ્રભુ. ૪
 પતિતને પાવન કરનારા,
 અહોનિશ અમૃત ઝરનારા,
 તિમિર ‘સંતશિષ્ય’ના હરનારા. પ્રભુ. ૫

પદ ૮૯ રાગ ધનાશ્રી.

જીવ તું જડ મૂખ થા મા, ખોટ બ્રાંતિએ તું ખા મા ટેક.
 આ મિત્ર આ અમિત્ર શાથી ? ઉગ્ય તું તે નીચ ક્યાંથી ?
 વેર જેર વિષે વણા મા, જીવ તું જડ મૂખ થા મા. ૧
 સર્વથી સખંધ કીધા, લહાવા સર્વ સાથ લીધા,
 તૃષ્ણાના પૂરે તણા મા. જીવ તું....૨
 સર્વ છે સમાન તારા, બાહ્યથી જણાય ન્યારા;
 ભેદની જાળે ભરા મા. જીવ તું....૩
 તાહરું સ્વરૂપ કેવું, અતરે વિચાર એવું,
 માયામાં ખાલી મરા મા. જીવ તું...૪
 આદર વિચાર આવા, સર્વને મિત્રો બનાવા;
 આજસ ન કરીશ આમાં. જીવ તું....૫
 તું તારો તો સર્વ તારાં, તું સારો તો સર્વ સારાં,
 હલકાઈ કરી હણા મા. જીવ તું....૬
 ‘સતશિષ્ય’ સુજ થાજે, ગાન પ્રભુજનાં ગાજે,
 માણુ તું સદા મજામાં. જીવ તું...૭

પદ ૯૦ રાગ-ભૈરવી ઢળ-યે સંત કૌન કહેગે.
 અક્ષલસે રે કૌન યે સંત કહેગે, મૂખ ન મમ ગહેગે રે.
 પરમારથ પ્રતિબોધ કે અપને, સ્વારથમેં હિ કસાવે,
 કહત એક અરુ કરત ઔર શઠ, ભોલેકો ભરમાવે રે.
 નગદ માલ કછુ નાહી બતાવે, ઉધાર કહકે ઉડાવે;
 સંત સમજકે શરણુ લિયા અરુ, ભવરણુ મેં હી રૂલાવેરે.

સાથી બનાયા સંત સમજકર, મારગ બિચ મરાવે;
 કીના ગુરુ કછુ જ્ઞાન ન દીના, ઝગડે મેં હી બુકાવે રે.
 વ્યાધિ બઢાવે બહુત દવાસે, ઉસ વૈધકો કૌન બુલાવે;
 તારક બુનકર તરણી જૈઠે, દરિયા બિચ કુળાવે રે.
 બિના સંત અવનિમેં ભાઈ, અમીરસ કૌન પીલાવે,
 ‘સંતશિષ્ય’ જિસકા તમ છૂટા. વોહી જ્યોત જગાવેરે.

પદ ૯૧ કરમ પરીક્ષા કરણ કુંવર ચાલ્યો રે—એ દેશી.
 કપલ જિનેશ્વર પ્રીતમ ગાહરો રે, ચૌર ન ચાહું રે કત,
 રીઝ્યો સાહેબ સંગ ન પરિહરે રે, ભાંગે સાદિ અન ત.
 પ્રીત-મગાઈ રે જગમાં સહુ કરે રે, પ્રીત-સગાઈ ન કોઈ;
 પ્રીત-સગાઈ રે નિરૂપાધિક કહીરે, સોપાધિક ધન ખોય.
 કોઈ કત કારણ કાષ્ઠ લક્ષણ કરે રે, મિલશું કંતને ધાય;
 એ મેળો નવિ કફીયે સંભવે રે, મેળો દામ ન હાય.
 કોઈ પતિરંજન અતિસેં તપ કરે રે, પતિરંજન તન તાપ;
 એ પતિરંજનમેં નવિ ચિત્ત ધર્યું રે, રંજન ધાતુ મીલાય.
 કોઈ કહે લીલા રે લખને અલખતણી રે, લખપુરે મન આશ;
 દોષ રહિતને રે લીલા નવિ ઘટે રે, લીલા દોષ વિલાસ.
 ચિત્ત-પ્રમન્ને રે પૂજનકલ કહ્યું રે, પૂજા અખંડિત એહ;
 કપટ રહિત ધર્મ આતમ અપીએ રે, ‘આનંદધન’ પદ તેહ.

પદ ૯૨ હળ-મારું મન મોહું શ્રી વિમલાચલે રે.
 પંખડો નિદાણું રે ખીજા જિન તણી રે, અજિત અજિત ગુણુ ધામ;

તે જે જિત્યારે તેણે હું જિતીઓરે, પુરુષ કીશ્યુમુજ નામ ?
 ચર્મનયનથી મારગ જોવતાં રે, ભૂદ્યો સકલ સંસાર,
 જે નયને કરી મારગ જોઈયે રે, નયન તે દિવ્ય વિચાર.
 પરંપરાયે જગ જોતો ફરે રે, અંધો અધ પલાય;
 વસ્તુ વિચારેરે જો આગમે કરી રે, ચરણ ધરણ નહિ ઠાય.
 તર્ક વિચારેરે વાદપરંપરા રે, પાર ન પહોંચે કોય;
 અભિમતે વસ્તુ વસ્તુગતે કહે રે, તે વિરલા જગ જોય.
 વસ્તુ વિચારેરે દિવ્યનયનતણોરે, વિરહ પડ્યો નિરધાર;
 તરતમ જોગે રે તરતમ વાસનારે, વાસિત યોધ આધાર.
 કાલલગ્નિધ લહી પંથ નિહાળ્યું રે, એ આશા અવિલંબ,
 એ જન જીવેરે જિનજી જાણુજોરે, 'આનંદધન' મત અળ.

પદ ૯૩ રાગ ભૈરવ

અજિત જિનંદ દેવ, ચિરચિત્ત ધ્યાઈએ.
 ચિરચિત્ત ધ્યાઈએ—પરમ સુખ પાઈએ અજિત. ટેક.
 અતિ નીકે ભાવજલ, વિગત મમત મલ,
 એસો જ્ઞાનસરથી સુજલ ભર લાઈએ. અજિત. ૧
 કેસર સુમતિ ઘોળી, ભરી ભાવના કચોરી,
 કરમન ભોરી અંગ—અગિયા રચાઈએ અજિત. ૨
 અભય અખંડ કચારી, સીંચકે વિવેક વારી;
 સહજ સુભાવમે, સુમન નિપજાઈએ. અજિત. ૩
 ધ્યાન ધૂપ જ્ઞાન—દીપ, કરી અષ્ટ કર્મ ઝીપ;
 હ્રિધ સરૂપ તપ, નૈવેદ્ય ચડાઈએ. અજિત. ૪

લીજિયેં અમલ દલ, ઢાઈએં સરસ ફળ;
 અક્ષત અખંડખોધ સ્વસ્તિક લખાઈએ. અજિત. ૫
 અનુભવ ભોર લયો, મિથ્યા મત દૂર ગયો,
 ઠરી જિન સેવ ઈમ, ગુણુ પુનિ ગાઈએ. અજિત. ૬
 ઇણુ વિધ ભાવસેવ, કીણુએ સુનિત્યસેવ;
 'ત્રિદાનંદ' પ્યારે ઈમ, શિવપુરી પાઈએ. અજિત. ૭

પદ ૬૪ મન મધુકર મોહી રહ્યો-એ દેશી.
 સંભવ જિનવર વિનતી, અવધારો ગુણુ ગ્યાતારે;
 ખામી નહિં મુજ ખિજમતે, કદીય હોશો ફલદાતારે. સં
 કરજોડી ઉભો રહું, રાત દિવસ તુમ ધ્યાનોરે;
 જો મનમાં આણો નહિ, તો શુ કહીએ છાનોરે સંભવ-
 ખોટ ખલને કો નહિ, દીજે વંછિત દાનોરે;
 કરુણા નજર પ્રભુજી તણી, વાધે સેવક વાનોરે. સંભવ. ૩
 કાલલખિધ ને મતિ ગણો, ભાવલખિધ તુમ હાથેરે;
 લડયડતું બચ્યુ ગજ તણું, ગાજે ગયવર સાથેરે. સંભવ. ૪
 દેશો તો તુમહી ભલું, બીજને તો નવી બચ્યું રે;
 'વાચક યશ' ઠહે સાંઈશું, ફળશે એ મુજ સાચું રે. સંભવ.

પદ ૬૫ રાગ-ધનાશ્રી-ઢળ-આજ નિહોજેરે દીસે.
 અભિનંદન જિન ! દરિસણુ તરસીયે, દરિસણુ ફલંભદેવ;
 ગતમત લેદેદે જે વર્ધ પૂછીએ,
 સહુ ધાયે અહમેવ. અભિનંદન૦

સામાન્યે કરી દરિસણુ દોહેલું, નિર્ણય સકલ વિશેષ;
મદમે ઘેરોરે અઘો કેમ કરે,

રવિ શશિ રૂપ વિલેખ. અલિનંદન૦
હેતુ વિવાદે હો ચિત્તધરી જોઈએ, અતિ દુર્ગમ નયવાદ,
આગમ વાદે હો ગુરુગમ હો નહી,

એ સખલો વિખવાદ. અલિનંદન૦
ઘાતી દુંગર આડા અતિ ઘણા, તુજ દરિસણુ જગનાથ;
ધિઠાઈ કરી મારગ સંચરું,

સગું કોઈ ન સાથ. અલિનંદન૦
દરિસણુ દરિસણુ રટતો જો ફરું, તો રણુ રોઝ સમાન;
જેહને પિયાસા હો અમૃતપાનની,

કિમ ભાંજે વિષપાન. અલિનંદન૦
તરસ ન આવે હો મરણુજીવન તણો, સીઝેજેદરિસણુકાજં;
દરિસણુ દુલ્લ સુલલ કૃપા થકી,

‘આનંદધન’ મહારાજ. અલિનંદન૦

પદ ૯૬ ઝાંઝરીયા મુનિવરની દેશી.

સુમતિનાથ ગુણસુ મિલીજી, વાઘે મુજ મન પ્રીતિ,
તેલ જિંદુ જેમ વિસ્તરેજી, જલ માંહી લલી રીતિ.

સોભાગી જિનસુ લાગ્યો અવિહક રગ.

સજ્જનસુ જે પ્રીતડીજી, છાની તે ન રખાય;
પરિમલ કસ્તુરી તણોજી, મહી માંહે મહકાય. સો૦

આંગલિએ હંકાય ન મેરૂ, છાળડિયે રવિ તેજ;
 અંજલિમાંજિમગંગ ન માંયે, મુજમન તિમ પ્રભુ હેજ. સોં
 હુઓ છિયે નહિ અધર અરૂણ જિમ, ખાતા પાન સુરંગ;
 પીવત ભર ભર પ્રભુગુણ પ્યાલા, તિમ મુજ પ્રેમ અલંગ. સોં
 હાંકી ઈંદ્ર પલાલસુંજી, ન રહે લહિ વિસ્તાર;
 'વાચકથશ' કહે પ્રભુ તણોજી, તિમ મુજ પ્રેમ પ્રદાર. સોં

પદ ૯૭ રાગ-સારંગ તથા મદ્ધાર. લલના દેશી.
 શ્રી સુપાસજિન વદિયે, મુખ સંપત્તિને હેતુ લલના.
 શાંત સુધારસજલનિધિ, ભવસાગર માહે સેતુ લલના. શ્રી.
 સાત મદ્દાલય ટાલતો, અમ્મ જિનવર દેવ. લલના.
 સાવધાન મનસા કરો, ધારો જિનપદ સેવ. લં શ્રી. ૨
 શિવશંકર જગદીશ્વર, ચિદાનંદ ભગવાન. લલના.
 જિન અરિહા તિર્યંકરૂં, જ્યોતિ સ્વરૂપ અસમાન લં શ્રી. ૩
 અલખ નિરજન વચ્છલ, સકલ જંતુ વિસરામ. લલના.
 અભયદાન દાતા સદા, પૂરણ આત્મનામ. લં શ્રી. ૪
 વીતરાગમદકંઠના, રતિ અરતિ ભય શોગ. લલનાં
 નિંદ્રા તંદ્રા દુરિતદશા, સ્થિત અખાધિત યોગ લં શ્રી. ૫
 પરમ પુરુષ પરમાત્મા, પરમેશ્વર પરધાન. લલના.
 પરમ પદારથ પરમેષી પરમદેવ પરમજ્ઞાન. લં શ્રી. ૬
 વિધિ વિરચિ વિશ્વંજરૂં, અપિકેશ જગનાથ. લલના.
 અમલર અધમોચન ધણી, સુકિત પરમપદ સ્વાધ. લં શ્રી. ૭

એમ અનેક અભિધાનથી, અનુભવ ગમ્ય વિચાર લં
બેહુ જાણે તેહને કરે, 'આનંદધન' અવતાર. લં શ્રી. ૮

પદ ૯૮ દાસ અરદાસ શી પેરે કરેજી. એ દેશી
વિમલ જિન વિમલતા તાહરીજી, અવર ખીજે ન કહાય,
લધુ નદી જિમ તિમ લંઘીયેજી, સ્વયંભૂ રમણુ ન તરાય. ૧
સકલ પૃથ્વી ગિરિ જલ તરજી, કોઈતોલે એક હથથ,
તેહ પણુ તુજ ગુણગણુ લાણીજી, ભાખવા નહીં સમરથ. ૨
સર્વ પુદ્ગળ નલધર્મનાજી, તેમ અધર્મ પ્રદેશ,
તસ ગુણુ ધર્મ પર્જવ સહુજી, તુજ ગુણુ એક તણો લેશ. ૩
તાહરા શુદ્ધ સ્વભાવનેજી, આદરે ધરી ખંડુમાન,
તેહને તેહીજ નીપજેજી, એ કોઈ અદ્ભુત તાન. ૪
તુમ પ્રભુ તુમ તારક વિભુજી, તુમ સમો અવર ન કોય;
તુમ દરિસણુ થકી હું તર્યોજી, શુદ્ધ અવલબન હોય. ૫
પ્રભુ તણી વિમલતા ઓળખીજી, જે કરે થિર મન સેવ,
'દેવચંદ્ર' પદ તે લહેજી, વિમલ આનંદ સ્વયમેવ. ૬

પદ ૯૯ રાગ-પ્રભાતિ.

ધાર તરવારની સોહલી દોહલી,
અઉદમાં જિન તણી ચરણુ સેવા;
ધાર પર નાચતા દેખ બાજીગરા,
સેવના ધાર પર રહે ન દેવા. ધાર. ૧
એક કહે સેવિયે વિવિધ કિરિયા કરી,
ફલ અનેકાંત લોચન ન દેખે;

ફલ અનેકાંત કિરિયા કરી બાપડા,
 રડવડે ચાર ગતિમાંહે લેખે. ધાર ૨
 ગઝના ભેદ બહુ નયણુ નીહાળતા,
 તત્ત્વની વાત કરતાં ન લાગે;
 ઉઠર ભરણાદિ નિજ કાજ કરતાં થકાં,
 મોહ નડિયા કલિકાલરાજે. ધાર. ૩
 વચન નિરપેક્ષ વ્યવહાર જુઠો કહ્યો,
 વચન સાપેક્ષ વ્યવહાર સાચો;
 વચન નિરપેક્ષ વ્યવહાર સંસારફલ.
 સાંભળી આદરી કાંઈ રાચો. ધાર. ૪
 દેવશુક્રધર્મની શુદ્ધિ કહો કેમ રહે,
 કેમ રહે શુદ્ધ શ્રદ્ધાન આણો;
 શુદ્ધ શ્રદ્ધાન વિણ સર્વ કિરિયા કરી,
 છાર પર લીધાનું તેહ જાણો. ધાર. ૫
 પાપ નહિ કોઈ ઉત્સૂત્ર ભાવણુ નિરૂપો,
 ધર્મ નહિ કોઈ જગસૂત્ર સરિખો;
 સૂત્ર અનુસાર જે ભવિક કિરિયા કરે.
 તેડનું શુદ્ધ ચારિત્ર પરિખો. ધાર. ૬
 એડ ઉપદેશનો ચાર સંદેશથી.
 જેહ નર ચિત્તમે નિત્ય ધાવે:
 તેહ નર દિવ્ય બહુ કાલ સુખ અનુભવી,
 નિત્ય 'જ્ઞાનદધન' રાજ પાવે. ધાર. ૭

પદ ૧૦૦ રાગ-ગોડી ઢળ રસિયાની.

ધર્મજિનેશ્વર ગાઉ હો રંગસું, ભંગ મ પડશે હો પ્રીત જિને
 બીજો મનમંદિર આણું નહિ, એ અમ કુળવટ રીત. જિ૦૧
 ધરમ ધરમ કરતો જગસહુ ફિરે, જાણે ન ધર્મનો મર્મજિ૦
 ધર્મજિનેશ્વર ચરણુ ગ્રહ્યા પછી, કોઈ ન ણાંધે હો કર્મ. જિ૦૨
 પ્રવચન અંજન જો સદ્ગુરુ કરે, દેખે પરમ નિધાન જિ૦
 હૃદયનયનથી નિહાળે જગધણી, મહિમા મેરુસમાન જિ૦૩
 દોડત દોડત દોડત દોડીઓ, જેતી મનની દોડ જિ૦
 પ્રેમ પ્રતીત વિચારો દૂકડી, ગુરુગમ લેજો જોડ. જિ૦૪
 એક પખી કેમ પ્રીતિ પરવડે, ઉભય મિલ્યા હુએ સધ જિ૦
 હું રાગી હું મોહો ફિદિયો, તુમે નિરાગી નિરખંધ. જિ૦૫
 પરમનિધાન પ્રગટ મુખઆગળે, જગત ઉલંઘી જાય જિ૦
 જ્યોતિવિનારે જુઓ જગદીશજી, અ ધો અંધ પીલાય જિ૦૬
 નિર્મળ ગુણુમણિ રોહણુ ભૂધરા, મુનિજન માનસહંસ જિ૦
 ધન તે નગરી ધન વેળા ઘડી, માંતપિતા કુળવંશ. જિ૦૭
 મન મધુકર વર કર જોડી કહે, પદકજ નિકટ નિવાસ જિ૦
 ધન નામી 'આનંદધન' સાંભળો, એ સેવક અરહાસ. જિ૦૮

પદ ૧૦૧ સાહેલડિયાં. એ દેશી.

શાંતિજિનેશ્વરથી - કરો સાહેલડિયાં,

.. ચોલ મજીઠનો રંગ રે ગુણુવેલડિયાં.

સાચો રંગ તે ધર્મનો સાં બીજો રંગ પતંગ રે ગુણુ

ધર્મ રંગ જીરણ નહિ સાં દેહ તે જીરણ થાય રે ગું
 સોનુ તે વિણસે નહિ સાં(એનો)ઘાટ ઘડામણ જાય રે ગું
 ત્રાંણુ જે રસ વેધિયુ સાંતે (તો) હોયે સાચું હેમ રે ગું
 કરિ ત્રાંણુ તે નવિ હુએ સાં એવો જગજુર પ્રેમ રે ગું
 ઉત્તમ ગુણ અનુરાગથી સાં લહીએ ઉત્તમ ઠામ રે ગું
 ઉત્તમ નિજ મહિમા વધે સાં દીપે ઉત્તમ ધામ રે ગું
 ઉદકગિહ સાગરસંયોગ સાં જિમહોયે અક્ષયઅભગરે ગું
 'વાચકચક્ર' કહે પ્રબુગુણે સાંતિમ મુજ પ્રેમ પ્રસંગરે ગું

પૃ ૧૦૨ નિંદરડી વેરણ હોઈ રહી-એ દેશી
 પાશ્વં પ્રભુનુ પ્રીતડી.

મુજને ન ગમે હો ખીલનો સંગ કે-
 માલતીકૃષ્ણે મોહીએ,

કિમ બેસે હો યાવળતર ભૂંગ કે. પાશ્વં
 ગંગાજલમા જે રચ્યાં,

કિમ છિલ્લર હો રતિ પામે મરાલ કે-
 મરોવર જલધર જલવિના,

નવિ ચાહે હો જગ ચાતકબાલ કે. પાશ્વં
 કાકિલ કલ કૃતિત કરે.

પાગી મંજરી હો પંજરી સહકાર કે-
 સોપાન તરુવર નરિ ગમે,

ગિરચાચું હો હોયે શુભનો પ્યાર કે. પાશ્વં
 કમલિની દિનકર દર શહે.

વળી કુમુદિની હો ધરે ચંદનું પ્રીત કે-

ગૌરી ગિરીશ ગિરિધર વિના,

નવિ આહિ હો કમલા નિજ ચિત્ત કે. પાર્શ્વ૦

તિમ પ્રભુસુ મુજ મન રમ્યુ,

ખીનસું હો નવિ આવે દાય કે-

શ્રીનયવિનય વિખુધતણો,

‘વાચકજસ’ હો નિત નિત ગુણ ગાય કે. પાર્શ્વ૦

પદ ૧૦૩ રાગ-ધનાશ્રી.

ગિરુઆ રે ગુણુ તુમ તણા, શ્રીવર્ધમાન જિનરાયારે;
સુણુતા શ્રવણે અમી ઝરે, મારી નિર્માળ થાયે કાચારે. ગિ૦
તુમ ગુણુગણુ ગંગાજળે, હું ઝીલીને નિર્માળ થાઉ રે,
અવર ન ધંધો આદરુ, નિશદિન તોરા ગુણુ ગાઉ રે ગિ૦
ઝીલ્યા જે ગંગાજળે, તે છિલ્લર જળ નવ પેસે રે,
માલતી કૂલે મોહિયા, તે બાવળ જઈ નવ બેસે રે. ગિ૦
ઇમ અમે તુમ ગુણુ ગોઠશું, રંગે રાચ્યાને વળી માચ્યારે,
તે કેમ પરસુર આદરે, જે માયાને વશ માચ્યારે ગિ૦
તું ગતિ તું મતિ આશરો, તું આલંબન મુજ પ્યારોરે,
‘વાચકજસ’ કહે માહરો, તું જીવન જીવ આધારો રે. ગિ૦

પદ ૧૦૪ ઢળ-શ્રી જિન મુજને પાર ઉતારો.

મહાવીર અમને પાર ઉતારો, અમને સેવક તરીકે સ્વીકારે
ભ્રમિતપણે ભટકયો ભવભવમાં, આંવ્યો ન દુઃખનો આરે

મોહનીકર્મ મુંઝાવી મુંઝાવી, વ્યાધિનો કરે છે વધારો. મં
 અત્યાચાર્ય નથી સમજાતું, માયા કરે છે મુંઝારો;
 ભક્તવત્સલ તમે ભવદુઃખલ જન, આશ્રિતજાણી ઉગારો. મં
 દુરિત અનેકથી દગ્ધ થયેલા, સાહેબ અમને બુધારો,
 દોષ તરફ દ્રષ્ટિ નવ કરશો, એ અરણ્ય અવધારો. મં
 અધમ ઉદ્ધારક તારક જિનવર, વિપત્તિ અમારી વિદારો;
 શુદ્ધ સ્વરૂપી સહજાનદી, નાથ ન કરશો ન્યારો. મં
 જેવા તેવા તોય તમારા, વિભુ અમને ના વિસારો;
 'સંતશિષ્ય'ના મનમદિરમાં, પાવન કરવા પધારો. મં

પદ ૧૦૫ ગા. માહ-હળ-વીગવૈધ્યાના ચારી
 અમૃત જરનારા, સુખ દરનારા, દુઃખ હરનારા દેવ ! દેક.
 તિદ્ધારથકુલ અંદલોરે, ત્રિશલાદેવી નંદ;
 સારથવાડ શિવપુત્રોના, કરણાના પ્રભુ કંદ રે. અં
 ભવીને ભવજળ તારવા. હરવા ત્રિવિધ તાપ,
 જન્મ મરણોત્તે જગનાનાયક, તુજશુભ્ર અમિત અમાપદે અં
 પાપ તાપ પરિતાપ મટાડી, કર નિર્જળતા નાશ;
 મેઘભાવ તોડી ઘટધટમાં, વિન્ધપતિ કર વાસરે. અં
 નમાનગાંઠે સર્વ શુધારા, પૂરણુ કર પરમેશ;
 કાદવ જેવા કુટિલ કર્મના, શાદ અમારા કલેશરે. અં
 સર્વદેવના દેવ દયાળુ, હરકતા તું હરનાર;
 'સંતશિષ્ય' વિન્નત હર વહાલા, આનંદના દરનારદે. અં

પદ ૧૦૬ રાગ-આશાવરી.

ખ્યાલો વીર તણો કોણુ પાય ? ખ્યાલો ટેક.
પ્રેમ સહિત પાયે કોઈ ખ્યાલો, જન્મમરણ દુઃખ જાય. ખ્યા
એ રસમાંહે મસ્ત મુનિજન, સિદ્ધ સ્વરૂપે થાય. ખ્યા
પીનારા તે અમર પિયાલો, દેવરૂપે દેખાય. ખ્યા
અંધકાર ટાળે અતરનું, નયને બધું નિરખાય. ખ્યા
'સંતશિષ્ય' અનુભવી એ રસના, પ્રેમ ભરીભરી પાય. ખ્યા

પદ ૧૦૭ રાગ-આશાગોડી

સમજે સો સુખ પાવે સાધુ ! સમજે સો સુખ પાવે ટેક
શાસ્ત્રદષ્ટિ ગુરુબચન બિચારસે, ઘટહીપક પ્રગટાવે. સાધુ
વહ દેખત હે હિતાહિતકો, અંતરધ્યાન લગાવે. સાધુ
બિના બિચાર કરત જો કારજ, અંધા હો અથડાવે. સાધુ
સમજબિના જો ઔષધ ખાવે, વહ મૂરખ મરજાવે. સાધુ
મીચિ નયન જો ચલે કુપથમે, વહ નર ખતરા ખાવે. સાધુ
'સંતશિષ્ય' નર શાણા વહ જો, સમજ સમજ ગુણગાવે સા

પદ ૧૦૮ રાગ-આશાવરી.

બના દો, બુદ્ધિહીન ભગવાન ! ધ્રુવ.
તર્કશક્તિ સારી હી હરલો, હરો જ્ઞાન વિજ્ઞાન;
હરો સભ્યતા શિક્ષા સસ્કૃતિ, નવ્ય જગતકી જ્ઞાન. ૧
વિદ્યા ધન મદ હરો હરો હે હરે ! સભી અભિમાન;

નીતિ ભીતિમે પિંડ છુટાકર, કરો સરલતા દાન. ૨
 નહીં ગાહિયે ભોગ યોગ કુછ, નહીં માન સન્માનઃ
 આમ્ય ગેવાર બનાદો તૃણસમ, દીન નિપટ નિર્માન. ૩
 ભરદો દુદય ભક્તિ શ્રદ્ધામે, કરો પ્રેમકા દાન,
 પ્રેમસિંધુ નિજ મધ્ય દુષ્ણ કર, મેટો નામ નિશાન. ૪

પદ ૧૦૯ રાગ-સોરઠ.

મેરે દિલમે' મેરા ખ્યારા, હૈ મગર મીલતા નહીં;
 ચક્ષુમે' ઉસ્કા નઝારા, હૈ મગર મીલતા નહીં. મેરે.
 દુહતા પ્રીત્તા હું ઉસ્કો, દર બદર ઔર ફૂલકુ;
 મેરે ઘરમે' મેરા ખ્યારા, હૈ મગર મીલતા નહીં મેરે.
 શેખ હુદે હૈ હરમમે'. ઔર બીરહમન દેરમે';
 હર જગા ઉસ્કા પુદારા, હૈ મગર મીલતા નહીં. મેરે
 મેરે ઘરમે' વોલી ખેલે. ઔર ખેલાવે સુજકો વો;
 ઘરમે' હુસ્નકા હુલાગ, હૈ મગર મીલતા નહીં. મેરે
 કયા કરે કુછ બસ નહીં, અનવર ચહાં લાગ્યાર હૈ;
 પરમ વો ફિતખર હમારા, હૈ મગર મીલતા નહિ. મેરે.

પદ ૧૧૦ રાગ-હોરી

હરિ ' હું દાસ તમારો, કેન્હુકર કેમ વિસારો ? હરિ.
 સર્વોન્તર ચર્ચ કયાં સંતાયા ? આપ વિના નથી આરો;
 ભગદારક આ ભવભાગરમાં, બહુ અશકત ગિચારો;
 કેમેય ન હેયું કિનારો .... હરિ.
 ઉત્તમ નોકા નસ્તન આબુ, પણ નાવિક નહિ ચારો;

શી રીતે પ્રભુ પાર પમાશે, હરકત થાય હનરો;
 એમાં અપરાધ ન મારો .... હરિ.
 તાર્યો જેમ તમે ગજપતિને, તેમ મને પણ તારો;
 આશા તુષ્ણા મમતા મગરે, પકડ્યો છે પરખારો;
 જેખો પણ કાં ન પધારો? .... હરિ.
 લાગ્યો છે વડવાનલ યોગમ, હે ઠાકર ! ઝટ ઠારો,
 શરણાગત પાલક પણ રાખી, 'કેશવ' હરિ કર ધારો;
 મેલી વિપરીત વિચારો. .... હરિ.

પદ ૧૧૧ ઢળ-આવો મારા નટવર નાનડિયા
 કરુણાનિધિ કરુણા જરૂર કરજો, અંધારુ હૃદય તારું કરજો, ટેક
 કહીશ પ્રભુ ! તેમ સદા કરશું, દોષો થકી જરૂર હવે કરશું;
 તારા વિના કેમ કહો તરશું..... કરુણા ૦ ૧
 શરણું હવે સર્વસ્થળે તારું, મસ્તક તારા ચરણકમળ મારું;
 ખીણું મને કોઈ નથી ખારું..... કરુણા ૦ ૨
 ત્રિભુવનપતિ સમજ તારો, કરીશ નહિ નાથ મને ન્યારો,
 ઠાકર ભવતાપ થકી ઠારો..... કરુણા ૦ ૩
 માલિક મારાદોષો છે મોટા, આચરણો મેં આચરિયાં ખોટા;
 દંભી થઈ વાળ્યા ઘણા ગોટા..... કરુણા ૦ ૪
 ભ્રૂંભૂં જિગરતણી જ્યારે, પાકી મને પ્રતીત થઈત્યારે;
 વહાલો વસ્યો ઘટડામાં મારે..... કરુણા ૦ ૫
 મીઠી તારી દૃષ્ટિ જ્યાં થાયે, જરૂર મારા જન્મ મરણ જાયે;
 આનંદ 'સ તશિષ્ય'ને ઉભરાયે..... કરુણા ૦ ૬

પદ ૧૧૨ રાગ-પ્રભાતિયુ,

સચ્ચિદાનંદધન પ્રદા શાંતિકરા,

અરજ સેવક તણી ઉર સ્વીકારી;

હૃદય હામે હરી હરિત હુરે કરી,

અખૂટ અરણ્ય થકી લે ઉતારી. ૧

હુષ્ટકૃત્યો વડે હુ ખદદળ મેળવી,

દોષ હુંગર તળે હું દબાયો;

જિનવરા જ્ઞાનવિષ્ણુ જન્મ એળે ગયો,

પરમ જ્યોતિ વિના પાર ના'વ્યો. ૨

ગરૂડ ગાળે સદા જેહ ઉદ્યાનમાં,

ફળિધરો આવી ત્યાં કેમ કરશે ?

અનુલબ્ધના ધણી નાથ મુજ શિરછતે,

ચોરડા ચોરીઓ કેમ કરશે ? ૩

વજ્રમય કોટવર અગ્નિનો જ્યાં ક્યો,

પેસી ત્યાં હીમ શું પ્રાણુ હરશે;

વિશ્વપતિ વૈદ્ય જે હૃદયમાં વસી રહ્યો,

વ્યાધિઓ હૃદયમાં કેમ કરશે ? ૪

કેસરીશિલ્પ જ્યાં નિત્ય કોડા કરે,

અવર પશુ જો સ્થળે કેમ પેસે;

અંશુમાલી તાજા અંશુની આગળે,

રજનીનું રાજ્ય તે કેમ રહેશે ? ૫

જેઠના આગણે કદપતરુ જાગિયો,

દાઢ દારિદ્ર્યને કેણુ દેશે ?

અમીતણા ઝરણમાં વિષનો વાસ કયાં,
 શાંતિથી કોણ સંતાપ સહેશે ? ૬
 દેવ ! અમીદષ્ટિ તુજ દાસ ઉપર થયે,
 વિપદમય વાદળાં જરૂર જાશે
 ‘સંતનાશિષ્ય’નું અચળ શ્રદ્ધા વડે,
 શાંતિમય સ્મરણથી શ્રેય થાશે. ૭

પદ ૧૧૩ રાગ—પ્રભાતિ.

રાત્રિ અધારી ને ગગનમાં વાદળાં,
 તિમિર પર તિમિરના ઓઘ છાયા.
 પૃથિવી આકાશ સૌ એક રંગે મળ્યાં,
 વિકટ વનમાં પડ્યો વિશ્વરાયા ! ૧
 સૂર્યનો અસ્ત ને ધ્રુવ દીસે નહિ,
 નાથ શી રીત સૂઝે દિશાઓ !
 મુશલ શી ધારથી મેઘ વૃષ્ટિ કરે,
 વાયુ વેગે તૂટે ઝાડવાંઓ. ૨
 પંથમાં કીચડ ને કલણ ભરપૂર છે,
 કંટકોની પડી છે પથારી,
 વિષમ સયોગમાં કઠિણ મુસાફરી,
 છે પ્રભુ એક આશા તમારી. ૩
 તેજનું તત્ત્વ કો દાસ પાસે નથી,
 નેત્ર ખુલ્લાં પરંતુ નકામા;

ઠંડીથી ઠડઠડે અસ્થિ સૌ અંગનાં,
 કેમ રાજુ પ્રભુ ધીર આમાં ? ૪
 કાટકા ઘોરથી મેઘ ગાજી રહ્યા,
 ફૂડકડે પ્રાણુ અતિ ત્રાસ પામી;
 હાથ ઝાલ્યા દયા લાવીને દોરજો,
 હે કૃપાનાથ આધાર સ્વામી ! ૫
 સચ્ચિદાનંદ છો તેજ અંબારને,
 ત્રાસ આ તિમિરથી હુઝ પામે-
 ના ઘટે ના ઘટે નાથ એ વિપમતા,
 આપના હૃદયમાં કેઈ ઠામે. ૬
 દિવ્ય તેજે ઠરો દેખતા નેત્ર આ,
 સ્પષ્ટતાથી દશે ત્રિશ લાલુ;
 પંથ મારા પ્રકાશિત સહુ ધાય એ,
 યાચું જો દીનજનુ દયાળુ ! ૭

પદ ૧૧૪ રાગ-પ્રભાતી.

આજ આનંદ મુજ અંગમાં પ્રગટિયો,
 જગદુવન જીવન મેં નયજો નીરજ્યાઃ
 આંખ શીતળ થઈ વિપત સઘળી ગઈ.
 પૂર્ણ પરિણામે આજ પરખ્યા. ૧
 સ્યામમુંદરના સ્વરૂપ મું વાહુંલ,
 કેટિ મૂરજનાળી કાન્નિ લાજે,

હેમ હીરામણિ જ્યોતિ જ્યાં ઝળહળે,
 જેને અજવાળે ત્રૈલોક ગાજે. ૨
 શબ્દની ચમકથી ચિત્ત ચેતી ગયુ,
 આપ સદ્ગુરુજીએ સાન આપી;
 હુંપણુ હારતાં સહજ પામ્યો હરિ,
 કર્મનાં બંધ નાખ્યા જ કાપી. ૩
 કર્મ ને ભર્મનું સ્વપ્ન સતાર્ય ગયુ,
 ધોરનિંદ્રા થકી જોયુ જાગી,
 તુરિયાતીતથી અરુણ ઉદય થયો,
 અજ્ઞાનઅધારની બ્રાંતિ ભાંગી. ૪
 સાખ્ય વેદાંતમાં કોણુ શોધન કરે,
 મૂર્તિવંતા મને માવ મળિયા,
 હું હરિમાં હરિ માહરે અંતરે,
 સભર ભરિયા જેમ પ્રહ્લ દરિયા. ૫
 કોઈ તીરથ કરે કોઈ દેવળ કરે,
 કોઈ ખટ્વદર્શન જોગ સાધે,
 એજ ઈશ્વર મને અંગમાં પ્રગટિયા,
 સદ્ગુરુ શબ્દની ચોટ લાધે. ૬

પદ ૧૧૫ ઢળ તમે તો તમારા બિરુદો જોશો.
 એકને વળગિયા છે એટલા જ ઊગર્યા રે,
 દાણાઓ ખીજી (તો) દળાયારે વહાલા એકને ટેકો

એકને પિછાણ્યો તેણે સૌને પિછાણ્યા રે,
 લક્ષ વિના અવર લઢાયા રે વહાલા. એકને ૧
 એકનું શરણુ તેને પરવા ન પરની રે,
 ઘણાવાળા લવમાં ગુંચાયા રે વહાલા. એકને ૨
 એકની વછટયા તે મળી ગયા મોતને રે,
 એકવાળા એકમાં સમાયા રે વહાલા. એકને ૩
 ‘સંતશિષ્ય’ એક સાધ્યે સર્વને સાધ્યા રે,
 તણ હીધું એક તે તણાયા રે વહાલા. એકને ૪

પદ ૧૧૬ રાગ-ગેરવ, ઢળ રાત્ત હું મેં.
 પગમેદેવ પરબ્રહ્મ પ્રકાશક પરમજ્ઞાન પરમેશ,
 ઉચ્ચ ક્રમે પ્રભુ આર્યધર્મનો, ઉત્તમ એ ઉદ્દેશ. પરમ
 વિદ્યાદગ વિપવાદ વિહારક, વિશ્વેશ્વર વાલેશ;
 કાલવ સરળા કુટિલ કર્મના, કાલ અમારા કલેશ. પરમ
 પાપ તાપ પરિનાપ મટાડી; અવિચળ કરો ઉત્તર,
 એકલાવ તોડી ઘટઘટમાં, વિશ્વપતિ કર વાસ. પરમ
 સર્વદેવતા દેવ દયાશુ, તું હુઝારાં દરનાર:
 ‘સંતશિષ્ય’ કરી વિનય વિધિથી, વંદે વારંવાર. પરમ

પદ ૧૧૭ ધ્યન્યાત્મકલય.
 નાથ વૈભવને નાથ પ્રભુ ! નુંદી નુંદી ! !
 નાથ વૈભવને નાથ પ્રભુ ! નુંદી નુંદી ! ! નાથ

તાત વોણાને તાત પ્રભુ ! તુંહી તુંહી !!

માત વોણાને માત પ્રભુ ! તુંહી તુંહી !! નાથ૦

બ્રાત વોણાને બ્રાત પ્રભુ ! તુંહી તુંહી !!

નાત વોણાને નાત પ્રભુ ! તુંહી તુંહી !! નાથ૦

અમોને ચક્ષુ આપનાર પ્રભુ ! તુંહી તુંહી !!

અમારા કષ્ટ કાપનાર પ્રભુ ! તુંહી તુંહી !! નાથ૦

તણાતાને તારનાર પ્રભુ ! તુંહી તુંહી !!

નિરાધારનો આધાર પ્રભુ ! તુંહી તુંહી !! નાથ૦

અમારા પામરના પ્રાણ પ્રભુ ! તુંહી તુંહી !!

ખરા હીરાની ખાણ પ્રભુ ! તુંહી તુંહી !! નાથ૦

અખૂટ શાન્તિના ધામ પ્રભુ !! તુંહી તુંહી !!

અમ હૈયાની હામ પ્રભુ !! તુંહી તુંહી !! નાથ૦

સર્વ જ્ઞાતાનુ જ્ઞેય પ્રભુ ! તુંહી તુંહી !!

સર્વ ધ્યાતાનુ ધ્યેય પ્રભુ ! તુંહી તુંહી !! નાથ૦

નિર્જીવોનો જીવ પ્રભુ ! તુંહી તુંહી !!

શાન્તિ આપનાર શિવ પ્રભુ ! તુંહી તુંહી !! નાથ૦

પ્રભુ એકમાં અનેક રૂપ તુંહી તુંહી !!

તું અનેક માહે એક પ્રભુ ! તુંહી તુંહી !! નાથ૦

‘સતશિષ્ય’ તણા સાથ પ્રભુ ! તુંહી તુંહી !!

અમારા સર્વેના નાથ પ્રભુ ! તુંહી તુંહી !! નાથ૦

પદ ૧૧૮ ભજન હળ-સુંદર શ્યામ હો તણ.

સુંદરશ્યામ હો તણ અમને,

શિવપુરના વાત્રી આવા ન બનીએ છ. ટેક.

મુના નગરમાં વા'લા પડી હડતાવું છ,

હાટોહાટ તાળાઓ દેવાણા. સુંદર૦

કાણુ (રે) ઉધારે હવે અમને અડી આપે છ,

કિસ્તાર નામના કરિયાણા. સુંદર૦

રમુદ્ધિએ ભરી તારી સાહેબાં વખારુ છ,

બહુ મૂલા માણેકને મોતી. સુંદર૦

અરેરે એનાએ કરી બંધ દરવાજા છ,

ગાઠ્યા શુ સખી નાથા રોતી. સુંદર૦

નિલ રે દિવાનું મારુ ઘેનમાં ધૂમે છ,

એકલકું એ અંતગતમી. સુંદર૦

કાઈના નેજામાં મારો નાથ ન દેખું છ,

શરણ છે તારું મને સ્વામી. સુંદર૦

પદ ૧૧૯ રાગ-આશાવરી-એનપુરી.

તે નર હમદો જાવે, સાધુ! તો નર-

જે સમરસ બીજ સમાવે, નાધુ! ટેક.

દુઃખ મોઢ સુખમે આનંદ રહેવે, હરદમ હરશુભ જાવે. સાધુ૦

મનનારી પરધનડો ત્યાગે, સનદી રોણ જાવે. નાધુ૦

તનમન ઓર વચનસે કોઈ જીકો નાહિ દુખાવે. સાધુ
 કરસેવા સસારી ઉનકો, સાચી રાહ બતાવે. સાધુ
 ધરમ કરતાં ધાડ પડે તો, હિંમત હાર ન જાવે. સાધુ
 પરદુઃખભંજન હોકર રહેવે, ગુરુગોવિંદ ગુણ ગાવે. સાધુ
 દાસ 'સતાર' સાળુ-જલ મીલકર, મેલકો માર હઠાવે. સાધુ

પદ ૧૨૦ રાગ-દેશની તરજ.

ધર્મ (પંથ) અનેક છે રે, શાસ્ત્ર અનેક છે રે,
 સહુનો હરિવર છે એ એક. ધર્મ
 દેશ અનેક છે રે, લોક અનેક છે રે,
 સહુનો હરિવર છે એ એક. ધર્મ

પૂરવ પ્રણમો પશ્ચિમ પ્રણમો, પ્રણમો સવાર સામઃ
 મદિર કે મસ્જિદમાં પ્રણમો, સહુ એનેજ પ્રણામ. ધર્મ
 દેવતા અનેક છે રે, સ્થાન અનેક છે રે,
 સહુમાં વહેતો વાયુ એક.

આલ અનેક છે રે, દિશા અનેક છે રે,
 સહુમાં ભમતો સૂરજ એક.

(પ્રભુ) નામ અનેક છે રે, ધામ અનેક છે રે,
 એ સહુ અનેકમાં એ એક. ધર્મ

પદ ૧૨૧ રાગ-ઝીઝોટી.

રામ કહો રહિમાન કહો કોઈ કા'ન કહો મહાદેવરી રે.

પારસનાથ કહો કૌઠિ પ્રહ્લા, સકલ પ્રહ્લ સ્વયમેવરીરે. રામ
લાજન લેદ કહાવત નાના, એક મૃતિકા રૂપરી રે;
તેસે ખંડ કહપના રાપિત, આપ અખંડ સ્વરૂપરી રે. રામ
નિજપદ રમે રામ સો કહીએ, રહિમ કહ્યો રહિમાનરીરે,
કૃપે કરમ કાન સો કહીએ, મહાદેવ નિર્વાણરી રે. રામ
પરમે રૂપ પારસ સો કહીએ, પ્રહ્લાચિન્હે સો પ્રહ્લારી રે;
ધનુ વિધ સાધો આપ 'આનંદધન' એતનમય નિઃકર્મરીરે

પદ ૧૨૨ ઢળ-શાન્તિ પમાડે તેને સંત કહીએ
ભાઈ નામ સમજીને બેસી રહીએ,
આત્મા ચિન્તી મનમાં, મગન થઈ રહીએ-ભાઈ. ટેક.
રામ રહિમાન તમે એક કરી લાજુને,
કૃપા કરીમ એક કહીએ;
વિષ્ણુ ખિરિમદલામાં લેદ નથી ભાઈઓ,
અમે અદલા અલખ એક કહીએ. ભાઈ. ૧
ગદુર ગોવિંદ નમે એક કરી લાજુને,
મોક્ષ માધવ ગુણ ગાઈએ;
હર્ષિ-દક્ષતાલાને લેદ મેં લાજુમે,
હરે ચૌરાસી ગાર નવ સહીએ. ભાઈ. ૨
પરવર દિગાર પરમેશ્વર એક છે,
નથી નારાયણ વોટયા લજુએ,
૮

ચોખા ચાવલને ડાંગર એક,
 એવું સમજે તેના ચેલા થઈને રહીએ. ભાઈ. ૩
 ‘ખાપુ’ એક પાક છે બીજું નાપાક છે,
 એવું તે કયાં જઈ કહીએ ?
 સમજણ વિના પડે સાધનમાં સાંસાં,
 અમે પ્રહ્લજનમાં નિત્ય નાહીએ. ભાઈ. ૫

પદ ૧૨૩ રાગ-ઝીઝોટી-ઢખ. બીગરી કૌન સુધારે,
 વૈષ્ણવજન તો તેને કહીએ, જે પીડ પરાઈ જાણે,
 પરદુઃખે ઉપકાર કરે ને મન અભિમાન ન આણે વૈ.
 સકળ લોકમાં સહુને વંદે, નિંદા ન કરે કેનીરે;
 વાચ-કાછ મન નિશ્ચલ રાખે, ધન ધન જનની તેનીરે વૈ.
 સમદષ્ટિ ને તૃષ્ણા ત્યાગી, પરસ્ત્રી જેને માતરે;
 જીહવા થકી અસત્ય ન બોલે, પરધન નવ ઝાલે હાથરે વૈ.
 મોહ માયા વ્યાપે નહિ જેને, દૃઢ વૈરાગ્ય જેના મનમાંરે;
 રામનામશ્રુ તાળી રે લાગી, સકળ તીરથ તેના તનમાંરે વૈ.
 વણુ લોભીને કપટ રહિત છે, કામ ક્રોધ નિવાર્યા રે;
 ભણે ‘નરસૈ યો’ તેનું દર્શન કરતાં, કુળ ઈકોતેર તાર્યારે વૈ.

પદ ૧૨૪ ભારતકા ડંકા આલમમેં, એ તરજ.
 કળ હોગા પ્રભુ! કળ હોગા,
 ચહ દિવસ હમારા કળ હોગા-ટેક.

હમ પતિતોંને અતિ પ્રેમ કરેં,

હુમનજન પર લી રહમ કરેં;

હમ સગ જીવોંને શ્રેમ કરેં. યહ દિવસ. કળા ૧

કળ હોય નીચકા ભેદ મિટે,

ધન જન જોનેકા ખેદ મિટે,

મદ મત્તર ગિધ્યા ભેદ મિટે. યહ દિવસ. કળા ૨

પ્રાણી કે નિજ નમ પેજેગે,

ચી કે માતા નમ દેજેગે;

લક્ષ્મી કે મિત્રી લેખેંગે. યહ દિવસ. કળા ૩

જન વ્યવહારોંકો છોડેંગે,

નૃપજી કે બંધન તોડેંગે,

જીવન પ્રભુ અંગ સિ જોડેંગે. યહ દિવસ. કળા ૪

નુખ દેહરહે સુખમેં રહેંગે,

દુખ નહરહે એવા રહેંગે;

મેવામગ જીવન બના લેંગે યહ દિવસ. કળા ૫

રિપયોં કે મનગે ત્યાગેંગે.

કહ નાહિ દુષા બિનુ માગેંગે;

દમ નિશકિન પદમેં જાગેંગે. યહ દિવસ. કળા ૬

દમ નિજ મન્નીમેં સુમેંગે.

પદપદમેં નિશકિન પુમેંગે;

નમનદા સામ નદા દેંગે. યહ દિવસ. કળા ૭

પદ ૧૨૫ ઢળ, ભારતકા કંકા આલમમેં.

ક્યાં મળશે કહો ક્યાં મળશે ?

એ પ્રભુમાં પાગલ ક્યાં મળશે ? ટેક.

જે પતિત ઉપર પણ પ્રેમ કરે,

દુશ્મન ઉપર પણ રહેમ કરે;

પ્રભુ રાજી રહે નિત્ય એમ કરે. એ પ્રભુમાં. ક્યાં ૧

ઊંચા નીચાનો ભેદ નથી,

ધન જન ગોયાનો ખેદ નથી;

જ્યાં અધિક થવાની ઉમેદ નથી. એ પ્રભુમાં. ક્યાં ૨

એ જગ વ્યવહારો છોડે છે,

તૃષ્ણાના બંધન તોડે છે;

જીવન પ્રભુભજને જોડે છે. એ પ્રભુમાં. ક્યાં ૩

જે કામ કરે પ્રભુને ગમતા,

દુઃખોમાં પણ રાજે સમતા;

નહિ માયા માન અને મમતાં. એ પ્રભુમાં. ક્યાં ૪

પ્રાણીને નિજસમ પેજે છે.

સ્ત્રીને માતાસમ દેજે છે,

લક્ષ્મી મિટ્ટી સમ લેજે છે. એ પ્રભુમાં. ક્યાં ૫

સુખ અપીને સુખમાં રહે છે,

દુઃખ સહીને પણ સેવા દે છે,

અણુઅણુમાં પ્રેમ સદા વહે છે. એ પ્રભુમાં ક્યાં ૬

વિષયો તન મનથી ત્યાગે છે,

પુદ્ગલરસ રસહીણ લાગે છે;
 જે નિશ્ચિન ઘટમાં જતો છે, એ પ્રભુમાં. ક્યાં ૭
 જે નિલમસ્તીમાં મહાલે છે,
 ચિંતા વિણ પ્રભુપદ ચાલે છે;
 'સંતમેવક' થઈ દિન ગાળે છે. એ પ્રભુમાં. ક્યાં ૮

પદ ૧૨૬ આધવણ મહેશો કહેને-એ હળ
 એવો સુંદર ગવસર ક્યારે આવશે ?
 ભૂડી જઈશ હું વિષમય આ વ્યવહારને;
 લાગી ગેશે લય મારી પરિપ્રદામાં,
 અલગાં ધાશે સુધળા વિષય વિહારને. એવો. ૧
 માત પ્રમાણે નિરખીશ સુધળી માનની,
 ક્રીડ પ્રમાણે જાણીશ ધાતુ સર્વને;
 પોતાવત હું દેખીશ સુધળાં પ્રાણીઓ,
 ગળી જશે મારા ઘટનો સદુ ગર્વને. એવો. ૨
 આનંદની છાંયું રૂં આનિશે આવશે,
 અંતરપટમાં નહિ રહે મેલ લગારને;
 વિષયો સુધળા વિદ્યાના સમ લાગશે,
 મોટી રવા છે જેમાં સદુ નરનારને. એવો. ૩
 તારામાં માઈ રત્ન લય પ્રભુ ! પામશે,
 અવર પ્રપન્નો નારી જશે દરને,
 પદ્મિણી મહુ કાઈ સહિત લય પામશે,
 આત્મનિષ્ઠ મલયલ ધાશે પૂરને. એવો. ૪

તદાકાર વૃત્તિ રહેશે મુજ સર્વદા,
 દ્વૈતભાવનો નિશ્ચય થાશે નાશને;
 ‘નથુરામ’ કહે સુખ ભોગવશુ ત્યા જઈ,
 જ્યાં છે કેવળ ચૈતન્યનો નિવાસને. એવો. ૫

પદ ૧૨૭ રાગ ઓધવળ સદેશેા કે’ને
 એવો અવસર પ્રભુજી ક્યારે આવશે ?
 આનંદ રસ મુજ અંતરમાં દલરાયને,
 ભીતરનું ભ્રમણા સ્થળ ક્યારે ભાંગશે ?
 ભયભડકા નિર્ભયતામાં નિરખાયને. એવો. ૧
 સાર અસાર સર્વ રીતે સમજી શકું,
 ન્યાય તજી મતિ લોભે નવ લલચાયને;
 ક્રોધ કપટ મદ મોહ મટે અરિ માહરા,
 વિષય વ્યાધિઓ કદી નહિ વરતાયને. એવો. ૨
 પરનિદાની પરમ અધમતા પરિહરું,
 ઈર્ષ્યાઅગ્નિ અંતરની ઓલાયને;
 સુંદર સાચા સ્થળમા હું રાત્રું સદા,
 સાચા રસ્તે મુજ જીવન સચવાયને. એવો. ૪
 અપૂર્વ શાંતિ પ્રગટે આત્મપ્રદેશમાં,
 પ્રકૃતિઓ બધી કાર્ય સહિત લય થાયને;
 મુક્ત બનું માયાની જબરી જાળથી,
 ન્યારો રહું જેમ પાણી પંકજ ન્યાયને. એવો. ૪

અંધારાથી અંતર આ અળશું રહે,
 રવિદિરણોથી હૃદય બધું રંગાયજો;
 નિજધરની દોલતને ઘરમાં દેખશું,
 દરિદ્રતાના હુબરો દૂરે ધાયજો. એવો. ૫
 રમશું ક્યારે નિજમાં નિજ સ્વરૂપે રહી,
 વિભાવની જડ મૂળ થકી પ્રભુ જાયજો;
 ઔપાધિય પડેલા અળગો થઈને રહે,
 મૂળ સ્વરૂપે હવતરામ જળાયજો. એવો ૬
 જીગજીને ચોસડના આસો માસમાં,
 દાએ સુરુવડ દેવચંદ્રનો દામજો;
 જન્મ મરણના ફેરા ના ફરવા પડે,
 આખંડ અવિન્યાગ પ્રગટે દેવ ! પ્રદાશજો. એવો. ૭

પદ ૧૨૮ ઔધવહતા સંદેશાની દખ.
 દેત બહું હેયુ અમીરમગી ઉછળે,
 પત્ર તથ જામું અપુ કંઈ આશિયજો;
 મહુ હો અરણી મુખદ પમંત દવાઈ રહી,
 પમંત પદપદાગ મહુર ચહુ દિશજો. દેતબહુ.
 એ અમીરમનો મહુને સરખો વારસો,
 એજ તન્ન વિતરે સદુ મટના પામજો;
 સદુ મરણી કાલિ ન અધિક કે ન્યૂનકો,
 સદુમાં સરખો એ વેગન અગાજો. દેતબહુ.

લે હુંમાં તે સહુમાં સહુનું હું વિષે
 પ્રતિ આત્માનો એવો દિવ્ય અભેદ ને;
 એ અનુભવમાં ઊંડું સુખ સમજાય છે,
 મહાજ થતો અંતરગ્રન્થિનો છેદ ને. હેતુભર્યું.
 આ ઉર ઊછળતો રસ રેડું કયાં જઈ,
 વિશ્વપાત્ર નાનકડું ત્યાં ન સમાયને;
 વિશ્વ થકી મમ સ્વરૂપ અનંત ઉદાર છે,
 હું વિણ અવગ્રહ સ્થળમાં એ સ્થિર થાયજો. હેતુભર્યું.
 અથવા મુજ સાથે જેના હૃદયે મળે,
 ત્યાં જઈ ઢાળું આ સાગરની ધારને,
 આહક દો તે એ અમીઝરણા ઝીલને,
 એ ભાવે નિવસે આત્મીય સહચાર ને. હેતુભર્યું.

૫૬ ૧૨૯ ઓધવજી મહેશો ઠે'ને સ્થામને.
 ઓલો ઓલો વાંદા ઉરનાં દારને,
 ઓલો ઓલો અંતરની મહુ વાત ને;
 પોતાનાની પાને પરને ના ધરે,
 તમ મુખ દુઃખે વાંદા મારો ભાગને. ઓલો
 ૮૦ નરિને પૂર આવ્યાં ભારે ભાવના,
 રોકો શં એ દુઃસ્વપ્નનોજ પ્રવાહ ને;
 વર્ષતા વો વહેવા વો છૂટાં પૂરને,
 દોડાયાં નહીં આપાજી રોકાયેલ. ઓલો

ભાવ બરું હૈયું ખાલી થાવા ચહે,
 તો મુજ વા'લા ! શાને આ સંકોચને;
 ભાર હૃદયનો ઉર ઉઘડ્યે ઓછો થશે,
 યાશે વા'લા ! ઉલય ઉરે ચતોપને. જોલો ૦

પદ ૧૩૦ રાગ—ઓધવણ સંદેશો કે'ને ક્યામને.
 આવો આવો વા'લા ! સાથે ઉડીએ,
 ભોગવવાને કે' કે દિવ્ય વિલાસને;
 જિન્દગી જિન્દગી તેનેમય આકાશ છે,
 જિન્દગી જિન્દગી આત્માના અભિલાષને. આવો.
 સ્નેહવાયુ ઊડવું મુજને તો ગમે,
 ચાહે આત્મા સ્નેહીના સહચારને;
 જિન્દગી જિન્દગી મુજ સદુ મુજને લાગતાં,
 સ્નેહિજનના માથે ભોગવનાર ને. આવો.
 માન છે ને નહોતો મારા સર્વદા,
 બાંધ્યા પ્રભુએ સ્નેહભર્યા મંથનને;
 વિધિ નિમ્યા અંગણે કરવા સાર્થકાં,
 સચરી સેના સાથે બીમ અનંત ને. આવો.

પદ ૧૩૧ રાગ—ઓધવણ સંદેશો કે'ને ક્યામને.
 સાંઘની ગદુ ખીલી રે અંતર મંદગાં,
 દૃષ્ટીની ત્યાં લાગી રહી છે દોડને;

અરમર અરમર અરમર આમૃતનાં અરે,
 તે સ્થળ વસતાં આનંદ પ્રગટે ચોરજો. ચાંદની.
 ચાલો સહિયર સમવાને જો ચોરમાં.
 છોડી દઈ આ માયા રૂપ વિલાસજો;
 અપૂર્વ શાન્તિ વ્યાપી રહી છે જે સ્થળે,
 પૂર્ણિમાનો વિક્રમી રત્નો છે પ્રકાશજો. ચાંદની.
 દશ્ય પ્રપંચો પડ્યો લગ તણ દઈ,
 બહિરભાવ તણ અંદર કરીજો પ્રવેશજો;
 દારાગૃહથી મુક્ત બની મુખ માલીજો,
 સદ્ગુરુનો સખી જો સુભિયો ઉપદેશજો. ચાંદની.
 નેહ ધરી ત્યાં બહુજો અવિચળ નાથને,
 ગાઈજો ઝીણા સ્વરથી તેનાં ગીતજો,
 નિર્મળ મનથી તેની ધૂન મચાવીજો,
 પરમ વિશુદ્ધ થવાને કરીજો પ્રીતજો. ચાંદની.
 અગમગ અગમગ અંતર ન્યોત અગી રહી,
 તિમિર ગયું ને પ્રગટ્યો પ્રેમ પ્રકાશજો.
 વરણવી ના શકીજો સખી જોહ વિલાસને,
 વિરમેલાનો જો છે સુદર વાસજો. ચાંદની.
 ઉઠો સહિયર જોમાં આળસ ના કરો,
 વાતો કરતાં અવસર વીતી નયજો;
 અનુભવશું અંતરના ઉજ્જવલ ચોકને,
 ‘સંતશિષ્ય’ જો જોહ સ્વરૂપ સમજાયજો. ચાંદની.

પદ ૧૩૨ ઠળ-ઓધવણ સંદેશે કે'ને.
 સાંભળ સજની! આ ઉત્તર સદ્ગોધને,
 અગીરસ સમણ અંતર માંહે ઉતાર ને;
 વિદ્યાને મૂઢીને મુળ વચનામૃતો,
 હાથ મળેલા હીંગને નવ દાગ્ગે. સાંભળ. ૧
 નિદ્રાનુ દાનુ રે સજની! આ નથી,
 આળસમાં તો ખોયો કાળ અનંતજે;
 પસ્તાવું તે પામરજનને પાલવે,
 ભાખી ગયા છે ભયભંજન ભગવંત જો. સાંભળ. ૨
 લેણાવાળા આવી લાજ લીએ નહીં,
 તેની કુસ્ત્રે આગળથી તજવીજ ને;
 સાચવજે સગવડતા સર્વ પ્રકારની,
 બાળી દેવા જન્મ મરણના ખીજ જો. સાંભળ. ૩
 વખત ગયા પાછળથી વલ્લખાં મારવાં,
 સુંદર બાણ છટ્યા પાછળ છેડ જો;
 આપેલા અવસરને જો નવ ન્યાયજો,
 એના જેવું અપરિત કામ ન એક જો. સાંભળ. ૪
 આદ્યગિયા પાછળથી કવેા એવો,
 કટયા પાછળ કરવા બેસે એકજો;
 સુંદર પાછળથી મરો પાડવી,
 એ તો શારદાનીજનના જોડજો. સાંભળ. ૫
 મારજાદે ચાલો રે શ્રી મહાવીરને.

એના વચને પૂરણ રાખી પ્રીતજે;
 અવળા મારગડામાં આથડિયા ઘણું,
 લવલવમાં સખી ! બહુ બનિયા લયલીતજે. સાંભળ. ૬
 સુખ કરવાને ઔષધ પ્રભુનું સેવીએ,
 જન્મ મરણના દરદો નાસે દૂર જો,
 પ્રેમ ધરી વચનામૃત રસને પીજીએ,
 ‘ સંતશિષ્ય ’ને આનંદ પ્રગટે ઉરજો. સાંભળ. ૭

પદ ૧૩૩ ઢબ—આવો મારા નટવર નાનડિયા.
 સખી ! સુણ અંતરની વાતું,
 મનનું સુખ મનમાં નથી માતું. સખી.
 સદ્ગુરુએ સગાઈ મારી કીધી,
 યેની મને અવિનાશીને દીધી,
 સંભાળ એ સદ્ગુરુએ લીધી. સખી૦ ૧
 સર્વજ છે સસરોજી મારા,
 સર્વશક્તિ સાસુજી મારા;
 નાથ અવિનાશી સૌથી ન્યારા. સખી૦ ૨
 સમુરતું સમજણનું લાવ્યા,
 આત્મજ્ઞાન આભૂષણો આવ્યા;
 થયે ભાન ભર્તા બહુ લાવ્યા. સખી૦ ૩
 વસ્ત્રો મારા વિવિધ વ્રતો કીધાં,
 દયા સત્ય શિયળ રૂપી દીધાં;
 સખી ! તેને સુખદ ગણી લીધા. સખી૦ ૪

વારે વારે આણુલા નહિ ફરીએ,
 દુનિયાથી શા માટે ફરીએ;
 વડાલાને વેગે જઈ વરીએ. સખી૦ ૫
 અમારું તે કંઈતણું કરશું,
 તન મન ધન તેની આગળ ધરશું;
 હુંપદ હરિ પામીને હરશું. સખી૦ ૬
 સખી! હવે પિયરને પરહરશું,
 વડાલા ને વેગેથી વરશું;
 દેશાળાગર જઈને ઠરશું. સખી૦ ૭
 મસ્તક નાથ અરણ્યકમળ ધરશું,
 દેશવશે નાથ તિલકાં દરશું;
 ત્રિવિધના તાપધરી તરશું. સખી૦ ૮
 પ્રચલ પડું પરમપુરુષ પાત્રી,
 વ્યાધિ માત્ર વિશ્વતણી વાત્રી;
 'સત્તથિપ્ય' ઘડને સ્વરૂપ પાત્રી. સખી૦ ૯

પદ ૧૩૪ રાગ રીખ સામુદ્ર દેહેર.

આઃ અનન્ધમાં અંધારા રે, અનુલ ઉતર્યા આવી;
 એકા પાપી અંધારા રે, જાણ કરે ભાવી. દેશ.
 ભક્તવતીના પાત્રા રે, આવે છે નિત્ય નજરે;
 અધિષ્ઠાતાં પ્રાણ રે, અંધારાને અધિક કરે. આ. ૧
 દિવનિવતા પદમે રે, નથી નિહાંચ થાતો,
 પદમેરેલ પદમે રે, નથી અગમે થાતો. આ. ૨

સમજણ નથી પડતી રે, અમે કોણ ક્યાં ક્યાં હતા ?
 ત્યાં દુઃખના કુંગરિયા રે, કેવા શિર ઉપર હતા. આ. ૩
 વળી અનુભવ્યું શું શું રે, એનું સાવ સ્મરણ ગયું;
 ભાન પૂર્વ ભવોનું રે, નહીં રતિ માત્ર રહ્યું. આ. ૪
 ઊપજવું ને મરવું રે, ફરી ફરી શા માટે ?
 અન્નણ્યા અન્નણ્યા રે, વિચરવું કંઈ વારે ? આ. ૫
 માલમી કોઈ ન મળે રે, કે જેને જઈ કહીએ,
 પડી ચરણમાં તેને રે, બધુંય પૂછી લઈએ આ. ૬
 અકસીર ઓષડિયાં રે, પ્રભો ! આનાં ક્યાં મળશે ?
 'સંતશિષ્ય' આ દરદો રે, પ્રભો ! ક્યારે ટળશે ? આ. ૭

પદ ૧૩૫ ઢબ-મહેતાળ રે શું મહીમૂલ જતાવું.

અંતરમાં રે....આત્મજ્ઞાન હજી ના'વ્યું,

જે બુદ્ધજનોએ જતાવ્યું. ટેક૦

સંતજનનો સંગ ન કીધો રે,

લક્ષ નિજધર પર નવ દીધો રે;

કહી અમર ન ખ્યાલો પીધો રે,

આથડી ને રે....આયુષ્ય એળે ગુમાવ્યું. જે.

ચર્ચા કરી ગગન ગળાવ્યું રે,

બહુ અન્યને ખોલી જતાવ્યું રે;

શઠ મનને નવ સમજાવ્યું રે,

અતિ લૂણું રે....ભીતર હજી ન ભીંજાયું. જે.

ગણિતાદિક શાસ્ત્રોને ગણિયા રે,
 વળી ભાષા અનેકને ભણિયારે;
 ચતુરાઈના વાણુતર ગણિયા રે,

ખખભખતું રે...ચિત્તમંદિર ન ચણાવ્યું. જે.

દુષ્ટ પ્રકૃતિઓ ન દખાવીરે,
 રૂઢ શઠના જરી ન રહાવીરે
 ત્યા શરીર ને નાખ્યું સુઠાવી રે,

તપન્યામી રે...ખાલી તનને તપાવ્યું. જે.

ખાવાની ચીજ ન ખાધી રે,
 નાખવાની દિમા તવ સાધીરે;
 આધિ વ્યાધિ અખટ ઉપાધિ રે,

ઉપલવી રે...અંતરને તળમાવ્યું. જે.

ક્રિ મનને મરડ ન મૂક્યો રે,
 નદિ ગાન પ્યાનમાં મૂક્યો રે;
 મજા જાણ્યાની બેઠ્યો રે,

ખડ ખાધું રે...જિજ્ઞાસુ મધુર ન ભાવ્યું. જે.

હરે 'અનિશ્ચય' સુખ કરવા રે,
 નિરખદનો દુઃખો કરવારે;
 ત્યા ભરમાગમણી તરવા રે,

દુઃખ સન્યા રે...હર નિનવરતું વણાવ્યું. જે.

પદ ૧૩૬ રાગ-રાઘવ આઘ્યો હો.

પ્રેમીજન આવો રે, પ્રેમ સુધારસ પીવા. ટેક.
અગાધ જળમાં સોતી માટે, જેમ પેસે મરજીવા;
જળહળ જ્યોતિ પ્રગટ પ્રભુદીસે, રોમ રોમમાં દીવા. પ્રેમી૦
અંતરજામી સહુમાં વ્યાપક, અંતરમાં ઓળખાશે;
જડતા જળ જન્મની જાશે, પાતક પ્રલયજ થાશે. પ્રેમી૦
રાગાદિક જે દોષ હોય તે, ભક્તિભાવથી ભાગે;
ઈશ્વરની રચના દેખીને, ઉચ્ચ જ્ઞાન ગુણ જાગે. પ્રેમી૦
જપ તપ જોગ જાગ વ્રત તીરથ, પંચ દેવની સેવા;
તેણે તો કાંઈ પ્રભુ નવ રીઝે, પ્રેમલક્ષણા જેવા. પ્રેમી૦
સહુ શૃંગાર સુંદરી પહેરે, હોય કુલક્ષણ જેને;
સાચા સ્નેહ વિના કેા કાળે, કંથ નહિ વશ તેને. પ્રેમી૦
અંતર લક્ષ પ્રેમ-પ્રભુ સાથે, એક પલક નવ ભૂલે;
જન 'છોટમ' તે સાચી વનિતા. સ્વામી સ ગે જૂલે. પ્રેમી૦

પદ ૧૩૭ ઢબ; હળવા હળવા હરજી મારે મદિરિયે
આવો આવો તમે આવોને ખંધુઓ !

આનંદ લેવાને આવોજી
આનંદ ઉદધિ ઊછળી રહ્યો છે,

તેમાં આવી તમે નહાઓજી ટેક.

હુઃખ દરિયાને ઉતાવળે ઉલંઘી,

લ્યો નરભવનો લહાવોજી;

અમરકુળનો આહાર ઠોડી,
 ખડધાન શાને ખાઓછ ? આવો.
 આપણા હથિયાર આપી અવરને,
 હાથે કરી દાં હણાઓછ ?
 પરમદેવના ચરણે તણને,
 પામરના ગીત શું ગાઓછ. આવો.
 અખૂટ લક્ષ્મી સ્વાધીન આપણે,
 ભિક્ષુ ઘડી શું બટકાઓછ ?
 લેવા જવાનું લેણ તમી,
 તમે આનંદ આવી ઉઠાઓછ. આવો.
 લાલ્યાના સ્થાને લાલ્યા નહિ,
 હવે સાચામાં શું શરમાઓછ ?
 સુખ સુકાનું ઠાર ઉપાડી,
 સુદૃઢ નહિત ન્યાં જાઓછ. આવો.
 દીપક તેલ કે પાદ વિનાની,
 જળરૂપ ન્યોત જગાવોછ,
 અગ્નિરાષ્ટિ બંધ કરીને,
 લગ્નની અંતરમાં સગાવોછ. આવો.
 ગાડીના માણી નિર્ભય બનાવી,
 મેંત્ર દોષાના સહાવોછ,
 અતદ્વર ભાદ પ્રદ સ્ત્રિગમનારી,
 સ્થાનની મૂલ અમાવોછ. આવો.

પ્રજુવ ગાળની પવિત્ર ધૂને,

ગગન મંડળ ગળવોછ;

‘મંત્રશિષ્ય’ સદગ્ધ શાંતિ લેવાને,

અવર તણને આવોછ. આવો.

પદ ૧૩૮ ભજન.

ભજન કરવાને માટે નિત્ય આવતા જલો (૨)

આવતા જલો, ધ્યાન ધ્યાવતા જલો, ભજન.

રૂડા ભક્તિના પાંડને ભજવતા જલો; (૨)

તમે વિધિધના તાપને ક્રમાવતા જલો. ભજન. ૧

તમે આરિમદ સકમીને ક્રમાવતા જલો; (૨)

જરૂર માંવરના જાનને જમાવતા જલો. ભજન. ૨

મનને બકિત જળેથી નવસાવતા જલો; (૨)

જના તત્ત્વના ઔસદ ને જાવસાવતા જલો. ભજન. ૩

જન્માન્ધ પર પ્રેમ પ્રગટાવતા જલો; (૨)

અગનિદ્રાથી ચેતન જમાવતા જલો ભજન. ૪

ખરા બળોને માન સાથે સાવતા જલો; (૨)

અવરુદ્ધ પર્ય સ્વરૂર ઔભાવતા જલો. ભજન. ૫

‘મંત્રશિષ્ય’ હૃદયમંથિતોને આપતા જલો; (૨)

જન્મ અન્ન વાગુ દુઃખ બહત સાધતાં જલો.

રૂડા અગમના પ્રદેશને ઉદઘાટતા જલો. ભજન. ૬

પદ ૧૨૯ રાગ આશા, ગિતાવર

આ સંગ આવો આ સ્થળ આવો,
 આપતેમ જઈ શીદ અધડાઓ.
 અવર તણ પ્રભુના શુભ ગાઓ,
 જાનનુ નંદિર ખૂળ ગતવો. આ.
 સત્ય ગિનામાં શું કરમાઓ,
 સમય ગળ્યો છે દ્યો શુભ લા'વો. આ.
 કમિતપણે શાને ભરડાઓ ?
 લગની અંતર નાંદે લગાવો. આ.
 નેહ નયન ભરીને વરસાવો,
 લાગની અન્યો અન્ય બતાવો આ.
 કેમ પદમ્બર ગાતી પ્રજગવો,
 જાન જળે ચુલને નવરાવો. આ.
 પ્રભુના નામની પૂજા મગાવો,
 આનંદ આનંદ આતી હિડાવો. આ.
 જમ્ય કરવાનો ખેલ જમાવો,
 'મલકિયા' ચઢી દોડ સમાવો. આ.

પદ ૧૩૦ રાગ-અર્ધે પ્રહાર વિના અન્ય દર્શન.

હેને શાખી પ્રભુના ને ગાતા નમી ? (૨)

શાતા નમી-પાન પાતા નમી ? હો. ૨.

શાખી આવ અદિત પ્રભુજનનમી, મરે પાપપરિવશ;

દરિદ્રતા દૂરે રહે, મટે શોક સંતાપ.

અવિદ્યાનો મેલ કાઢી ઉજ્જવળ બનાવે એવા-
નિર્મળ વિજ્ઞાનમાં શું ના'તા નથી, તમેનિર્મળં પ્રેમે
સાખી કોડ ક્રિયાથી નવ મળ્યું, તે પામે પળમાંય,
લાંગે લવદુઃખ લજનથી, ખરા અમરકુળ ખાય.

આધિ વ્યાધિ કે ઉપાધિ જરા ન આવે એવા-
જયરૂપ મદિરે શું જાતા નથી ? રૂડા જયરૂપં પ્રેમે
સાખી: પામરના પગ સેવિયા, બની દાસના દાસ,
આશ ધરી અંતર વિષે, પડયા વિષયને પાસ.

જન્મ જરા મૃત્યુ તણી અહંટધટિકા માંહે-
કુટિલ કલેશ દ્વેષથી શું કા'તા નથી ? તમે કુટિલં પ્રેમે
સાખી: મૃગજલમાં ધરી મોહને, દોડયા શું દિનરાત;
આખર થાશે ઓરતો, વિચારજો આ વાત.

ત્રિભુવનમાંહે જેના તુલ્ય નવ આવે એવા-
સત્ય ચિદાનંદને શું ચા'તા નથી ? તમે સત્યં પ્રેમે
સાખી: જેના માટે જગતમાં, રખડયા બની ઉદાસ,
તે સર્વે તમ આગળે પ્રગટ જણાશે પાસ.

રિદ્ધિ રણવાનાં સર્વ સાધનો છે સાથ છતાં-
આત્મિક કુંદન કમાતા નથી, કેમ આત્મિકં પ્રેમે
સાખી: મારા પ્રભુ આગળ ભર્યા, લોજનના લડાર,
આરોગો આનંદથી, અમૃતનોજ આહાર.
ભૂખ નવ ભાગે તેવા લોજન પર ભાવ ધરી-

ખાવા લેવા ભોજનો શુ ખાતા નથી? મધુર ખાવાં પ્રેમે
 સાળી ચર્પવૈદ્યશિરોમણિ, મર્વ દેવતા દેવ,
 આખડ સુખના અધિપતિ. ભજને તણ કુટેવ.
 'સંતશિષ્ય' તણું મર્વ વાંછિતો ફળે છે એણું-
 ધર્મ તણું ધ્યાન કેમ ધ્યાતા નથી? તમે ધર્મં પ્રેમે

પદ ૧૪૧ સમ-કરતાણીની મન.

ભજ મન ભજ મન ભજ ભજવાન;
 તજ અંતર મટશે અભિમાન. ભજ મન. દેહ
 માઓ હરદમ ઉત્તર ગાન, પ્રગટત ઉત્તરે પરમ નિધાન;
 ધ્યાઓ હરદમ ઉત્તર ધ્યાન, ઉપજત મટમે આત્મજ્ઞાન. ૧
 ભજનામૃતકા કરશે પાન. ભજ મરી વેળા હંસ સમાન;
 બિન પ્રાણેકા વેળી પ્રાણ, જન ગણિતકા વેળી જન. ૨
 ઉત્તરે સજા કરતા કુરજાન, મલ ન નેકા છે ફરમાન;
 મો મિત્રુમે કરશે સમાન, અત્રગા રહ જલે અજાન. ૩
 પરમ દેવકા કર પહેજાન, મિત ભજનમે અપના જાન;
 ભજશેભજશે ભજભજવાન, 'સંતશિષ્ય' મન મુતરે જાન. ૪

પદ ૧૪૨ દેવતા

મધુ મુગ લય લાચી નહી, મુઝે પથ જગવાન;
 મરજ મરજે મરિ અવનન, મધુ ન તણું ધ્યાન. ૧
 મમલ તે જામન દણે, જાવતા દર્શ દેખાય;

એહ ભયંકર ભૂલથી, પામર આ પસ્તાય. ૨
 કરણી કોડગણી કરી, શીખ્યો અવર અપાર,
 સમજ્યાનું સમજ્યો નહીં, પામ્યો નહિ ભવપાર. ૩
 મહાભયાનક સ્થળ વિષે, સૂતો તાણી સોડ,
 નિશદિન નિદ્રામાં રહ્યો, ખરેખરી એ ખોડ. ૪
 નિર્ભય લાગે ભય સ્થળો, ભય નિર્ભય સમજાય,
 આ વિભ્રમતા હે પ્રભુ ! મુજને જરૂર જણાય. ૫
 અમૃતને અલગું કર્યું, કંચન ગણ્યું કથીર,
 વહેતું દેખી વિષને, માન્યુ નિર્મળ નીર. ૬
 સાચામાં રાગ્યો નહી, ખોટે ન થયો ખેદ,
 મૂળ ન સમજ્યો મરણનુ, ભણ્યો ન ભવનો ભેદ. ૭
 પ્રભુ ! તુજ પદપકજ પડી, યાત્રું એ જગદીશ,
 'સંતશિષ્ય'નું સ્વરૂપમાં, રહે અંતર અહોનિશ. ૮

પદ ૧૪૩ દોહરો.

ઉજ્જવળતાને આદરો, શરીર ન કરશે શ્યામ,
 કર્મ તણ દઈ કાગના, કરો હંસના કામ. ૧
 બુદ્ધ થઈ બનશે નહી, ગોખર તણા ગુલામ;
 નીર ક્ષીર ન્યારા કરો, કરો હંસના કામ. ૨
 મુક્તા ફળ મૂકી દઈ, ચૂંથો નહિ કદી ચામ,
 હૃદય તણા દરિયે વસો, કરો હંસના કામ. ૩
 સ્થાન તલો સમજા તણું, ઠરો હંસના ઠામ;

બાજ જેવા રથ ના બનો, કરો હંસના કામ. ૪
 અધર્મને અટકો નહીં, ગંઢો ધર્મના ધામ;
 રમેા હંસના રાજમા, કરો હંસના કામ. ૫
 પામર આશા પરદરી, રો દુઃખમાં રામ,
 શ્યામપણુ છોડી દીજો, કરો હંસના કામ. ૬
 ભુદ બની ખાશો નહીં, લકને તણુ લરામ.
 ભુદ મુગ બળશો નહીં, કરો હંસના કામ. ૭
 સવશુકને અળગા કરો, શ્રેય શુશ્રુષુના ગામ;
 પ્રવેશ ન કરો પાપમાં, કરો હંસના કામ. ૮
 અપરોષે અમૃત ફળો, વિમળ દરી વિશ્રામ;
 ધુવડપાનું ઘટમી તજો, કરો હંસના કામ. ૯
 રેલને તણુ ગાળને બજો, નિત્ય નિરંજન નામ;
 'સંતગિય' મુખ પામળ, કરો હંસના કામ. ૧૦

પદ ૧૪૪ રાગ-રાવળી.

પ્રાણે નામ સ્વાયંજી મેરે, પલ ને પમય પગાય નહિ;
 તો તેનું દુગ દેશ ન પાને, બર રોગો કદિ કાય નહિ.
 પરિહુ પમય અમલ ન પડયું, નિદા દોષની આય નહિ;
 નિશ વખાણુ કરવા નહિ સુધુના, વ્યયન કરૂંચ કમાય નહિ.
 હવ રાજ્ય આગમનમ સ્વામી, દિલ દોષનું દુષવાય નહિ;
 સ્વયંત પદ્મન મહાનગાનિ, મન વલ્લિવાય પરાય નહિ,
 રંજ દર્પ દે દુર્જનગણી, અંતરે અજાણવાય નહિ.

પરનારી માતા સમ લેખી, કદી કુદૃષ્ટિ કરાય નહિ.
હું પ્રભુનો પ્રભુ છે મમ રક્ષક, એહ ભરોંસો જાય નહિ;
જે પ્રભુ કરશે તે મમ હિતનું, એ નિશ્ચય બદલાય નહિ.
શક્તિ છતાં પરમારથ સ્થળથી, પાછાં પગલાં ભરાય નહિ;
સ્વાર્થ તણા પણ કામ વિષે, કદી અધર્મને અચરાય નહિ.
કર્ચું કરું છું લજન આટલું, જ્યાં ત્યાં વાત કરાય નહિ;
હું મોટો મુજને સહુ પૂજે, એ અભિમાન ધરાય નહિ.
નામતણા અતુલિત મહિમાને, વ્યર્થ વખાણ મનાય નહિ;
કપટ દગા છળ પ્રપંચ માયા, અંત સુધી અદરાય નહિ.
જનસેવા તે પ્રભુની સેવા, એહ સમજ વિસરાય નહિ;
ભંચ નીચનો લેદ પ્રભુના, મારગડામાં થાય નહિ.
નામ રસાયણ સેવે સમજી, કષ્ટ થકી કદી કાય નહિ;
એ પથ્યોનું પાલન કરતાં, મરતાં સુધી કરાય નહિ.
મથ્ય રસાયણ બન્ને સેવે, માયામાં લલચાય નહિ;
તો 'હરિદાસ' તણા સ્વામીને, મળતાં વાર જરાય નહિ.

પદ ૧૪૫ ઢળ આરતીની.

જયદેવ જયદેવ : જય જિનવર દેવા-પ્રભુ જય૦
સદા કરું તુમ સેવા (૨) અવિચળ પદ લેવા. જયદેવ. ટેક
સુખદ સર્વદા સહજનંદી, અખંડ અવિનાશી-પ્રભુ૦
પૂરણ આપ પ્રકાશી (૨) અનંત ગુણ રાશી. જયદેવ.
અજર અમર અવિચળ આનંદી, પ્રભુ તમને પામી-પ્રભુ૦

ખમ્બીત રહે નવ ખામી (૨) મુજકરતું ક્વામી જયદેવ.
 જ્યોતિર્મયધન શુદ્ધસ્વરૂપી, પૂરણ પ્રભુ ખ્યારા-પ્રભુ
 જ્ઞાનદધન અવિકાગ (૨) મુજકરતું ખારા. જયદેવ.
 પરમદેવ ચરણે એ યાચું, પાપ તાપ હરવા-પ્રભુ
 'મંત્રશિષ્ય' મુખ કરવા (૨) ભવજગને તપ્તવા. જયદેવ.

પદ ૧૪૬ ભજન.

સખી દે ! આંખના ને કહું ચારતા,
 આજે અનુભવે સીકું દે;
 સદ્ગુણે ભારગ બતાવીઓ,
 મગતાં તે લાગેજ મીકું દે. સખી. ૧
 સખી ! પુરુષો પિયુષને રીઝવે,
 હુંવારી દ્રવ્ય મું જાણે દે ?
 રોજે રીંગલડે ને પોતીચે,
 એ તો મેરાગને શું માણે દે ? સખી. ૨
 પિયુષ મર્યા બેનાં પારખાં,
 દોની ઢાયામાં દહી આપે દે;
 વાપ દ્યાપ ને દરે નહિ,
 જપે જયજ્ઞા દેને વાપ દે. સખી. ૩
 સખી ! હોયું જોતું તો અન્માનમાં,
 સહે જોતું તો અરિ મેલ દે;
 હુતા દે જોતું તો મારી મંજમાં,
 તારી જોતું તો વળતે મેલ દે. સખી. ૪

સખી ! આપણા પિયુષની વારતા,
 પરની આગળ દેખ કહિયે રે;
 રહેલું પિયુષના દેશમાં,
 નીરખી લોચનિયામાં રહિયે રે. સખી. ૫
 આજનો દિન રણિયામણો,
 મને ગુરુ મળ્યા સદ્લાણુરે;
 ‘પ્રેમસખી’ રવિદાસની,
 મારા અંતરમાંહે સમાણુ રે. સખી. ૬

પદ ૧૪૭ રાગ ખરહંમ તાલ ધમાલ.
 પ્રભુ મેરી નૈયા કો પારઉતારો, મૈં તો હુગત હું મઝધારો.
 લવસાગર જલ દુસ્તર ભારી, અઝત નાહી કિનારો;
 ગીચ સમુંદર ગોતે ખાવે, ગિન ખેવટ લય ભારો પ્રભુ.
 લાંખી લહર ઉઠે પલપલમેં, નહી જલ થલ આધારો;
 પરખલ પવન ચલે નિશિવાસર, ચહું દિશ મોર અધારો. પ્ર.
 ગ્રાહ લયંકર ક્રાડ ક્રાડ મુખ, સન્મુખ હોત હબરો;
 ઘેર ઘુમેર પડેં બહુભારી, કેસે હો નિસ્તારો. પ્રભુ.
 હાથ પૈરમે જોર ન મેરે, નહિ કોઈ સંગ સહારો;
 ‘પ્રહ્લાનંદ’ ભરોસો તેરો, અથ નહિ દેર વિચારો. પ્રભુ.

પદ ૧૪૮ રાગ ખરહંસ. ઢખ-નાથ કેસે ગજકો બંધ.
 હરિ તેરે ચરણનકી હુ મૈં દાસી, મેરી કાટો જન્મ કેરી કાંસી.
 ના જલું મથુરા ન ગોકુલ જલું, ના જલું મૈં કાશી;

મોંદે ભરેલો એક તુમારો, દીનજીવ અવિનાશી. નરિ.
 ઠોઈ જરન ઠોઈ નેમ કરત હે, ઠોઈ રહે જનવાણી;
 મેં અમનનદો ધ્યાન લગાવું, સળસેં હોય હતાની. નરિ.
 નરિ વિદ્યા જલદૂષ ન મેરે, નરિ સંનય ધનરામી,
 અમનગત મોંદે જનદયાનિધિ, રાખીયે અમન પાસી. નરિ.
 નરિ મેં રાજપાટ કાઠ માંશું, નરિ ગુણભોજ વિલાસી,
 'જઘાનંદ' અમલ, મેં તુમરી, કેવળ દરસ પિયાસી. નરિ.

પદ ૧૪૬ બજન

અનેક ગુપ્ત ગીત્યાને, સોં, પધે આજનારે ૭-
 નાંજો નાંજો પધેય કેના રે પાવ. (૨)
 અવિધામે ગણેરે, નમે ધાતુ આધકારે ૭-
 સોંપો નરિ આમાસ ધમેરે આર. (૨) અનેક. ૧
 કોમલિયાની લાનેરે, જાદ મેં લાણ્યો પુગદોરે ૭-
 તેરી અમે દીસ નરી જગનાથ; (૨)
 પ્રજા અમ ખાસેરે, વિભુ મોંતા વેગળારે ૭-
 જાદા લતા આંજોળ અમારી રે નાથ. (૨) અનેક. ૨
 મુઠાઈ પાચીરે, આમાગમાં વાડયેરે ૭-
 તેરી લેમ પ્રગટે નરિ રે પ્રકાશ. (૨)
 લેમ અવિચારીરે, અવનજો રાતનમારે ૭-
 લેમી અંદે રાખિયો નિર્મળો નાથ. (૨) અનેક. ૩
 ભાવ રૂપો નિર્મલરે, પ્રજુટનું નામ કેરે ૭-

પદ ૧૫૧ રાગ બિલાવર

અળ લાગી (રે)લાગી અળ, અળ લાગી અળ પ્રીત સહીરી.
 અંતર્મંતહી ખાત અલીસુન, મુખથી મોંપે ન વતત દહીરી.
 ગંદ ચદોરમી હિપમા ઇજસમે, સાચ દહું તોહિ વતત વહીરી.
 જલધરજુદ અરુદ્ર સમાણી, બિલ્લ દરત હોઉતાસ મહીરી.
 હૈન બ'વહી દેવ અનાદિ, હિનમેં તાહું આજ દહીરી.
 વિરદ બ્યથા બ્યાપત નહિ આલી, પ્રેમ ધરી પિયુ અંદમહીરી.
 'સિદ્ધાનંદ' ચૂઠે હિમ આતુર, ઝીએ અવસર સાર બહીરી

પદ ૧૫૨ રાગ-નૈરવ

ભિરયા જનમ ગમાયો, મૂરખ ભિરયા....ટેક.
 રંચક મુખ રસ વશ ભઈ ચેતન, અપનો મૂલ નસાયો;
 મિથ્યા નમ મલિયનદે ગીચમેં, સાચ ભેદ નહિ પાયો. મૂ-
 લાક કાનિની અરુ ઝેલથી, નેક નિરંતર લાયો,
 તાહુઓ તું કિચ મોરાનો. કતક ગીજકું ખાયો. મૂ-
 જનમ જનમ ગમાયાદિક દુઃખમેં, કાલ અનંત ગમાયો,
 અલ્પદષ્ટિકા વિગ કલો પાકો, અજદ અંત ન આયો. મૂ-
 લખ ભોલમી પેદાર્ય ચોલના, નવ નવ રૂપ જનાયો;
 જિન સમદિલ મુધાનસ આજ્યા, ગિાની કોન નાજાયો. મૂ-
 લખ સંપત ન માનત મુગ્ધ, એ અભાગિનિ વિત આયો;
 'સિદ્ધાનંદ' લે તાચ જનમમેં, વિષે પ્રભુચું મન લાયો. મૂ-

પદ ૧૫૩ ગઝલ

અગર હૈ શૌક મિલનેકા, તો હરદમ લૌ લગાતા જા;
 જલાકર ખુદનુમાઈ કો, લસમ તન પર લગાતા જા. ૧
 પકડકર ઇશકકી આંખ, સફા કર હિજ એ દિલ કો;
 દૂઈ કી ધૂલ કો લેકર, મુસલ્લે પર ઉઠાતા જા. ૨
 મુસલ્લા છોડ, તસખી તોડ, કિતાબેં ડાલ પાનીમેં;
 પકડ દસ્ત તૂ પરસ્તોં કા, ગુલામ ઉનકા કહાતાજા. ૩
 ન મર ભૂખા, ન રખ રોજા, ન જા મસ્જિદ, ન કર સિજદા
 વજૂ કા તોડ દે ફૂજા, શરાબે શૌક પીતાજા. ૪
 હમેશા ખા હમેશા પી, ન ગફલતસે રહો ઇકિદમ,
 નશેમેં સૈર કર અપની, ખુદી કો તૂ જલાતા જા. ૫
 ન હો મુલ્કાં, ન હો ખમ્મન્ દૂઈકી છોડ કર પૂજા;
 હુકમ હૈ શાહ કલંદર કા, અનલ હક તૂ કહાતા જા. ૬
 કહે 'મંસૂર' મસ્તાના, હક મૈંને દિલમેં પહચાના;
 વહી મસ્તોં કા મયખાના, ઉસી કે ખીચ આતા જા. ૭

પદ ૧૫૪ ગઝલ

તમે છો શોધમાં જેની, અનુભવીને ખબર એની;
 નથી તમને ખબર તેની, મજા સમજ્યા વિના શેની? ૧
 નથી સુખ પુત્ર પ્યારામાં, નથી દિલજન દારામાં;
 અવરમાં કે અમારામાં, તમારું છે તમારામાં. ૨
 નથી મિથાન્ન ખાવામાં, નથી ગાવા બજાવામાં,

નથી દોલત જમાવામાં, તમારું છે તમારામાં. ૩
 નથી વેશપવિલાસોમાં, નથી ઉત્તમ અવાસોમાં;
 કલ્પિતતા રૂપ-પ્રાપ્ત્યોમાં, તમારું છે તમારામાં. ૪
 અગિયનને અન્યમાં બાને, નથી મુખ અન્યની પાને;
 કમાઓ છાં વિષય છાંને, તમારું છે તમારામાં. ૫
 નથી વિદ્યા જમાવામાં, નથી ગુણિયત ગણાવામાં;
 તમી કાઈ અધ્યાન જવામાં, તમારું છે તમારામાં. ૬
 નથી મહેલો અજનામાં, નથી ધનતા અજનામાં;
 સુખ્યુ છે 'અંતના શિષ્યો', તમારું છે તમારામાં. ૭

પદ ૧૫૫ આશાવરી.

આગા ઓગ્નહી કયા હીજો, જાન સુધારના પીજો. આશા.
 બટકલ દાર દાર લોકનકે, કુખર આશા ધારી;
 અતમ અનુભવ રત્ન કે સરિયા, ઉતરે ન કળાડુ ખુમારી. ૧
 આગા દાની કે જે જાયે, તે જન જમકે દાસા,
 આગા દાની કરે જે નાયક, લાયક અનુભવ આગા. ૨
 મનના આગા પ્રેમ મસાલા, પ્રહાઅરિ પરગત્તી;
 તન બાહી અવટાઈ પીજો રત્ન, જાગે અનુભવ લાલી. ૩
 આગમ આગા પીજી મસવાળા, ચિન્તી અધ્યાનમ વાગા;
 'આનંદમન' મેલન થલી ખેતે, દેખે લોક નમાગા. ૪

પદ ૧૫૬ રામ-નામ કેમે ગજકે પ્રેમ.
 અગર રસેલ રાન વિચારી, જામે કોન પ્રકર કોન નારી.
 જમન કે મર નારી પાળી, બેળી કે મર ચેલી;

કલમા પઠ પઠ ભઈ રે તુરકડી, આપહી આપ અકેલી.૧
 સસરો હમારો બાલો ભોલો, સાસૂ બાળ કુમારી;
 પિયુજી હમારો પો'ઠે પારણિયે, મેં હું ઝુલાવન હારી.૨
 નહિ હું પરણી નહિ હું કુંવારી, પુત્ર જણાવનહારી,
 કાળી દાઢીકે મેં કેઈ ન છોડયો, હજીયે હું બાળકુમારી.૩
 અઢી દ્વીપમેં ખાટ ખટુલી, ગગન આશિકું તલાઈ,
 ધરતી કે છેડો આલકી પીછોડી, તોય ન સોડ ભરાઈ.૪
 નહિજાઉસાવરીએ ન જાઉં પિયરીયે, પિયુજીકી સૈજ બિછાઈ;
 'અનંદધન' કહે સુનો ભાઈ સાધુ, જ્યોતસેજ્યોતમિલાઈ.૫

પદ ૧૫૭ આશાવરી

અવધૂ નટ નાગરકી બાજી, જાણે ન ખાંમણ કાજી. અં
 થિરતા એક સમયમેં ઠાને, ઉપજે વિણસેં તબહી;
 ઉલટ પલટ ધ્રુવ સત્તા રાખે, યા હમ સુની ન કબહી. અં
 એક અનેક અનેક એક પુની, કુંડળ કનક સુલાવે,
 જલતરંગ ઘટ માટી રવિકર, અગનિત તાહી સમાવે. અં
 હૈ નાંહિ હૈ વચન અગોચર, નય પ્રમાણુ સતભંગી;
 નિરપખ હોય લખે કોઈ વિરલા, કયા દેખે મતજગી અં
 સર્વમયી સરવાંગી માને, ન્યારી સત્તા ભાવે,
 'આનંદધન' પ્રભુ વચન સુધારસ, પરમારથ સો પાવે. અં

પદ ૧૫૮ રાગ-આશાવરી

અવધ નિરપદ્ય વિરલા દોઈ, દેખ્યા જગ સખા જોઈ. ટેક.
 સમરત્ય ભાવ બલા વિસ જોડે, કામ ઉઘાપ ન હોઈ;
 અવિનાશીકે પદ્મી ગાતા, જાનેંજે નર સોઈ. અઠ
 ગવ રંગેં લોદ ન જાનેં, કનક ઉપલ સમ લેખે;
 નાશી નામણી ઠા નરિ પરિચય, તો ગિવગદિર દેખે. અઠ
 નિંદા સ્તુતિ અવળ સુખીને, હાર શોક નવ આણે-
 તે જગરેં જોગીસર પૂરા, નિત્ય ચડતે ગુણ હાણે. અઠ
 વંદ્ર અમાન યોગ્યતા જાદી, સાયર જેમ ગંગીના;
 અમમત્ત ભારંડ પદે નિત્ય, સુરગિરિ સમ સુચિ પ્રીશ. અઠ
 પંકજ નામ ધરાય પંકજ, રહત દમયા નયુ ન્યાસ;
 'મિલાનંદ' યાને જન ઉચમ, એ આલિંગકા ધ્યાન. અઠ

પદ ૧૫૯ રાગ-આશાવરી

અવળ દમ જાગર જાણે ન મરેંજે—અળ.
 યા દાનન મિમ્યાત રિશે લજ, કયોં કર દેહ ધરેંજે. અઠ
 રાગ-દેવ રગ અધ દરત હૈ, દનકોં નામ દરેંજે;
 મયો અનંત કાવ તે પ્રાણી, એ દમ કાવ દરેંજે. અઠ
 દેવ વિનાશી સમ અવિનાશી, અપની ગતિ પદરેંજે;
 નાશી જામી કંથ ચિદનાશી, ચોરે લો નોખરેંજે. અઠ
 મયો અનંતવાજ જિન સમજાયો, અવળ સુખદુઃખ સોમરેંજે;
 'અનંદધન' પ્રભુ નિહટ અણેરો, નરિ સુમરે સોમરેંજે. અ

પદ ૧૬૦ ચાખખો

ખેલીડા, ઊઠો લેતાવળા થઈ,
સાંતીડાને જોડો ખેતરમાં જઈ. ટેક.

ધરમ ને નિયમના ધોરી જોડી, ખેડો અનુભવ હળને લઈ;
મોહ માયાના ઢેકાં રે ભાંગો, શમનું ખાતર દઈ. ખે.
અમર નામની ચોળું કાઢો (તમે), સુરત શેઠા પરરહી;
વાંક અંતરનો કાઢો વિવેકથી, ખોટનું ખાતું નહિ. ખે.
જ્ઞાન-ધ્યાનના કણ મોંઘેરા લેજો, તન-મન નાણા દઈ;
મનુષ્ય ખેતરમાં વાવો વિવેકથી, ગુરુગમ ચોરણી લઈ. ખે.
જ્ઞાનના અંકુર ઊગ્યા ખેતરમાં (ને) ધીરપ ઢુંઢણી થઈ;
કુડ કપટના કાઢો પારેવડાં, મન રખવાળો રઈ. ખે.
મોક્ષના કણસલા પાકયાં ખેતરમાં, (ને) ખખર ધણીને થઈ;
દાસ-દયો'કહેએવી કરજો કમાઈ, જેથી ભવની ભાવઠ ગઈ ખે.

પદ ૧૬૧ ભજન

ચાદર ઝીણી રામ ઝીણી ચાદર ઝીણી:

સદા રામરસ ભીની-ચાદર ઝીણી.

અષ્ટ કમલ દલ ચરખા ચલતા, પચતત્ત્વ કરખીંદી-રામખં.
નવ દસ માસ ખણનમે લાગા(ર)મૂરખ મેલી કીની. ચા.
જખ મેરી ચાદર યુનકર આઈ, ઘર ધોખીકુ દીની-રામ ઘર.
મોહસીલા પર પટક પછાડી (ર)ઘેરી કુદી કીની. ચા.
જખ મેરી ચાદર ધુપકર આઈ, ગુરુરાજકો દીની-રામ ગુરુ.

પ્રભુભક્તિ દેવ રંગ લગા છે (૨)મેરી રંગત હીની. આદ૦
 પેદિ આદર સુરમુનિવંદે ઓટી, નીવ-દસ્તોં દેતીની-રામદીન૦
 ગવ રંદે ઓટ રંદે ઓટી(૨)નિરમગ કૃષ્ણ ન હીની. આ૦
 દેવદનિગંદશંકનવિમનમે, ઓટહીસીનાચીન્દી-રામઓ૦
 માધ સંમતિ મેવા ગુરુ હી (૨)રહન ઓટી હીની આદ૦
 કુર મ'લાદ ગિલ્લીપાં ઓટી. શુકદેવે નિર્મગ દીની-રામ
 તમ 'દુશીર' રંગદી યુગનમે, (૨) મધુકી વ્યુ ધર દીની. આ૦

પદ ૧૬૨ દગ-બારત હા હંદા આલમમેં....

ક્યાં સાંપયો ક્યાં સાંપયો,

એ સન કહેા ક્યાં સાંપયો ? કેક.

પ્રભુના કમ્બાનેા પાળે છે,

તે પાપકર્મ બી બાળે છે,

નિવૃત્તપદતા તાપા દાળે છે. એ સંત૦ ક્યાં૦ ૧

દુઃખ સરવાળાં પૂર્ણી લેવા,

લગ્ન પુરેત લેમ કરે મેવા;

મેં ૨૨ દુઃખ સરવાળા મેવા. એ સંત૦ ક્યાં૦ ૨

કાલેવા પાપ તથાવે છે,

નિત્ય જ્ઞાન જળે નવગવે છે,

મુખીક દુઃખ મગાવે છે. એ સંત૦ ક્યાં૦ ૩

જે અખૂટ ધીરજ ધરનારા,
 ઉદ્ધાર અધમનો કરનારા;
 દલિતોના હુઃખને દળનારા. એ સંત૦ ક્યાં ૪
 આશા નથી અન્ય તણી કરતા,
 દુખ્યાને કરી દે છે તરતા;
 અમૃત મુખથી રહે છે ઝરતાં. એ સંત૦ ક્યાં ૫
 જે શાંત રસેથી ભરિયા છે,
 ગુરુ દયા ક્ષમાના દરિયા છે;
 ઠાકરના પદમાં ઠરિયા છે. એ સંત૦ ક્યાં ૬
 સહુ જીવોને નિજસમ જાણે,
 આસક્તિ ન કોઈ સ્થળે આણે;
 નિત્ય 'સંતશિષ્ય' મોજીું માણે. એ સંત૦ ક્યાં ૭

પદ ૧૬૩ રાગ—ઓધવજી સંદેશેા કે'ને....

ત્રીણુગારી ત્યાંપી રે શ્યામ ત્રિધાવિયા,
 અંતરમાં પ્રગટાવી વિરહી આગલે;
 આંગણિયે આવી રે પ્રભુ અળગા થયા,
 બંધાણે રસનિધિથી મારે રાગ લે. ત્રીણુ ૧
 કામણુગારે કીધાં કામણુ કારમા,
 સૂઝે નહીં એકે વ્યવહારિક કામ લે;
 ઘેલાની માફક હું ઘરમાંહે ફૂં,
 નાથ વગરનું નીરસ થયું તમામ લે. ત્રીણુ ૨

સમા સંજાથી પાગલ ઠહી પળવે મને,
 વમળી લાગે છે વ્યવહાર વાતને;
 પણ પળ સંદર સ્થાન સ્વરૂપ સ્વરૂપ ઠહું,
 દર્શન માટે જુદું હું કિત રાત ને. ચીજી ૩
 મહેરો સુધીને રે શુદ્ધ શુદ્ધ વીરવી:
 મનોરથોના મુટયા મારા મહોલ ને,
 કાજુ કયા દોષથી નાથ તમે તથ,
 ખોલાયેલા કેમ વીરવિયા ખોલ ને. ચીજી ૪
 કિતમાં ચાટ લગાડી શું ચાલ્યા ગયા ?
 નહિ તપા દડે પ્રભુ તમને કાજુ નેક ને:
 'મતમિતર' કારણામતને નવ છેડ્યો,
 મહુડની જેમ કાળી વહાલા દેક ને. ચીજી ૫

પદ ૧૬૪ સમ પુત્રન આંતની.

સારું જાણુ તમાને નિરંજન નારનેર.
 લોકો સગરો નિમર જાને વિરિપના તાપ,
 ચાગે શાન્તિ શાન્તિ પ્રગટે સર્વ પ્રદેશમાં,
 સ્વાસ્થ્ય સંદર મહુ જાણને જનવાન. જાવે.
 જે સમા વિષ્ણુ આપણે સ્વયં ન દેઈ દેશ,
 જાણુ કહે સુધામન. સ્વાસ્થ્ય સેવે, જાવ.
 સમામાં જાણ આટલીમાં કાજુ મનને કાઢે.

તોપણ આવ્યું નહિ હજી ભવ તરવાનું ભાન. ભાવે.
 એ ઔષધ અમૃત સમું, ખાધા થકી ખચીત;
 રોગ રહે નહિ હૃદયમાં, પ્રગટે અપૂર્વ પ્રીત.
 એનું સ્મરણ કરીને એના પદને પામીએરે,
 પુનરાવર્તન કેરું નાસે કર્મ નિદાન. ભાવે.
 મહાન મુરઝેલી થકી, પામ્યા આ અવતાર,
 સ્વરૂપ તેનું સમજવા, કરીએ તત્ત્વ વિચાર.
 પામી પુરુષારથથી પરમ પુરુષના પથનેરે;
 નિજ નિજ ધર્મ વિચારી નિત્યે ત્યાં ઘો ધ્યાન. ભાવે.
 દમવા નિત્યે દોષને, ખમવા ન પડે ખેદ;
 જન્મ મરણ શા કારણે, ભણીએ તેનો લેહ.
 જેનેલેહ મળ્યો છે, તેના ભવદુઃખ ભાંગિયારે,
 તેમાં 'સંત શિષ્ય' છે ભક્તિ પરમ પ્રધાન. ભાવે.

પદ ૧૬૫ ઢળ-રેહ્યો રેહ્યો એ રૂઠો અવનીમાં
 ચાલો ચાલો રે.....

સર્વે મળીને સંગાતઃ ભજીએ ભગવાનને રે.
 ગણધર છે ગુણવંત ગૌતમ જેવા રે,
 જેની વાણી અમૃત સાર મીઠા મેવા રે;
 છે ત્રણ ભુવનના નાથ દેવાધિદેવારે,
 પ્રતિ દિવસ ધરીને પ્રેમ કરીએ સેવા રે.

શુભ ચર્ચના શુભનિધિ, કેમ ગાન મલિમદઃ
ગાવાય નરિ ગણવા મત્રી, શુભ ભરિયારે ...
માતા ત્રિશક્તિના નંદઃ બહુએ ભગવાનને રે. ગાયો.

કરી અધમ તણો ઉદ્ધાર દુઃખ દન્તાગરે,
મંગલમય પ્રભુછ મંગલના કરનાર રે;
નિજ ભક્તોના પર કૃપામૃત ઝળાર રે,
અવિચળ આનંદમયમાં ધરનાર રે.

જગવંદન વિન દેવશ્રી, જગદોચન જગનાથઃ
... કરી આ દીનતણો, ભવ ઉચિધી રે...
મદ્દ ગાખને કાયઃ બહુએ ભગવાનને રે. ગાયો.

કે નામ તમારું નામ મનમાં આણું રે,
મન રૂપ તણી અનિવાર્ય લય લાગ્યાનું રે;
ઉ નિર્મળ પ્રકૃતું નામ કો મુજ નાણું રે,
કો પરમ દયાનો પંથ નાણી સમલગ્નું રે.

જાહેદ જાણે આપની, મંગલ રો મદાયઃ
પરમ પંથને પામીએ, મેઘી મરને રે...
'મનનિધિ' મદાયઃ : બહુએ ભગવાનને રે. ગાયો.

પદ ૧૬૬ શિખરિણી છંદ :

અહિંસાની મૂર્તિ, પ્રશમરસ સિંધુ અધિપતિ,
અમીની ધારાઓ, રગરગ ઝમે પ્રેમ-ઝરણી,
તપસ્વી તેજસ્વી, પરમ પદ પામી જગતને,
તમે પ્રેર્યું વંદુ, પર પ્રભુ મહાવીર તમને. ૧

ચતુર્થામી માર્ગે, પ્રગતિ કરી નિર્વાણ પથને,
જતાવ્યો વંદુ છું, જગપ્રિય સ્વયં બુદ્ધ તમને,
કરી ધર્મકાન્તિ, સભર જગને જાગૃત કરે,
જની વિશ્વપ્રેમી, નમન કરું એવા પુરુષને. ૨

સુસત્યો વેદોનાં, શ્રુતિ સ્મૃતિ, પુરાણોપનિષદે,
રહેલાં સન્માનુ, હૃદયથી વળી દર્શન છાએ;
ગીતા માતા ગોદે, સુધ્ધ જઈ પીઠ તત્ત્વ દૂધને,
પચાવીને રાખું, કરુણરસ રામાયણ તુને. ૩

ક્ષમા સિંધુ ખ્યારા, ઈશુકર તને વંદન કરુ,
હુલ્હારા નેકીના, રહમદિલ મોહમ્મદ સ્મરું,
અશે દેવી તારી, પુનિત જરથોસ્ત પ્રતિકૃતિ,
નિહાળી હૈયામાં, વિમલ રસ ઉર્મિ રમી જતી. ૪

શ્રોવિસ તીર્થકરોની રત્નતિ

અનુદ્રુપ

લોગસ્મ દિગ્ગંથયગરે, મમ્મતિ^૧ધયરે જિજ્ઞે ;
અરિદતે કિત્તિઈરાં, ચઉવિસાપિ ઉવલો.

આર્યા : ગીતિ

૧૦૧ ભૂજિયં ચ વંદે, ૧૦૨ સુખવ મળિનંદણં ચ ૧૦૩ મુગર્ધ ચ
૧૦૪ પદમપદં ૧૦૫ સુપારાં, જિજ્ઞે ચ ૧૦૬ ચંદ્રપદં વંદે. ૧
૧૦૭ મુખિલિ ચ ૧૦૮ પુષ્પ દંતં, ૧૦૯ શિયલં સિલ્લજેમં ૧૧૦ વામુપુજ્યં ચ
૧૧૧ વિમલ મણુજં ચ જિજ્ઞે, ૧૧૨ પદ્મં રોતિ ચ વંદામિ. ૨
૧૧૩ કુંદુ અર ચ મર્દિ, વંદે મુલિંગુધ્વયં નમિજિજ્ઞે ચ
૧૧૪ વંદામિ રિઠુનેમિ, ૧૧૫ પાસં તાડ વંદમાણુ ચ. ૩
અય મયે અભિથુયા, વિહુયચ્યમલા પહીજ્જરમરણા
ચઉવિસાપિ જિજ્ઞેવરા, તિધ્ધયરા મે પસીયતુ. ૪
કિત્તિય વંદિય મહિયા, જે એ લોગસ્મ ઉત્તમા સિદ્ધા
આરેગાં જોહિલાભં, સમાહિ વર મુગમં દિન્તુ. ૫
ચંદ્રેશુ નિમ્મલયરા, આર્ધચ્ચેશુ અહિયં પદાસયરા
સાગર વર ગંભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ. ૬

ધુન

- ૧ ઔં ગુરુ ઔં ગુરુ ઔં ગુરુ દેવ
જય ગુરુ જય ગુરુ જય ગુરુ દેવ.
  - ૨ પરમ દેવ પર બ્રહ્મ પ્રકાશક
પરમ જ્ઞાન પરમેશ.
  - ૩ સહજાનંદી શુદ્ધ સ્વરૂપી
અવિનાશી હું આત્મ સ્વરૂપ.
  - ૪ દેવ અમારા શ્રી અરિહંત
ગુરુ અમારા ગુણિયલ સંત.
  - ૫ ત્રિહુ જગવંદન ત્રિશલાનંદન
પાપ નિકંદન ચારા.
  - ૬ રઘુપતિ રાઘવ રાજારામ
પતિતપાવન સીતારામ.
  - ૭ અધમ ઉદ્ધારણ શ્રી અરિહંત
પતિત પાવન ભજ ભગવંત
  - ૮ ભયહર ભયહર ભજ ભગવાન
સુરનર મુનિવર ધરત હૈ ધ્યાન.
  - ૯ ઋષભ જય પ્રભુ પારસ જયજય
મહાવીરજય ગુરુગૌતમ જયજય.
  - ૧૦ સંતં સુશાન્તં સતત નમામિ
ભવાબ્ધિપોતં શરણું વ્રજામિ.
-

પ્રીતમ પ્રીતમ પ્રીતમ ન્યાસ (૨)
 અન્તર્ગત અન્તર્ગત અન્તર્ગત (૨)
 પ્રીતમ પ્રીતમ પ્રીતમ ન્યાસ (૨)
 અન્તર્ગત અન્તર્ગત અન્તર્ગત પ્રીતમ
 રમ સાગર છે રમયી ન્યાસ (૨)
 શુભ સાગર છે શુભયી ન્યાસ (૨)

ન્યાસ ન્યાસ સૌમ્ય ન્યાસ (૨) પ્રીતમ
 પ્રાણુદયન દયન ભરનાન (૨)
 ઘટ ઘટ વ્યાપક ઘટયી ન્યાસ (૨)

ન્યાસ ન્યાસ સૌમ્ય ન્યાસ (૨) પ્રીતમ
 હે જગ ત્રાતા વિશ્વ વિધાતા

હે સુખ શાન્તિ નિદેશન હે !

પ્રેમ કે સિંધો દીનકે જામે !

દુઃખ દરિદ્ર વિનાશન હે !

નિત્ય અખંડ અનંત અનાદિ

પૂરણ અહા સનાતન હે !

જગ આશ્રય જગપતિ જગવંદન

અતુલ્ય અક્ષય નિરંજન હે !

પ્રાણ મખા ત્રિભુવન પ્રતિપાલક

દયન કે અવલંબન હે !

નેમ
 હે
 સુખ

ઘટ ઘટ વ્યાપક અન્તર્યામી મહાપ્રભુની પાસે દીન ભાવે પ્રાર્થના

અહો અન્તર્યામી પ્રભો ! તારા મહામંગળ-
મય અનંત કરુણાપૂર્ણ હૃદયને પારખવા અને પારખીને
તારામય થઈ જવા આ પામર જીવે ઘણીયે વાર
વલખાં માર્યા; પરંતુ પરિણામે હું કશુંય પામી શક્યો
નહીં. હૃદય જ્યારે સાવ હતાશ થઈ ગયું અને બુદ્ધિ
જ્યારે તદ્દન થાકી ગઈ ત્યારે આજે હવે દીનભાવે
હું તારે શરણે આવું છું. પ્રભો ! ત્રી-દોષ-અપૂ-
ર્ણતા તરફ ન જોતાં, જીવનમાંથી અમંગળ અશને
કાઢી નાખવા મથતાં મારા જેવા બાળ જીવ ઉપર
તારી નિષ્કામ કરુણાના પૂર નિરંતર વહ્યાજ કરે છે
એવું મન, બુદ્ધિ અને પ્રાણને તારું દિવ્યદર્શન
કરવા દે ! નાથ, એવા દિવ્યદર્શનનું પાન મન, બુદ્ધિ
અને પ્રાણને તન્મયપણે કરવા દે ! !

*

હે પરમાત્મન ! આજે હું સર્વાત્મભાવે તારે
શરણે આવ્યો છું. તું મારા જીવનનો સાચો સંગી
થા, સહાયક થા, નેતા થા. તું મને શાન્તિ આપ.
જ્યારે મારી સામે વિદ્વ અને વિપત્તિઓ આવી પડે
તે સમયે હું ચોતરફ અંધકાર ન લાગું એવી દિવ્ય
દૃષ્ટિનો મારામાં સંચાર કર. તારી અપરાજિત શક્તિ

મારા હૃદયમાં લગ્ન થાય, તારા વિશુદ્ધ પ્રેમાનુભૂતિ
મારા મનની ઊંડી મહિમતા ધોવાઈ જાય; નૂતન
પ્રાણ સંચાળી મારું હૃદય લગ્ન બને; તારા મંગળ
આદેશથી સમસ્ત જગત માન આત્મા વિનાશમાં
અનુકૂળ બને અને હું સર્વના ચિત્તને મારે મારા દેહ,
પ્રાણ અને મનને અર્પણ કરું તારી અબલબળ
કોટમાં વિદ્યામ કહું એવી પ્રાર્થના છે પ્રભુ પૂર્ણ કર !

હૈ જગજીવન ! તું માન આત્મામાં પ્રગટ
થા, તારું પ્રગટ મનુષ્ય એટલે મારી આ નાની નાની
સર્વત્ર તારા જ દર્શન થાય અને તારી પ્રેમજન્યોત
મારા મોહના આવરણથી દૂર થાય ન રહે. પ્રભો,
તારી સામે જોવાને તારા પ્રેમથી હું સદાય પ્રકૃષ્ટ
રહું, તારા આદેશથી તારા અશળ અબલબળપૂર્વક
મારા સમસ્ત હૃદયોનું પાલન કરી જાણ વિદ્યા
ઉપર વિજય મેળવું અને તારા ન્યોતિર્મય મહિમાની
મધ્યમાં મારું દર્શન થોડું થાય એવી મારી સતત
પ્રાર્થના છે !

*

હૈ વિશ્વવ્યાપક વિભો ! સકલ સત્યોનું તું મૂળ
સત્ય છે, જળ, રમણ, શૂન્ય મર્મને પરિપૂર્ણ કરી
તું સદાય અમારી સન્મુખ પ્રકાશી રહ્યો છે. અમારા
પ્રાણ-મન અને હૃદયને પરિપૂર્ણ કરીને અમારા

આત્મામાં તુંજ વિરાજમાન છે. તું અમારા પૂર્વકા-
લના અને આ કાલના સર્વ ગુરુઓનો ગુરુ છે.
અમે તને પ્રણામ કરીએ છીએ. તું અમારા જ્ઞાન
અક્ષુ ખોલ. જેથી જગતમાં આદિથી અંત સુધી
અમે તારા જ દેહીધ્યાન સ્વરૂપને જોઈ શકીએ, આંત-
રિક કે બાહ્ય-સૂક્ષ્મ કે સ્થૂળ પ્રત્યેક વસ્તુમાં તનેજ
સાક્ષાત્ નિહાળી શકીએ અને હૃદયનો ગુપ્તમાં ગુપ્ત
પ્રદેશ તને અર્પણ કરીને કામવાસનાના સૂક્ષ્મ બીજને
તારા સ્વરૂપમાં ગાળી શકીએ !

હે દર્શનીય વિભુતિ ! મોહાંધકારથી ઘેરાયેલ
હું આ અસીમ સંસારસાગરમાં અહીંથી તહીં
આથળ્યા કરું છું. એવા ઘેર અંધકારમાં ફક્ત તારી
અભયમંગળ મૂર્તિ જ મારી સમસ્ત આશા અને
વિશ્વાસનું અચળ કેન્દ્ર છે. તુ મારો કોઈ કાળે ત્યાગ
કરીશ નહિ હું મારા પોતાના દોષથી તારાથી જાણી
બૂઝીને વિખુટો પડી, અસહાય બાળકની પેઠે ચોતરફ
ભય કલેશ અને મૃત્યુનું દર્શન કરું છું. ‘મા’ની પેઠે
તુ આવીને દર્શન આપ અને મારા ભય તાપનું
નિવારણ કર. હે પ્રભુ, તારા મંગળમય ધર્મપંથનું
મને ભાન કરાવ જેથી હું તને હૃદયમાં પ્રાપ્ત કરી
અક્ષય ધનનો સ્વામી બનું. પ્રેમરસમાં તું મને મગ્ન
કર જેથી સંસારના સર્વ દુઃખતાપ વિસ્મૃત થઈ

જાય. હે નાથ ! તું મારા ઉપર કરુણા કરજે. તારી
રૂપા એજ મારા સર્વપાપોને દાળનાર મદ્ય આપણિ
છે, સમસ્ત તાપ યમાવવાનું શાન્તિકરણ છે અને
અમૃતનું અદિતીય જરણું છે. પ્રેમા ! તું મારા ઉપર
પ્રસન્ન થઈને સમસ્ત પાપતાપથી મારી રક્ષા કરજે !

હે કરુણાસાગર ! મારા આત્માને તું તારા
દેવાલય રૂપ ઘડીને તૈયાર કર. હું તારા દર્શનનો
લાભ નિરંતર લઈ શકું અને તારી પૂજા કરીને મારું
હૃદય સ્વાર્થક દરી મધું એવો મારું તું મને બતાવજે.
હું હવે ક્યાં સુધી તારાથી દૂર દૂર પરિશ્રમ કરીને
સંસાર રૂપી હાવાનળથી હાંમેલો ગલીશ ? નાથ ! તારાં
પ્રેમામૃતનું મારા ઉપર સીંચન કર. જેથી મારું શુષ્ક
હૃદય વિકસિત થાય, મારું અજ્ઞિત મુખ ઉજ્જ્વળ થાય
અને મારા સ્વકળ દુઃખોનો અંત આવે. નાથ !
તારા પ્રેમપૂર્ણ મુખારવિન્દના મને દર્શન આપ. એ
નિરંતરની પ્રાર્થના છે !

હે જગત્પાવન ! તારા પ્રસાદ રૂપી અમૃતવારિ-
ની આશાથી હું તારી હજારમાં આવ્યો છું. ત્યાંથી
ખાલી હૃદયે મને પાછો દેરવીય નહી. તારી કરુણા
એજ માતાના સ્તનનું દૂધ છે, સારત વર્ષની બાગીરથી

છે, ભક્તહૃદયનું શાન્તિ સલિલ છે. તારી કરુણાના
અમૃતજળમાં અવગાહન કરીને હું પાપતાપથી જરૂર
મુક્ત થઈશ, અને નિષ્પાપ નિર્મળ ચિત્તથી તારા
શ્રી ચરણમાં પ્રીતિ-યુગ્મનું નૈવેદ્ય ધરી મારા જીવનને
સાર્થક કરીશ. ફક્ત એ જ શુદ્ધાશયથી હું તારી
સેવામાં હાજર થયો છું. પ્રભો ! મારી ઉપર પ્રસન્ન
થઈ મારી આ મનઃકામના પૂર્ણ કરજો !

*

હે પરમાત્મ દેવ ! હું જો કે દિશા ભૂલી
ગયો છું તોપણ મારા જીવનનો પુંજ એક દ્રુવ તારો
છે. તારા સ્વરૂપને હું જોળખી શક્યો નથી. પરંતુ
મારા અંતરના ઊંડાણમાં ઊડે ઊડે તારું જ દિવ્ય
સ્વરૂપ વિરાજિત છે. તે સ્વરૂપ તરફ નજર માંડીને
જ્યારે હું જોઉં છું ત્યારે જો કે મારી આવરણવાળી
અપૂર્ણ દૃષ્ટિ તારા તેજને સહન કરી શકતી નથી,
તેના અલ્પાંશને પણ પચાવી શકતી નથી, પરંતુ
હૃદય તો કોઈ અવર્ણનીય શાન્તિ-શીતળતા અનુભવે
છે હે નાથ ! દીન-દીન-મલિન તોય હું તારો અંશ
છું, તારો જ સંતાન છું. પુનઃ મારો કદીય ત્યાગ કરીશ
નહી. અને હું પણ તારો ત્યાગ ન કરું એવી
વૃત્તિ પ્રેરજો !

*

હે સચ્ચિદાનંદધન ! તું મારા આંતરબદ્ધ
 જોડી મારા અંતરમાં પ્રકાશમાન હો. તને જોઈને
 મારા નયન અને મન સદૃશ બનેા વાય ! તું જોઈ
 વાર આવીને મારા અંતરમાં પામ કર. જોધી હું
 તારા વિશ્વવિજયી સત્યના બળથી બળબળ પાવું. હે
 જ્ઞાનપુંજ ! તારા જ્ઞાનના જોઈ ગિન્દ માત્રનો પણ
 મારામાં મંચાર કર હે જોધી મારા અમરન અંધારો
 નાશ પામે; તારા અનંત, અપાર અને અગ્રીર જ્ઞાન-
 પ્રેમના દારો મારા હૃદયમાં ખુલ્લા થાય. પ્રભો, તારા
 આકર્ષણથી ખેંચાઈને સંસારના સમરત મોહ-અંધન-
 ને હું તુલ્ય ગણી શકું અને તારી મત્યજાનમય
 મૂર્તિ મારી નિઃટ સતત પ્રકાશિત રહે જોધી મારી
 પ્રાર્થના છે.

હે અશ્વપા નિયન્તા ! હું સંસારના અંધકારમાં
 અગ્રહાય બની ભટકું છું. જો અંધકારમાંથી મને
 પ્રકાશ તરફ દોરી જા ! હું અમત્યની મોહલગ્નમાં
 જટકાયો છું. તું મને તેમાંથી છોડાવી મત્યના વિરાટ
 પથમાં લઈ જા ! હું શણે શણે મૃત્યુના બે મોંમાં
 બેઠો છું. તેમાંથી મુક્ત કરી તું મને અમરધામ તરફ
 લઈ જા ! તારા વિનાનું મારું જીવન જોટલે પ્રાણ
 વિનાનું મુડકું. માત્ર તારું પ્રેમમય ગીલન જો-
 મારું જીવન છે. સંસારના સંતાપમાંથી તું

દશાની પેલી પાર, તારી અગ્નીપમાં જ મારો કાયમ સહવાસ થની રહે !

•

હે પ્રાણુવહ્નિબ પ્રભો ! તારાથી વિમુખ રહેવાનાં કૃત્વાં પરિણામોનો હવે તો અંત લાવ ! નાથ, હયા લાવીને મારા મોહ કૃપી અંધકારમાં તારા જ્ઞાનની એકાદ ચીનગારી મૂક. મારા વ્યાકૃત દુઃખમાં તારા પ્રેમની અગ્નીધારા છેડ. મારા આત્મામાં તારી અપરાજિત શક્તિનો સહજ સંચાર કર. મારા આત્મામાં એવા પ્રકારનો મધુમય પ્રાણુ પ્રેર કે જેથી હું સંસારના આધિ, વ્યાધિ અને ઉપાધિનો સામનો કરી શકું અને તારાં આનંદમય સહવાસથી કૃતકૃત્ય થની શકું !

•

હે જગન્નિધામક ! એક માત્ર તું જ મારા જ્ઞાનનું ધ્રુવ સત્ય છે. હવેથી મારા જીવનનું અવલંબન તુંજ છે. અને જ્યારે મારા આ જીવનનો અંત આવશે ત્યારે પણ તુંજ માત્ર મારા જીવનનું અવલંબન રહીશ. તું જેમ મારા જીવનનું અટલ ધ્રુવ સત્ય છે તેજ પ્રકારે મારા આત્માને તારા સત્યમાં અટલ ધનાવ અને તારા પ્રેમાનંદમાં પ્રતિષ્ઠિત કર. હું તારા સહવાસના અમરધામમાં નિવાસ કરી શકું

એટલા માટે મારા આત્મામાં તારા માર્ગનો પ્રકાશ કર. બાળક જેમ પિતાની પાસે આવી બળ મેળવે છે, વિશ્વાસ મેળવે છે, અભય મેળવે છે તેજ પ્રકારે હું તારા સાંનિધ્યમાં (સમીપમાં) આવીને સર્વ પ્રકારના શોક-સંતાપ અને પરાધીન દશાથી મુક્ત થવા ઇચ્છું છું, અને એજ આશાએ તારે બારણે જિલો છું. નાથ ! દર્શનના દાન આપી મારી વાંછના પૂર્ણ કર !

*

હે પતિતપાવન ! મારું પ્રસિદ્ધ પાતકી હૃદય તારા દર્શન માટે ઉત્સુક બન્યું છે. કરુણાસાગર, તારા વિના મને બીજું કોણ પાવન કરી શકે ? તું જ વિશ્વમાં ખરેખર દાનેશ્વરી છે. તારા વિના જેના સ્નેહધામ સાવ સૂના-સૂના છે એવો ભિખારી હું તારી નજરમાં કેમ નથી આવતો ? પ્રભો, તું તો સાક્ષાત્ ધન્વતરી છે. તો પછી મારા હૃદયની પીડાને દૂર કેમ નથી કરતો ? નાથ ! ‘પિતૃ-માત-સહાયક-સ્વામી-સખા’ તરીકેનો તારો અસલી નાતો આજે ક્યાં છુપાઈ ગયો છે ? દયાળુ પ્રભો ! હું તારા ચરણમાં પુનઃ મુક્ત કર અને તારાચરણમાં સદાને માટે સ્થાન રૂંટાઈ કર !

*

હે પ્રાણુપ્રકાશક ! તું મારા મોહરૂપી અંધ-
કારમાં પ્રકાશ રૂપ છે. ત્યાં સુધી હું તારા દર્શન
ન મેળવું ત્યાંસુધી લય, મોહ અને શોકથી આવૃત્ત
થઈને મારે આ ભવરૂપી અરણ્યમાં ફરન જ કરવાનું
રહ્યું છે. તને મેળવવા-મારા આનંદના મૂળ અરણ્યનું
પાન કરવા હું ખૂબ તૃપ્તાનુર છું. અને તેથી જ મારું
હૃદય તને સમર્પણ કરવા આજે તારી પાસે આવ્યો
છું. તારી પ્રસન્ન મુખશુદ્રાથી મારા હૃદયને પવિત્ર જા-
નાવ. નાથ ! તારા પ્રસન્ન આંદોલનોથી મને પાવન કર !

*

હે મંગળ સ્વરૂપ ! તું પરિપૂર્ણ મંગળ છે-
કલ્યાણ છે. તારી કૃપાનું એક જ ગિન્દુ અમારા
જીવાનું મંગળ લાવું છે. સંસારના શોક-સંતાપની
વચ્ચે જો તું અમને અભયદાન આપીશ તો જ અમે
પોત-પોતાના કર્તવ્યમાં આડગ રહી શકીશું. તારા
પ્રેમપૂર્ણ મુખની અમૃતવાણી સાંભળીને તમામ
વિપત્તિઓને હું તુચ્છ ગણી શકીશ. તું મારો જીવન-
સંગી થા-સહાયક થા. મારા આત્મામાં તું પ્રતિષ્ઠિત
થા. મારા મોહનો અંધકાર તારું મંગળમુખ જોવામાં
આવરણ રૂપ ન થાય એવા આશીર્વાદ માટે જ મારી
આ પ્રાર્થના છે.

હે અનાથના નાથ ! સંસારના તાપથી
 ભયભીત થયેલો મૂઠ હું પરમ આશ્રય માટે પ્રાર્થના
 કરું છું. પ્રભો ! મારા સેંકડો અપરાધોની ક્ષમા આપી
 મારા પ્રત્યે પ્રસન્ન થા. હે રુદ્ર ! તારા ભયાનક સ્વ-
 રૂપને ઢાંકી રાખી તારા પ્રસન્ન મુખ દ્વારા તું સર્વદા
 મારી રક્ષા કરજે. હું તને પોકારીને પ્રાર્થના કરું
 છું કે હે નાથ, મારા આત્મામાં તું પ્રગટ થા.
 બાળકની લાચાર અને અસહાય દશાનો જરા પણ
 ખ્યાલ ન કરી માતા જેમ અસીમ વાત્સલ્યલાવે
 તેનું પાલન પોષણ કરે છે તેજ પ્રકારે નિષ્કામ
 પ્રેમની અપૂર્વ સામગ્રીથી મારા અન્તઃકરણને તારા
 સામીખ્યનું મધુર દર્શન આપ. નાથ ! તારા પ્રેમમય
 સહવાસથી મારો અનાથ આત્મા સનાથ થશે. પરમ
 રસનો પિપાસુ મારો આત્મા વારંવાર પોકારીને કહે
 છે કે હે નાથ ! તું મારામાં પ્રકાશિત થા. મારાથી જ
 ઉત્પન્ન થયેલ મોહની દિવાલ વડે તું મારાથી જુદો
 પડી ગયો છું. તે અંતરાય તોડી નાખી તું મારી
 સમક્ષ પ્રગટ થા. તારા પ્રકટીકરણથી મારા સર્વ
 દુઃખો મટી જશે, મારા સર્વ ખેદો દૂર થશે અને
 મારી બધી ય આશાઓ ચરિતાર્થ થશે. પ્રભો ! તું
 મારા આત્મામાં પ્રગટ થા !

હે પ્રેમળજ્યોત ! મારા ચતનશીલ હૃદયને તારા પ્રેમમય સ્પર્શનથી સહવન કર. મારા ચક્ષુ ઉપરનો અંધકાર દૂર કર. એક વાર તારા સ્વરૂપની આંખી થવાથી મારા આકૃષ્ણ નયનો જરૂર તૃપ્ત થશે પ્રભો ! મારા હૃદયનો પ્રેમ ઊછળીને તારા માધુર્યમાં લીન બને તેમ કર. આ રીતે હૃદય તને મૃદીને બીજે કયાં શાન્તિ મેળવી શકે તેમ છે ? મંસારની માયા જાળ પાછળ હું કયાં સુધી પરિભ્રમણ કર્યો કરીશ ? નાથ ! તારી કૃપાના અમૃત ખિંદુથી મારા જીવનની લતા મંજરિત થશે-ચુવાસિત થશે. એ અમૃતખિંદુ હૃદયમાં પ્રાપ્ત કરીને હું અમસ્ત વેદનાને દૂર કરી શકીશ. હયાળુ, પળેપળે તારા સુખદર્શનની પ્રતીક્ષા કરતો-વાટ જોતો હું તારે આરજો ઊભો છું. પરમદેવ ! શાન્તિદાન દર્શનદાન આપી કૃતાર્થ કર ! *

*આ પ્રાર્થનાના મૂળ લેખક સ્વ. દિનેન્દ્રનાથ ટાગોર છે. અહીં તેનો ભાવાનુરૂપ અનુવાદ કરાવેલ છે. —સપાદક.

ઈતિ શ્રી સંત ચરણે

કવિવર્ય મહારાજશ્રી નાનચંદ્રજી સ્વામી વિરચિત તથા સંપાદિત સસ્તુ સાહિત્ય

આવૃત્તિ : કિંમત

સુખોધ સંગીતમાળા: ભા. ૧-૨-૩ પાકું પુકું (નથી) ખીજી ૧)

„ „ સ્ત્રી ઉપયોગી ભાગ ત્રીજો ચોથી ૦) =
સામાયિક સ્વરૂપ સંસ્કૃત સ્તોત્રો સહિત. ખીજી ૦) =

જૈન પ્રશ્નોત્તર કુસુમાવલી: વિદ્યાર્થીઓને ઉપયોગી ત્રીજી ૦) =

સુખોધ કુસુમાવલિ. નિત્યપાઠ કરવા લાયક ત્રીજી ૦) =

રેસિટેશન. સવાદો અને ગાયનો ભા ત્રણ સાથે ખીજી ૦||

સંસ્કૃત કાવ્યાનંદ: ભા. ૧ ઉપયોગી શ્લોકોનો સંગ્રહ ખીજી ૦) =

„ „ ભા. ૨-૩ ચૂટી કાદેજા એક હજાર

શ્લોકો ભાષાંતર સહિત. પહેલી ૦||

આધ્યાત્મિક ભજનપદ પુણ્યમાળા પદો ૮૫૫ પાકું પુકું. ત્રીજી ૧||

ભજનપદ પુષ્પિકા પદ ૨૫૬ કૌર્મ ૧૬ પાંચમી ૦||

આધ્યાત્મિક પ્રગંધાવલી. (સુશીલ કૃત) પાકું પુકું

૩૦ કૌર્મી તાત્ત્વિક લેખોનો સંગ્રહ. ત્રીજી ૦||

સખી (સુશીલ કૃત) સ્ત્રીઓનો સાચો સલાહકાર. ખીજી ૦) =

નમીરાજ. (વાડીલાલ મોતીલાલ કૃત) રસમય નોવેલ ખીજી ૦||

જૈન સિદ્ધાંત પાઠમાળા. દશવૈકલિક ઉત્તરાધ્યયન સ પૂર્ણ

તથા ૭ સ્તોત્રો, પુચ્છિસુણું ઈલાદિ ખીજી ૦||

જૈન સિદ્ધાંત પ્રકરણ સંગ્રહ. (૩૫ થોડકાઓ) ખીજી ૧)

ઉત્તરાધ્યયન સૂત્રની ૮૪ કથાઓ. અર્ધી કિંમતે ખીજી ૦||

પ્રાર્થના પદ: સર્વધર્મ પ્રત્યે સમભાવ દર્શાવતી પ્રાર્થના ત્રીજી ૦) =

૬. શ્રી અજરામર જૈન વિદ્યાશાળાના સેક્રેટરી લીંબડી.

